

Indeks przejrzystości
Biuletynów Informacji Publicznej
gmin woj. śląskiego

Opracowanie raportu:
Grzegorz Wójkowski

*Raport z monitoringu
przeprowadzonego w okresie
październik – grudzień 2007 przez
Katowicką Grupę Obywatelską
działającą w ramach
Stowarzyszenia Wzajemnej Pomocy
BONA FIDES*

*Projekt graficzny okładki, przetworzenie zebranych danych i skład tekstu:
Maciek [Psych] Smykowski*

**FUNDACJA
IM. STEFANA BATOREGO**

Projekt finansowany ze środków Fundacji im. Stefana Batorego

*Ten utwór objęty jest licencją **Creative Commons Uznanie autorstwa 2.5 Polska**.*

Aby zobaczyć kopię niniejszej licencji przejdź na stronę <http://creativecommons.org/licenses/by/2.5/pl/> lub napisz do Creative Commons, 171 Second Street, Suite 300, San Francisco, California 94105, USA.

Umieszczono w sieci internetowej:

kwiecień 2008

ISBN 978-83-926915-1-8

*Za olbrzymie zaangażowanie w realizację monitoringu,
którego zwieńczeniem jest niniejszy raport,
pragnę podziękować wszystkim członkom
Katowickiej Grupy Obywatelskiej, a zwłaszcza
Aleksandrze Szklarek oraz Danielowi Orzadowskiemu.*

*Za pomoc merytoryczną i prawną podczas badania serdecznie dziękuję
Stowarzyszeniu Liderów Lokalnych Grup Obywatelskich, a zwłaszcza
Szymonowi Osowskiemu.*

Katowicka Grupa Obywatelska jest niezależną inicjatywą obywatelską działającą przy Stowarzyszeniu Wzajemnej Pomocy BONA FIDES, której głównym celem działalności jest rozwój społeczeństwa obywatelskiego i podnoszenie jakości życia publicznego w Polsce.

Szczegółowymi celami działalności grupy są:

- edukacja w zakresie praw człowieka, a w szczególności praw obywatelskich,*
- zwiększenie dostępu do informacji publicznej,*
- przejrzystość życia publicznego,*
- kontrola wydatków publicznych,*
- przeciwdziałanie korupcji w instytucjach publicznych.*

Stowarzyszenie Wzajemnej Pomocy

BONA FIDES

Ul. Warszawska 19 (I piętro)

40-009 Katowice

tel./fax: 032 203 12 18

e-mail: biuro@bonafides.pl

www.bonafides.pl

Spis treści

Spis treści.....	5
1. Wstęp.....	7
2. Metodologia.....	8
3. Ogólne wyniki badania.....	11
Złe praktyki.....	13
Dobre praktyki.....	15
4. Funkcjonowanie rady gminy.....	16
Objaśnienie zasad punktacji pytań.....	16
Procentowy rozkład odpowiedzi na pytania.....	17
Ranking gmin.....	18
Złe praktyki.....	19
Dobre praktyki.....	21
5. Funkcjonowanie urzędu gminy.....	22
Objaśnienie zasad punktacji pytań.....	22
Procentowy rozkład odpowiedzi na pytania.....	23
Ranking gmin.....	24
Złe praktyki.....	25
Dobre praktyki.....	26
6. Prawo lokalne.....	28
Objaśnienie zasad punktacji pytań.....	28
Procentowy rozkład odpowiedzi na pytania.....	29
Ranking gmin.....	30
Złe praktyki.....	31
Dobre praktyki.....	33
7. Finanse gminy.....	33
Objaśnienie zasad punktacji pytań.....	33
Procentowy rozkład odpowiedzi na pytania.....	35
Ranking gmin.....	36
Złe praktyki.....	37
Dobre praktyki.....	38
8. Ogłoszenia urzędu.....	39
Objaśnienie zasad punktacji pytań.....	39
Procentowy rozkład odpowiedzi na pytania.....	40
Ranking gmin.....	42
Złe praktyki.....	43
Dobre praktyki.....	44
9. Oświadczenia majątkowe.....	45
Objaśnienie zasad punktacji pytań.....	45
Procentowy rozkład odpowiedzi na pytania.....	45
Ranking gmin.....	46
Złe praktyki.....	47
10. Organizacja BIP.....	47
Objaśnienie zasad punktacji pytań.....	47
Procentowy rozkład odpowiedzi na pytania.....	48
Ranking gmin.....	49
Złe praktyki.....	50
Dobre praktyki.....	51
11. E-urząd.....	51
Objaśnienie zasad punktacji pytań.....	51

Ranking gmin.....	52
Dobre praktyki	53
12. Podsumowanie.....	53
Złe praktyki.....	55
Dobre praktyki.....	57
Załączniki.....	60
Podstawa prawna.....	60
Spis wykresów.....	67
Załącznik 3.....	68
Załącznik 4.....	72
Załącznik 5.....	73
Załącznik 6.....	74

1. Wstęp

Niniejszy raport jest wynikiem monitoringu przeprowadzonego we wszystkich 167 gminach województwa śląskiego przez Katowicką Grupę Obywatelską, działającą przy Stowarzyszeniu Bona Fides, w okresie październik - grudzień 2007 r. Badanie prowadzone było w ramach pilotażowego projektu „Przyjazny BIP” finansowanego ze środków Fundacji im. Stefana Batorego. Celem projektu było dokonanie przeglądu i analizy stron BIP, prowadzonych przez urzędy gmin w woj. śląskim, pod względem zawartości, funkcjonalności i formy prezentacji. Na tej podstawie stworzony został zestaw dobrych i złych praktyk udzielania informacji publicznych w BIP oraz ranking gmin, dzięki któremu każdy mieszkaniec będzie mógł dowiedzieć się, jak prezentuje się jego urząd gminy na tle pozostałych urzędów województwa. Celem wszystkich ww. działań jest podniesienie jakości i przejrzystości biuletynów informacji publicznej prowadzonych przez jednostki samorządu gminnego. Bez zaangażowania i dobrej woli urzędów byłoby to niezmiernie trudne do zrobienia, tym bardziej cieszy więc pozytywny odzew z prawie 30 gmin, jaki napłynął do stowarzyszenia po przesłaniu do konsultacji wstępnych wyników badania oraz wprowadzenie zmian w kilkunastu biuletynach już w przeciągu pierwszych dwóch tygodni od otrzymania informacji na temat monitoringu.

Podkreślić należy, że monitoring prowadzony był w okresie październik - grudzień 2007 r. i wszystkie prezentowane w raporcie dane dotyczą tego okresu. Jeśli więc jakaś gmina w późniejszym terminie zaktualizowała swój BIP lub wprowadziła do niego nowe informacje, to nie zostało to wzięte pod uwagę i nie ma wpływu na prezentowane w raporcie wyniki.

Badanie realizowane było za pomocą specjalnego narzędzia, które składało się z 92 pytań pogrupowanych w 8 obszarów tematycznych. W pierwszym obszarze znalazły się pytania związane z funkcjonowaniem rady gminy, a w kolejnych z: funkcjonowaniem urzędu gminy, prawem lokalnym, finansami gminy, ogłoszeniami urzędu, oświadczeniami majątkowymi, organizacją BIP i e-urzędem.

Podkreślić należy, że podczas monitoringu nie ograniczono się jedynie do sprawdzania, czy w BIP umieszczane są dokumenty, których publikowanie nakazane jest przez prawo. Duża część pytań odnosi się zagadnień, które nie muszą być przez gminy publikowane, ale według autorów narzędzia powinny znajdować się w biuletynach, gdyż dotyczą informacji ważnych z punktu widzenia mieszkańców.

Więcej informacji na temat narzędzia i sposobu prowadzenia monitoringu przeczytać można w rozdziale pierwszym, dotyczącym metodologii (str. 9).

W rozdziale 2 omówione zostały ogólne wyniki badań. Można tu przede wszystkim zapoznać się z listą gmin, których BIP w całym monitoringu okazały się najbardziej przejrzyste i otrzymały najwięcej punktów oraz z wykresem przedstawiającym urzędy najmniej przyjazne użytkownikom, z najniższą liczbą uzyskanych pozytywnych ocen. Poza tym można tu także przeczytać, w jakich jednostkach znaleziono najwięcej dobrych praktyk udzielania informacji publicznych oraz zapoznać się z najczęściej spotykanymi problemami występującymi w monitorowanych biuletynach.

Rozdziały od trzeciego do dziesiątego zawierają podsumowanie badania w każdym z ośmiu monitorowanych obszarów. Tutaj także umieszczone zostały rankingi gmin, które w danym obszarze uzyskały najlepsze i najgorsze wyniki oraz dobre i złe praktyki publikowania informacji w BIP.

W podsumowaniu znalazło się krótkie streszczenie całego monitoringu, w którym przypomniane są najważniejsze informacje uzyskane podczas badania (str. 53).

W załączniku 1 umieszczone zostały wybrane przepisy prawa, regulujące dostęp do informacji publicznej w naszym kraju, począwszy od art. 61 Konstytucji RP poprzez ustawę o dostępie do informacji publicznej i kilka innych ustaw aż po rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w sprawie Biuletynu Informacji Publicznej.

Załącznik 2 zawiera spis wszystkich wykresów znajdujących się w raporcie, a w kolejnych załącznikach (3-6) znalazł się wykres przedstawiający wyniki, jakie uzyskała każda ze 167 monitorowanych gmin oraz zestawienia urzędów w rozbiciu na trzy kategorie: miasta na prawach powiatu, gminy miejskie i miejsko - wiejskie oraz gminy wiejskie.

2. Metodologia

„Indeks przejrzystości Biuletynów Informacji Publicznej gmin woj. śląskiego” powstał na podstawie monitoringu przeprowadzonego we wszystkich 167 gminach województwa w okresie październik - grudzień 2007 r.

Biuletyny Informacji Publicznej urzędów przebadane zostały za pomocą specjalnego narzędzia, które składało się z 92 pytań pogrupowanych w 8 obszarów tematycznych. W pierwszym obszarze znalazły się pytania związane z funkcjonowaniem rady gminy, a w kolejnych z: funkcjonowaniem urzędu gminy, prawem lokalnym, finansami gminy, ogłoszeniami urzędu, oświadczeniami majątkowymi, organizacją BIP i e-urzędem. Autorzy badania przydzielili każdemu z pytań, w zależności od jego wagi, od jednego do dwóch punktów. Jeżeli badana gmina posiadała określone w pytaniu dokumenty dostawała maksymalną ilość punktów. Jeżeli nie posiadała tych informacji, były one niepełne (np. udostępniono tylko wybrane zarządzenia wójta) bądź nieaktualne (np. najbardziej aktualne dostępne dane były za 2004 czy 2005 r.), to dostawała 0 punktów. W przypadku niektórych pytań możliwe było uzyskanie połowy punktów.

Podkreślić należy, że podczas monitoringu nie ograniczono się jedynie do sprawdzania, czy w BIP umieszczane są dokumenty, których publikowanie nakazane jest przez prawo. Duża część pytań odnosi się do zagadnień, które nie muszą być przez gminy publikowane, ale według autorów narzędzia powinny znajdować się w biuletynach, gdyż dotyczą informacji ważnych z punktu widzenia mieszkańców.

Podczas badania monitorowano jedynie Biuletyny Informacji Publicznej jednostek samorządu terytorialnego i nie zajmowano się ich oficjalnymi stronami. Jeśli więc jakieś informacje znajdowały się w witrynie urzędu, ale nie były zamieszczone w BIP, to gmina ta w danym pytaniu otrzymywała ocenę negatywną. Istnieją dwa powody, dla których zdecydowano się na takie rozwiązanie. Pierwszy wynika z ustawowego wymogu zamieszczania wszystkich informacji publicznych w BIP – a nie na stronach urzędu – zgodnie z przepisem art. 8 ust. 1 ustawy o dostępie do informacji publicznej stanowiącym, że:

„Tworzy się urzędowy publikator teleinformatyczny - Biuletyn Informacji Publicznej - w celu powszechnego udostępniania informacji publicznej, w postaci ujednoliconego systemu stron w sieci teleinformatycznej, zwany dalej "Biuletynem Informacji Publicznej".

Drugi powód wynika z zapisu art. 8 ust. 6 ww. ustawy, który stanowi, że:

„Podmioty udostępniające informacje publiczne w Biuletynie Informacji Publicznej są obowiązane do:

- 1. oznaczenia informacji danymi określającymi podmiot udostępniający informację,*
- 2. podania w informacji danych określających tożsamość osoby, która wytworzyła informację lub odpowiada za treść informacji,*
- 3. dołączenia do informacji danych określających tożsamość osoby, która wprowadziła informację do Biuletynu Informacji Publicznej,*

4. *oznaczenia czasu wytworzenia informacji i czasu jej udostępnienia,*
5. *zabezpieczenia możliwości identyfikacji czasu rzeczywistego udostępnienia informacji."*

Tego typu obowiązki nie występują w przypadku publikowania wiadomości na stronie urzędu, a według autorów narzędzia, przy udostępnianiu w internecie każdej informacji publicznej gminy powinny stosować się do ww. zaleceń.

Autorzy badania zdają sobie sprawę, że niektóre informacje sprawdzane podczas monitoringu są przez część gmin umieszczane na oficjalnych stronach, które są z reguły bardziej popularne i częściej odwiedzane przez mieszkańców. Żeby nie dyskryminować tych jednostek, przy ocenianiu poszczególnych zagadnień zdecydowano się brać pod uwagę także dokumenty publikowane w oficjalnych serwisach, ale tylko pod warunkiem, że w BIP umieszczone były linki do tych konkretnych stron.

Warunek umieszczania w BIP linków do informacji publikowanych na stronach urzędu bierze się z faktu, że monitoring prowadzony był w ramach projektu „Przyjazny BIP” i ta „przyjazność” i „przejrzystość” biuletynów też była oceniana. Jeśli bowiem część informacji publicznych znajduje się w BIP, a inne na stronach jednostek, to osoba poszukująca informacji będzie miała duże trudności ze znalezieniem wszystkich interesujących ją dokumentów. Umieszczenie w BIP linków do konkretnej strony znajdującej się w oficjalnym serwisie (i na odwrót) na pewno ułatwia znalezienie informacji i powoduje, że klient danego urzędu czuje się dobrze obsłużony.

Kolejnym problemem przy planowaniu strategii badania było takie skonstruowanie narzędzia, żeby można je było zastosować przy monitorowaniu wszystkich 167 gmin województwa, a więc zarówno dużych miast na prawach powiatu, jak i małych gmin wiejskich. Zastanawiano się tu, czy ograniczyć się do sprawdzania jedynie tych dokumentów, które na pewno istnieją w każdej jednostce, czy może rozszerzyć obszar monitoringu o informacje, które z jednej strony w części mniejszych gmin mogą w ogóle nie istnieć, ale z drugiej, jeśli już znajdują się w posiadaniu urzędu, to, zdaniem zespołu realizującego badanie, powinny być publikowane w BIP. Zdecydowano się na to drugie rozwiązanie, co powoduje, że kilka z 92 pytań znajdujących się w narzędziu, dotyczy informacji, które z obiektywnych względów w mniejszych gminach mogą po prostu nie istnieć.

W związku z tą dyskryminacją mniejszych jednostek w porównaniu z większymi, przy opracowywaniu wyników monitoringu, poza zestawieniem danych zebranych we wszystkich badanych urzędach, zdecydowano się także na stworzenie dodatkowego kryterium porównawczego i podzielono jednostki na trzy kategorie: 1. miasta na prawach powiatu, 2. gminy miejskie i miejsko - wiejskie oraz 3. gminy wiejskie.

Dzięki temu można sprawdzić nie tylko, jak dana jednostka samorządu terytorialnego wygląda na tle wszystkich gmin województwa, ale także, jak wygląda w zestawieniu z podobnymi do siebie urzędami.

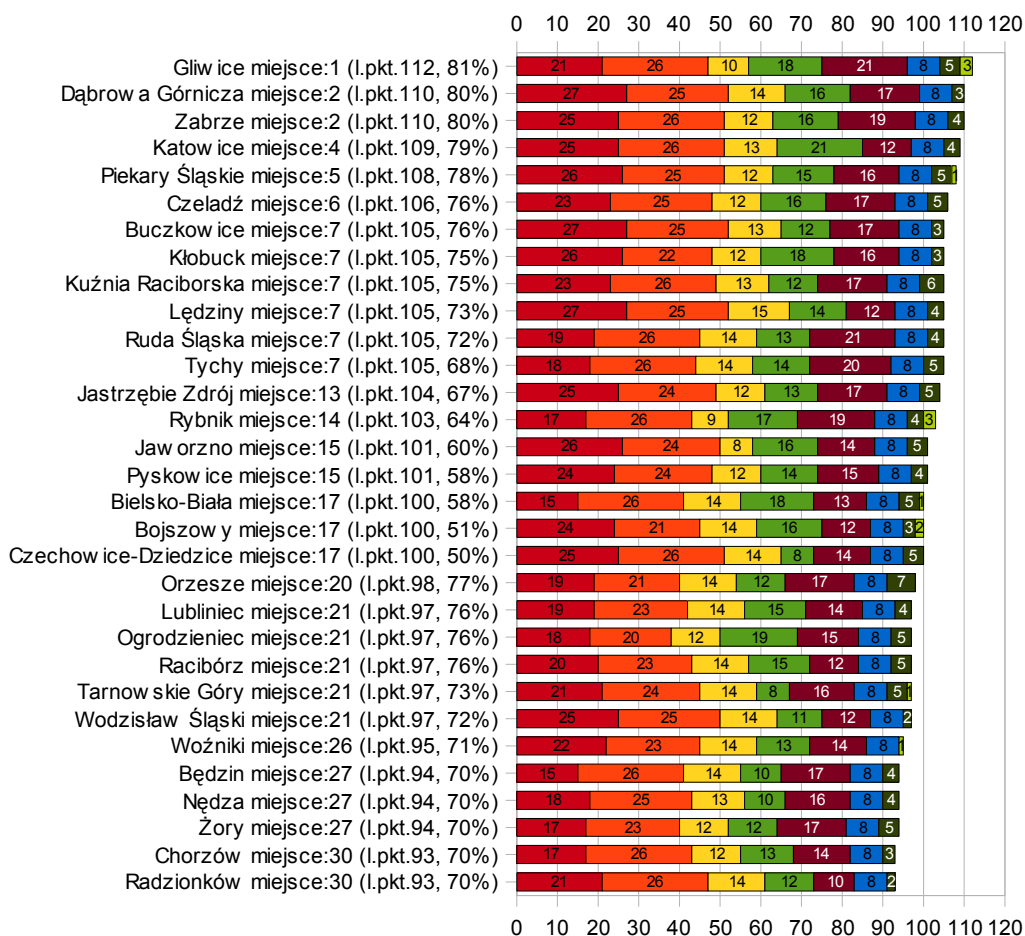
Kolejną istotną kwestią do określenia przy opracowywaniu narzędzia było ustalenie, czy samo występowanie dokumentu na stronie BIP urzędu, bez względu na miejsce jego zamieszczenia, powoduje, że należy uznać, że dana gmina spełnia określone przez badaczy kryteria, czy ważny jest także sposób udostępnienia dokumentu. Tak, jak napisane zostało wcześniej, monitoring prowadzony był w ramach projektu „Przyjazny BIP” i ta „przyjazność” i „przejrzystość” biuletynów też była oceniana. Zdecydowano się więc, że punktowane będą tylko te informacje, które są wyraźnie wyszczególnione w BIP. Tak więc np. w przypadku informacji dotyczących budżetu gminy czy programu współpracy urzędu z organizacjami pozarządowymi żadnego punktu nie dostały jednostki, na których BIP można znaleźć te informacje tylko w spisie uchwał rady. Wynika to z założenia, że źle funkcjonujące wyszukiwarki (lub ich brak) na stronach większości badanych gmin powodują, że znalezienie potrzebnych informacji jest w praktyce niemożliwe lub zajmuje bardzo wiele czasu. Dodać trzeba, że nie każda osoba szukająca określonych informacji musi mieć wiedzę, w jaki sposób powstaje dany dokument czy program (a więc czy szukać go np. w uchwałach rady, a może w zarządzeniach wójta czy jeszcze w innych dokumentach) i to w interesie urzędu gminy powinno być takie oznaczenie i umieszczenie dokumentów, żeby wszystkie zainteresowane osoby bez problemu mogły je znaleźć.

Jest jeszcze jedna ważna kwestia przy ocenianiu biuletynów urzędów, którą należy podkreślić. Badanie prowadzone było za pomocą internetu przez osoby, które nie znają zdecydowanej większości monitorowanych przez siebie gmin. W związku z tym w niektórych przypadkach niemożliwa do oceny była kompletność umieszczanych przez urzędy informacji. Jeżeli w przypadku uchwał rady gminy lub zarządzeń wójta łatwo określić czy udostępniono wszystkie dokumenty, to już w przypadku np. ogłoszeń i komunikatów urzędu było to po prostu niemożliwe. Przeglądając jedynie BIP danego urzędu nie da się bowiem określić czy zamieszczone są w nim wszystkie ogłoszenia dotyczące np. organizowanych przetargów, zatrudnienia pracowników czy wynajmu lokalu. Dodatkową kwestią jest fakt, że w gminach wiejskich zdecydowanie rzadziej niż w miastach przeprowadza się przetargi czy poszukuje kandydatów do pracy w urzędzie. Zdecydowano się więc przyznawać pełną ilość punktów tym gminom, które w tym zakresie udostępniały jakiegokolwiek informacje z 2007 r., chyba że sam monitoring BIP wystarczył do stwierdzenia, że urząd nie udostępnia w danym obszarze wszystkich dokumentów. Jeśli bowiem na stronie BIP znajdowało się np. ogłoszenie na wolne stanowisko urzędnicze, a nie było podanej listy kandydatów spełniających warunki formalne i ogłoszenia wyników, albo odwrotnie, podane były wyniki konkursu, a nigdzie nie można było znaleźć jego ogłoszenia, to bez wykonywania dodatkowych czynności monitoringowych można stwierdzić, że urząd nie udzielał w danym obszarze wszystkich informacji.

Również w kilku innych monitorowanych obszarach, w których nie można było poprzez Internet zweryfikować informacji podawanych w BIP, osoby prowadzące badanie przyjmowały, że strony te prowadzone są rzetelnie i nie ma na nich nieprawdziwych informacji. Chodzi tu m.in. o możliwość sprawdzenia stanu realizacji sprawy załatwianej w urzędzie za pomocą strony BIP. Wszystkie urzędy, które na swoich stronach posiadały taką opcję otrzymały 1 pkt, choć w przypadku kilku bardzo słabych BIP, z wieloma pustymi zakładkami, wydaje się mało prawdopodobnym, żeby ta opcja rzeczywiście działała. Żeby to jednak sprawdzić należałoby wcześniej załatwić jakąś sprawę w danym urzędzie, czego ten monitoring nie przewidywał.

Ostatnią ważną kwestią, o której trzeba wspomnieć, jest sposób prowadzenia monitoringu. W każdej z badanych gmin monitoring przeprowadzony był tego samego dnia niezależnie przez dwóch odpowiednio wcześniej przeszkolonych członków zespołu badawczego. Następnie wszystkie zebrane wyniki przesłano do monitorowanych urzędów, które miały możliwość ustosunkowania się do nich i przesłania swoich sprostowań. Ostatnim etapem, jeśli jakaś gmina przesłała uwagi do wyników badania, było ponowne zmonitorowanie jej BIP, żeby zweryfikować uzyskane z urzędu informacje i ewentualnie poprawić błędne oceny. Celem takiej praktyki było uniknięcie pomyłek i zdobycie rzetelnych danych.

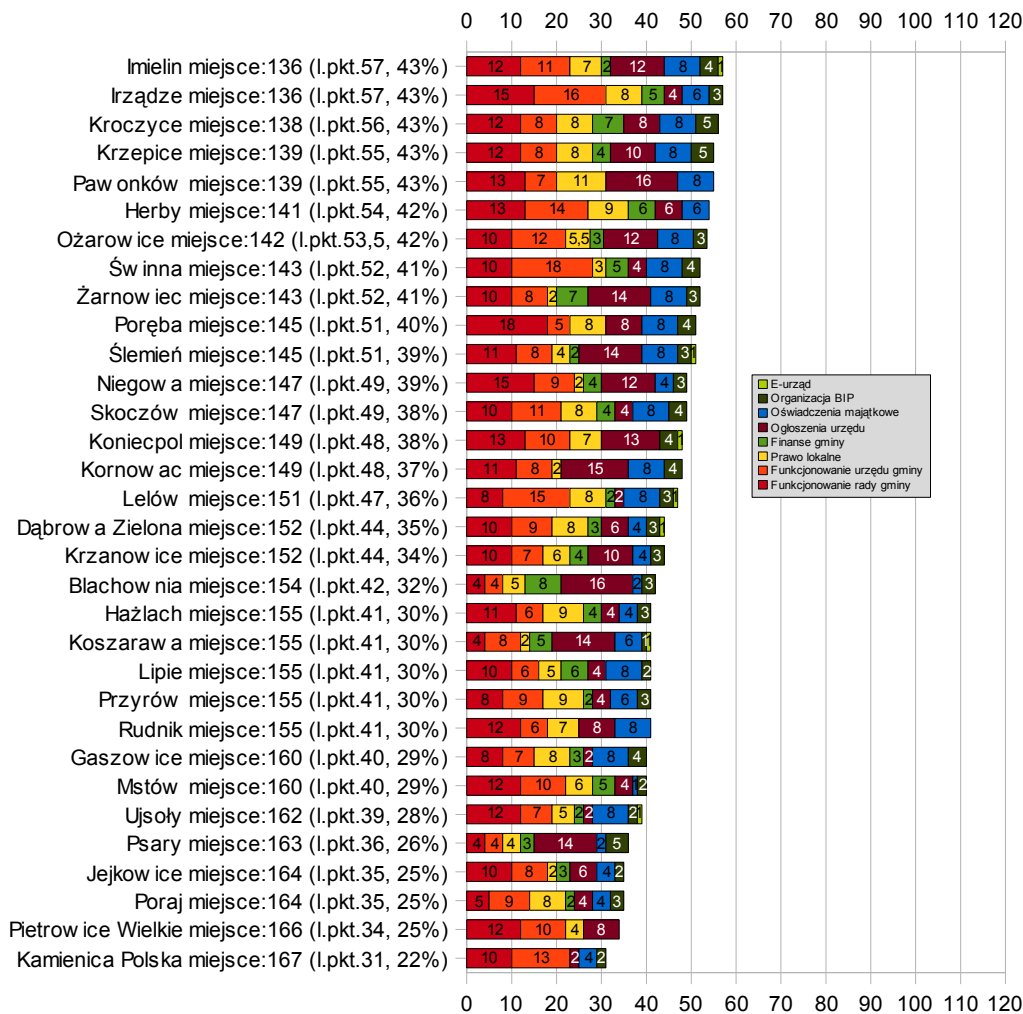
3. Ogólne wyniki badania

Wykres 1: Indeks przejrzystości BIP. Pierwsze 30 urzędów.

Jak widać na wykresie nr 1, pierwsze miejsce w całym rankingu zajęły Gliwice (112 pkt), za którymi uplasowały się Dąbrowa Górnicza i Zabrze (po 110 pkt). Na czwartym miejscu znalazły się Katowice (109 pkt), a na piątym Piekary Śląskie (108 pkt). Zajęcie wszystkich czołowych miejsc przez miasta na prawach powiatu nie może zaskakiwać, bo narzędzie zastosowane do badania faworyzowało większe jednostki względem mniejszych. Przeglądając dalsze pozycje widać jednak, że najlepsze mniejsze gminy niewiele odbiegają od zwycięzców rankingu. Bardzo wysokie szóstą miejsce zajęła gmina miejska Czeladź (106 pkt), a Buczkowice, najlepsza gmina wiejska, zajęły 7 miejsce z dorobkiem 105 pkt. W pierwszej trzydziestce rankingu znajduje się w sumie 13 miast na prawach powiatu, 15 gmin miejskich i miejsko-wiejskich oraz 3 gminy wiejskie.

Warto podkreślić, że w całym monitoringu można było zdobyć w sumie 138 punktów, a więc Gliwice, które zajęły pierwsze miejsce ze 112 pkt, uzyskały 81% punktów możliwych do zdobycia. To pokazuje, że nawet gminy, które w rankingu okazały się najlepsze, czeka sporo pracy, żeby usprawnić swoje biuletyny i uczynić je jeszcze bardziej przejrzystymi i przyjaznymi dla odwiedzających je klientów.

Wykres 2: Indeks przejrzystości BIP. Ostatnie 30 urzędów.

Jeśli chodzi o gminy, które zajęły końcowe miejsca w sporządzonym rankingu (patrz: wykres nr 2), to są to głównie gminy wiejskie.

Ostatnie miejsce zajęła gmina Kamienica Polska, która uzyskała 31 punktów czyli 22% ogólnej liczby punktów do zdobycia, 27% punktów uzyskanych przez lidera rankingu (Gliwice) i 29% punktów najlepszej gminy wiejskiej (Buczkowice). Tuż przed nią, z niewiele lepszym wynikiem, uplasowały się Pietrowice Wielkie (34 pkt), Jejkowice i Poraj (po 35), Psary (36), Ujszoły (39) oraz Gaszowice i Mstów (po 40).

Najgorsze pozycje w kategorii gmin miejskich i miejsko - wiejskich (patrz: załącznik nr 5) zajęły od końca: Błachownia (42 pkt, 155 miejsce), Krzanowice (44 pkt, 154 miejsce) i Koniecpol (48 pkt, 149 miejsce).

W kategorii miast na prawach powiatów (patrz: załącznik nr 4) najmniej punktów uzyskały: Bytom (69,5 pkt, 101 miejsce), Siemianowice Śląskie (70 pkt, 95 miejsce) i Mysłowice (80 pkt, 62 miejsce).

Podkreślić należy, że słaba pozycja Bytomia wynika w dużej mierze z tego, że wiele znajdujących się w tym BIP dokumentów można znaleźć tylko za pomocą wyszukiwarki (inaczej są niedostępne). W związku z tym, że takie rozwiązanie bardzo utrudnia wyszukiwanie informacji, zdecydowano się przyznawać w takiej sytuacji tylko połowę możliwych do uzyskania punktów.

Wykres przedstawiający wyniki, jakie uzyskała każda z monitorowanych gmin, znajduje się w załączniku nr 3 na stronie 68. Także w załącznikach można znaleźć wykresy przedstawiające wyniki uzyskane podczas badania w rozbiciu na trzy kategorie: miasta na prawach powiatu (załączniki nr 4, str. 72), gminy miejskie i miejsko - wiejskie (załączniki nr 5, str. 73) oraz gminy wiejskie (załączniki nr 6, str. 74).

Złe praktyki

Osoby prowadzące monitoring spotkały się podczas swojej pracy z licznymi nieprawidłowościami oraz przyjętymi w BIP rozwiązaniami, które mogą skutecznie odstraszać potencjalnych klientów urzędu od szukania informacji publicznych. Najczęstszym problemem, spotykanym w prawie wszystkich gminach, nawet w tych, które zajęły czołowe miejsca w całym rankingu (np. Katowice), były puste zakładki. W niektórych biuletynach było więcej zakładek, w których nie było zamieszczonej żadnej informacji, niż takich, w których znajdują się dokumenty.

Przy przeglądaniu wyjątkowo złego BIP gminy Lipie znaleziono aż 141 pustych zakładek i dodatkowo 17 kolejnych folderów, w których były nieaktualne informacje.

Kolejnymi gminami, gdzie sytuacja wyglądała podobnie lub niewiele lepiej, są: Hażlach, Krzanowice, Lelów, Mstów, Mykanów i Przyrów.

Innym problemem, występującym w większości biuletynów, jest brak aktualizacji danych i pozostawianie na stronach BIP nieaktualnych dokumentów. Najczęściej można spotkać zakładki nieaktualizowane przez kilka – kilkanaście miesięcy, ale zdarzają się także takie BIP, gdzie znajdują się foldery, w których najświeższe informacje są z 2002 czy 2003 r. Wiele nieaktualnych informacji z lat 2003-2004 (w najlepszym razie z 2005 r.) znajduje się w gminie Panki. Innymi urzędami, które w swoich BIP mają dawno nieaktualne dokumenty są m.in. Pietrowice Wielkie (oświadczenia majątkowe radnych i pracowników urzędu z 2004 r., oświadczenia majątkowe kierowników jednostek organizacyjnych z 2003 lub 2004 r., stawki podatków lokalnych podane za 2003 r.), Rudziniec (informacja o majątku gminy z 2002 r.), Mstów (w zakładce „władze gminy” jest informacja o tym, kto jest wójtem gminy w kadencji 2002-2006) czy Poczesna (projekty uchwał z 2004 r., informacja o majątku gminy z 2004 r., o długu gminy z 2005 r.).

Bardzo słaby BIP, z wieloma dawno nieaktualizowanymi informacjami, mają także Świętochłowice (miasto na prawach powiatu). W folderze dotyczącym rady miejskiej znajduje się informacja o wyborach do rady, które odbyły się w 2002 r. Również w zakładce o prezydencie miasta przeoczono wybory z 2006 r., za to można przeczytać o wyborach, które odbyły się cztery lata wcześniej. Z BIP można się też np. dowiedzieć o projektach zarządzeń czy planach spotkań prezydenta miasta w 2003 r.

Innym rozwiązaniem przyjętym w kilku gminach, które bardzo utrudnia wyszukiwanie informacji, jest umieszczanie najświeższych dokumentów nie od góry strony, ale od dołu, pod starymi dokumentami. Prowadzi to do takich sytuacji, jak np. w Rudzie Śląskiej, gdzie chcąc znaleźć najnowszą wiadomość w rubryce „Ogłoszenia i obwieszczenia” trzeba przejść na 24 stronę.

Kolejnym problemem, napotykanym podczas monitorowania BIP, jest umieszczanie informacji w zakładkach o dziwnie brzmiących nazwach, w ogóle nie mających związku z tematem dokumentów.

W gminach Gaszowice i Jejkowice w folderze „dokumenty nieudostępnione” znajduje się dokument o dokładnie takiej samej nazwie „Plan finansowy wydziału”. W obu gminach jest on nieaktywny.

W BIP Bierunia ogłoszenia konkursów ofert dla organizacji pozarządowych umieszczone są w zakładce „Wolontariat 2007”

W Imielinie w folderze „Prowadzone rejestry ewidencje i archiwa” znajduje się spis zarządzeń burmistrza miasta (na dodatek z 2003 r.).

W Istebnej udostępniona jest informacja na temat mienia komunalnego, lecz nie w znajdującej się w tym BIP zakładce „Mienie komunalne”, ale w folderze „Budżet”.

W Gliwicach wiele ważnych dokumentów (m.in. statut, protokoły z kontroli wewnętrznych i zewnętrznych) opublikowanych jest w dziale „Biblioteka”

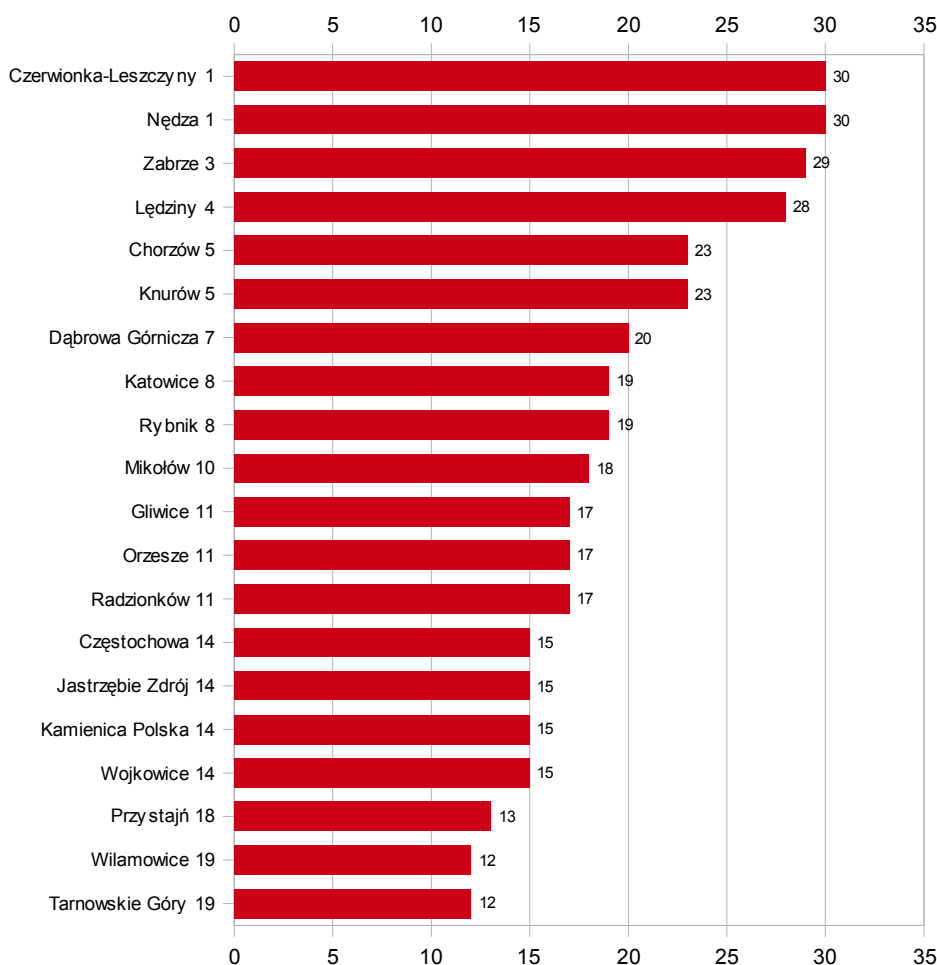
W kolejnych kilku gminach (m.in. Bytom, Częstochowa, Kamienica Polska) znalezienie wielu dokumentów jest możliwe tylko za pomocą wyszukiwarek. Rozwiązanie takie powoduje, że na pierwszy rzut oka wydaje się, że określone dokumenty w ogóle nie są w BIP publikowane, co może wprowadzać w błąd osoby poszukujące informacji.

Poza ww. problemami i nieprawidłowościami, podczas monitoringu natrafiono jeszcze na kilka innych rozwiązań zastosowanych w różnych biuletynach, wprowadzających w błąd i utrudniających znalezienie dokumentów.

Na stronie głównej BIP UM w Szczyrku umieszczony jest komunikat, że informacje do dnia 12 grudnia 2006 r. dostępne są na stronie archiwalnej. Po wejściu na tę stronę okazuje się jednak, że znajduje się na niej wiele aktualnych, przydatnych informacji, których nie ma w BIP. I tak np. numery tel. do radnych i wójta, dane teleadresowe jednostek organizacyjnych czy poradnik interesanta dostępne są tylko w archiwum.

W Mykanowie w biuletynie znajdują się 3 zakładki zatytułowane: „Protokoły z sesji rady gminy”, „Protokoły z sesji” i „Protokoły”. W pierwszej umieszczone są protokoły z sesji, a kolejne dwie są puste.

Dobre praktyki

Wykres 3: Urzędy z największą ilością dobrych praktyk publikowania informacji.

Podczas przeprowadzania monitoringu, poza sprawdzaniem czy w BIP znajdują się określone dokumenty, badający szukali także dobrych praktyk udzielania informacji przez poszczególne urzędy. Celem tego działania było wskazanie gmin, które w określonym obszarze udzielają informacji najbardziej przejrzysto, co może pomóc innym jednostkom w poprawieniu swoich biuletynów i uczynieniu ich bardziej czytelnymi i przyjaznymi dla odbiorców. Ciekawe jest, że tak jak w przypadku oceniania zawartości biuletynów najwięcej punktów uzyskały miasta na prawach powiatu, tak w przypadku przeglądania BIP pod kątem znalezienia dobrych praktyk, w czołówce znalazło się dużo mniejszych jednostek (patrz: wykres nr 3).

Przeprowadzony monitoring wykazał, że przynajmniej jedną dobrą praktykę publikowania informacji, która może być przykładem do naśladowania dla innych urzędów, znaleziono w 69 biuletynach. Jak widać na wykresie nr 3, pierwsze miejsce w tym zestawieniu zajęły gminy Czerwionka-Leszczyny i Nędza (po 30 dobrych praktyk). Dalej w kolejności jest Zabrze (29), Lędziny (28), Chorzów i Knurów (po 23) oraz Dąbrowa Górnicza (20). Ww. gminy są najlepszym dowodem na to, że biuletyny informacji publicznej nie muszą być konieczne mniej atrakcyjne od oficjalnych stron urzędów i nawet gminy wiejskie (Nędza) mogą udzielać informacje publiczne swoim klientom w sposób transparentny i przyjazny.

Jeśli przyjrzeć się, jakie dokumenty są najczęściej publikowane w sposób przejrzysty, to okazuje się, że zdecydowanie najwięcej dobrych praktyk (35) znaleziono przy udzielaniu informacji na temat sposobu załatwiania spraw w urzędzie (poradnik interesanta). Kolejnym obszarem, w którym zaznaczono najwięcej

wartych naśladowania przykładów, jest organizacja urzędu (spis wydziałów, kompetencje, adresy, dane teleadresowe oraz imię i nazwisko kierownika każdego wydziału), gdzie, w zależności od pytania, zostało znalezionych 19-21 dobrych praktyk, a także sposób informowania o wysokości podatków lokalnych (21).

4. Funkcjonowanie rady gminy

Objaśnienie zasad punktacji pytań

W narzędziu znalazło się 16 pytań związanych z tym obszarem. 12 pytaniom przypisano wartość 2 punktów, a 4 pytania oceniono na 1 pkt. Wśród wyżej ocenianych pytań badających interesowało czy w BIP gminy podane/udostępnione zostały następujące informacje i dokumenty:

1. Imię i nazwisko osób zasiadających we władzach rady gminy.
2. Imię i nazwisko każdego radnego/radnej.
3. Projekty uchwał (jako, że sesje rady w poszczególnych gminach zwoływane są zazwyczaj raz na miesiąc lub 2 miesiące, a projekty uchwał pojawiają się kilka lub kilkanaście dni przed sesją, przy ocenianiu tego pytania brano także pod uwagę czy w BIP znajdują się projekty uchwał przygotowywane na poprzednią sesję rady).
4. Termin najbliższej sesji rady (z tego samego powodu, co w pytaniu 3, brano tu pod uwagę także ogłoszenia o poprzedniej sesji rady).
5. Porządek najbliższej sesji rady (przy ocenianiu tego pytania brano pod uwagę także zamieszczenie porządku poprzedniej sesji).
6. Protokoły z posiedzeń rady (2 punkty przyznano tym BIP, w których najświeższy opublikowany protokół z sesji był nie starszy niż 3 miesiące; 1 punkt dostały gminy, których ostatni zamieszczony protokół dotyczył sesji odbytej 3-6 miesięcy przed datą monitoringu).
7. Spis komisji rady.
8. Imiona i nazwiska przewodniczących komisji.
9. Składy komisji.
10. Terminy najbliższych posiedzeń komisji (przy ocenianiu tego pytania brano pod uwagę także ogłoszenia o poprzednich posiedzeniach komisji).
11. Porządek obrad najbliższych posiedzeń komisji (przy ocenianiu tego pytania brano pod uwagę także zamieszczenie porządku poprzednich posiedzeń komisji).
12. Protokoły z posiedzeń komisji (2 punkty dostały te gminy, których ostatnie zamieszczone protokoły z posiedzeń komisji były nie starsze niż 3 miesiące; 1 punkt dostały gminy, których ostatnie zamieszczone protokoły dotyczyły posiedzeń komisji odbytych 3-6 miesięcy przed datą monitoringu).

Pytania ocenione na 1 pkt były następujące. Czy w BIP gminy podane/udostępnione są:

1. Numery telefonów do radnych (pozytywnie ocenione zostały te gminy, w których BIP podano nr telefonu do przynajmniej jednego radnego; żadnego punktu nie uzyskały gminy, które wskazały ten sam numer telefonu, należący do urzędu gminy, przy wszystkich radnych).
2. Adresy e-mail do radnych (pozytywnie ocenione zostały te gminy, w których zamieszczony został adres e-mail do przynajmniej jednego radnego).
3. Terminy i miejsca dyżurów radnych (pozytywnie ocenione zostały te gminy, w których podane są terminy i miejsce dyżuru przynajmniej jednego radnego).

4. Interpelacje i zapytania radnych (przy ocenianiu tego pytania nie przyznawano punktów tym urzędom, w których BIP interpelacje i zapytania radnych znajdowały się tylko w protokołach z sesji rady gminy).

Procentowy rozkład odpowiedzi na pytania

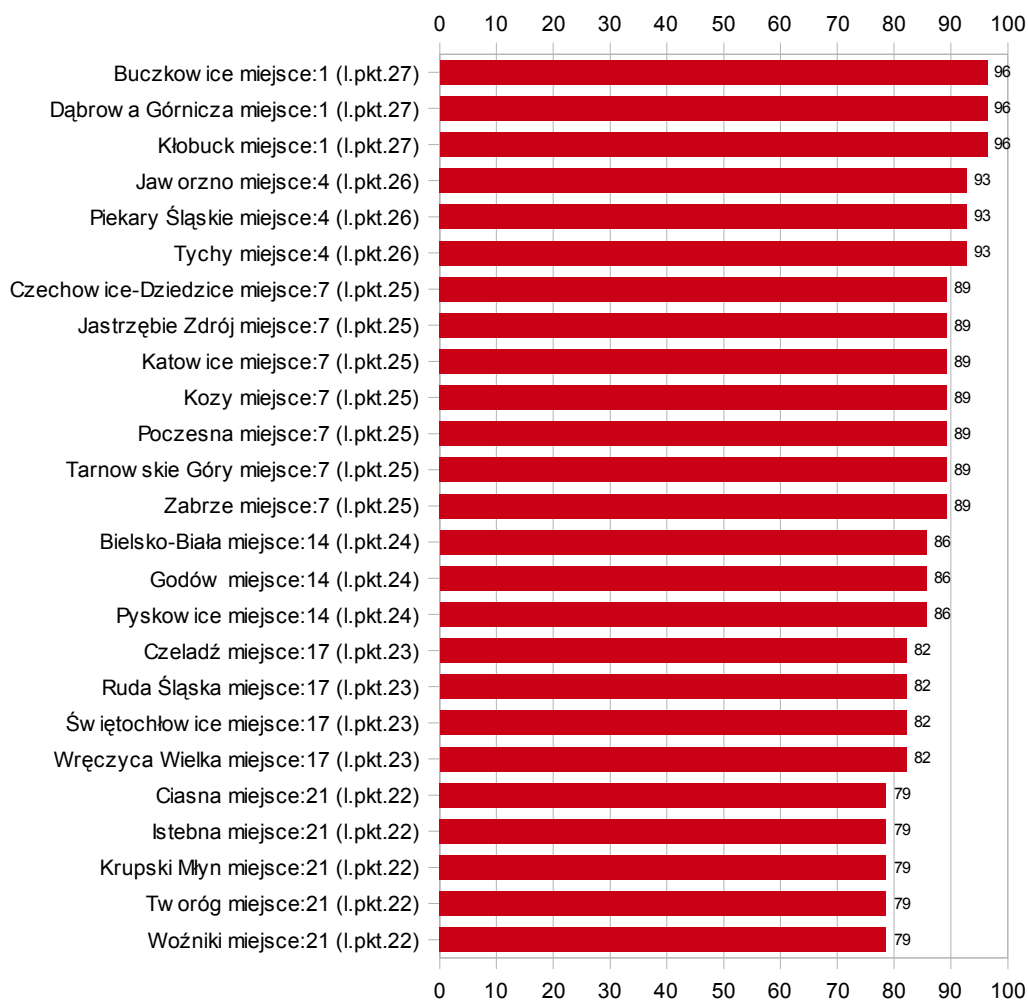
Wykres 4: Funkcjonowanie rady gminy. Procentowy rozkład odpowiedzi na pytania.

Na wykresie nr 4 przedstawione zostało w procentach, jaka liczba urzędów uzyskała pozytywne oceny w każdym z zadanych pytań dotyczących funkcjonowania rady gminy. Należy podkreślić, że w tym obszarze znajduje się jedyne pytanie z wszystkich znajdujących się w narzędziu, za które każda z badanych gmin otrzymała pełną ilość punktów (imię i nazwisko każdego radnego/radnej). Ciekawym jest, że już na pytanie dotyczące imion i nazwisk osób zasiadających we władzach rady 97% gmin otrzymało pozytywną ocenę, a więc w 3% badanych BIP (Gaszowice, Hażlach, Lubomia, Skoczów i Zawiercie) ta informacja nie jest podana. Inne pytania, za które zdecydowana większość gmin otrzymała pozytywne oceny, dotyczą: spisu komisji rady (96%), składów komisji (93%), imion i nazwisk przewodniczących komisji (88%).

Najmniej urzędów otrzymało pozytywną ocenę za pytanie dotyczące umieszczania informacji o interpelacjach i zapytaniach radnych. Tylko 5% monitorowanych gmin (Bielsko Biała, Ogrodzieniec, Ornontowice, Piekary Śląskie, Radzionków, Szczekociny, Tychy, Zabrze i Żory) podaje te informacje nie tylko w protokołach z sesji rady, ale także w osobnym, łatwo dostępnym miejscu.

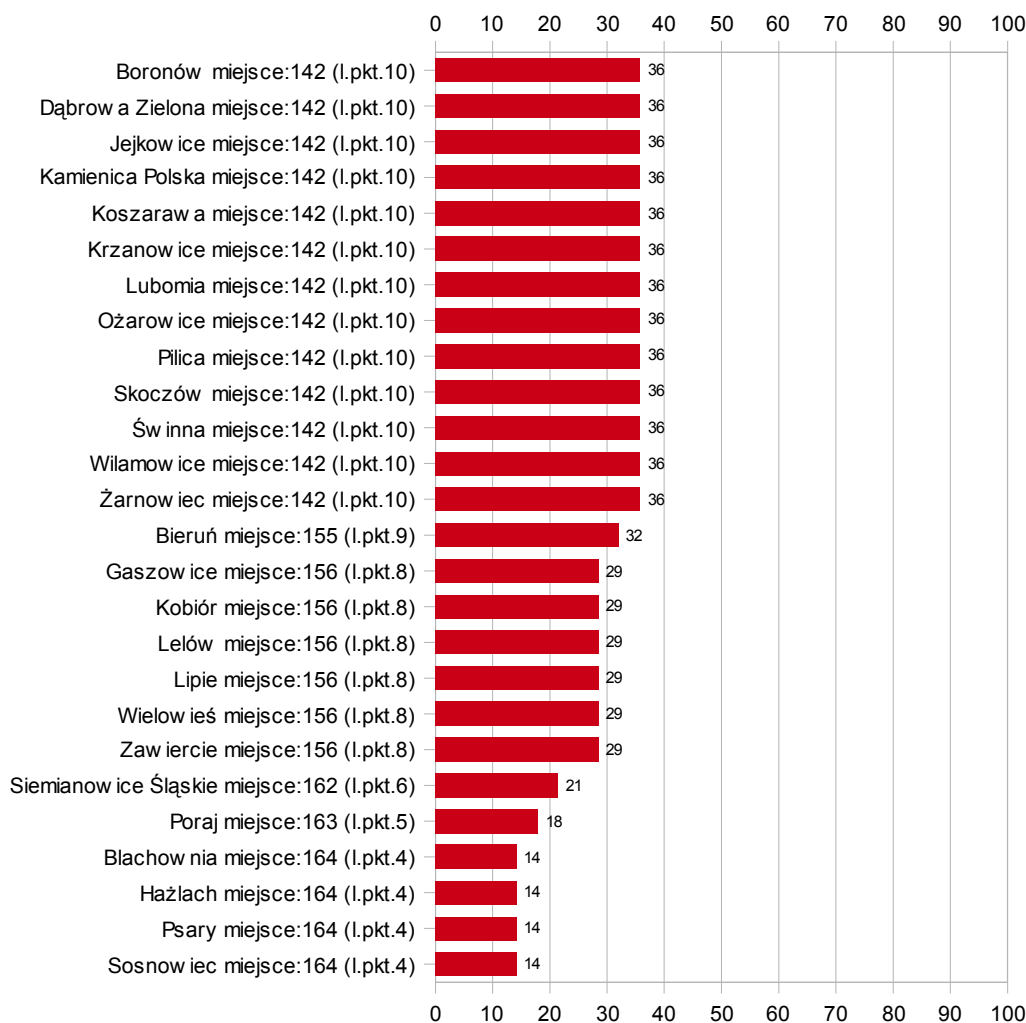
Kolejne sprawdzane informacje, które bardzo rzadko umieszczane są w BIP, dotyczą: dostępności protokołów z posiedzeń komisji rady (16% pozytywnych ocen), informacji o tematach poruszanych na najbliższych posiedzeniach komisji (17%), publikowania adresów e-mail do radnych (22%) oraz projektów uchwał (23%).

Ranking gmin

Wykres 5: Funkcjonowanie rady gminy. Najbardziej przejrzyste urzędy.

Jak widać na wykresie nr 5, na pierwszym miejscu znalazły się 3 gminy z tą samą ilością pozytywnych odpowiedzi (96%). Są to: Buczkowice (gmina wiejska), Kłobuck (gmina miejsko - wiejska) oraz Dąbrowa Górnicza (miasto na prawach powiatu). Każda z tych jednostek dostała pozytywne oceny we wszystkich pytaniach poza jednym, dotyczącym informacji na temat interpelacji i zapytań radnych. Tuż za nimi znalazły się kolejne 3 gminy: Jaworzno, Piekary Śląskie i Tychy (93%).

Wykres 6: Funkcjonowanie rady gminy. Najmniej przejrzyste urzędy.

W grupie urzędów, które w tym obszarze wypadły najgorzej i otrzymały tylko 14% możliwych do uzyskania punktów, jest Sosnowiec (miasto na prawach powiatu), który otrzymał pozytywne noty tylko w dwóch pytaniach dotyczących podania władz rady gminy oraz imion i nazwisk wszystkich radnych (patrz: wykres nr 6). Poza Sosnowcem równie źle noty dostała Blachownia i Psary (te BIP także otrzymały punkty za pytania o spis radnych i informacje na temat władz rady) oraz Hażlach (pozytywne noty za umieszczenie spisu radnych i spisu komisji rady). Niewiele lepiej wypadł Poraj (18%) i Siemianowice Śląskie (21%), kolejne miasto na prawach powiatu.

Warto podkreślić, że Gliwice, lider całego rankingu, znalazły się w tym obszarze dopiero w trzeciej dziesiątce gmin (zdobyły 75% punktów).

Złe praktyki

Protokoły z posiedzeń rady

W Kamienicy Polskiej najświeższe zamieszczone protokoły z posiedzeń rady były z 2004 r., a w Ujsolach i Dębowcu z 2005 r.

W Niegowej w zakładce „Protokoły” umieszczone są 3 protokoły z posiedzeń rady. Wszystkie z 2006 r.

W Mykanowie umieszczone są koło siebie 3 zakładki: „Protokoły z sesji rady gminy”, „Protokoły z sesji” i „Protokoły”. W pierwszej umieszczone są protokoły z sesji, a kolejne dwie są puste.

W Sławkowie protokoły z posiedzeń rady umieszczane są w odwrotnej kolejności. Na górze strony znajdują się archiwalne dokumenty, a na dole najnowsze.

Terminy sesji rady gminy

W Kruszynie, w zakładce „Sesje/Harmonogram roczny”, udostępnione są informacje na 2003, 2004 i 2005 r.

W Pankach można się dowiedzieć, że najbliższe posiedzenie rady gminy odbędzie się 26 października 2006 r.

Projekty uchwał rady

W Jaworzu najbardziej aktualne projekty uchwał są z 2006 r., a w Poczesnej z 2004 r.

Protokoły z posiedzeń komisji rady gminy

W Olsztynie najświeższe opublikowane protokoły pochodzą z 2005 r., w Dębowcu z 2004 r., a we Wręczycy Wielkiej z 2003 r.

Składy komisji rady gminy oraz imiona i nazwiska przewodniczących

W Hażlach na 6 komisji tylko w przypadku dwóch podane są składy. Do tego nie ma zamieszczonych informacji na temat przewodniczących tych komisji.

W BIP gminy Lipie podane są nazwy 7 komisji, ale tylko w przypadku czterech umieszczono jakiejkolwiek informacje poza samą nazwą.

W Lelowie na cztery komisje tylko w przypadku jednej podane jest imię i nazwisko przewodniczącego.

Terminy posiedzeń komisji rady gminy

W Kruszynie w folderze „Plany pracy komisji” najświeższa zamieszczona informacja jest z 2004 r.

W Olsztynie i Wilamowicach podane są informacje o posiedzeniach komisji z 2005 r.

Terminy i miejsca dyżurów radnych

W Sławkowie w dniu monitoringu (20.10.2007) można się było zapoznać z informacjami na temat dyżurów radnych w pierwszym i drugim kwartale 2007 r.

Nr telefonów i adresy e-mail radnych

W Szczyrku nr telefonów i adresy e-mail do radnych nie są publikowane w aktualnym BIP lecz występują na stronie archiwalnej.

Dobre praktyki

Radni (nr telefonów, adresy e-mail, informacje na temat dyżurów)

W Dąbrowie Górniczej i Katowicach po kliknięciu w nazwisko każdego radnego można się dowiedzieć, kiedy i gdzie pełni dyżury, w jakim okręgu został wybrany oraz nr telefonu i adres e-mail. Jest to zrobione bardzo przejrzysto.

Dobrą praktykę informowania o dyżurach radnych odnotowano także w Pyskowicach.

Interpelacje i zapytania radnych

Najbardziej czytelnie jest to rozwiązane w Bielsku Białej, gdzie znajduje się zakładka „Interpelacje i wnioski radnych”. W środku, po kliknięciu na nazwisko określonego radnego, można znaleźć informacje o zgłaszanych przez niego interpelacjach i odpowiedziach na interpelacje.

Terminy posiedzeń rady i porządek obrad najbliższej sesji

W Dąbrowie Górniczej, Przystajni i Pyskowicach na kilka dni przed sesją zamieszczane jest ogłoszenie wraz z porządkiem obrad. Do tego, w zakładce dotyczącej rady, umieszczony jest plan pracy rady na cały rok, w którym podane są dokładne terminy wszystkich sesji.

Pozostałe BIP z dobrymi praktykami: Będzin, Jastrzębie Zdrój, Katowice, Knurów, Łaziska Górne.

Protokoły z posiedzeń rady

W Chorzowie, w zakładce „Sesje”, można wejść w dowolną sesję rady. Na stronie pojawia się protokół, w którym w punktach zaznaczony jest porządek obrad. Po kliknięciu w każdy punkt wchodzi się na nową stronę, gdzie przedstawiona jest cała dyskusja dotycząca danego tematu, jaka miała miejsce podczas sesji. Takie rozwiązanie bardzo ułatwia znalezienie w protokole interesujących zagadnień i skraca czas wyszukiwania informacji.

Komisje rady gminy

W Dąbrowie Górniczej w zakładce „Komisje” można wejść w każdą komisję i znaleźć następujące informacje: skład i przewodniczący komisji, zadania oraz plan pracy na całe półrocze, z dokładnym podaniem dni i godzin każdego posiedzenia i najważniejszych poruszanych tematów.

Protokoły z posiedzeń komisji rady

Bardzo przejrzysto jest to zrobione w Dąbrowie Górniczej, gdzie umieszczane są protokoły z posiedzeń wszystkich komisji z podziałem na każdą komisję.

Inne dobre praktyki związane z funkcjonowaniem rady

W Bielsku Białej dostępny jest materiał filmowy z sesji rady.

5. Funkcjonowanie urzędu gminy

Objaśnienie zasad punktacji pytań

Drugi monitorowany obszar związany jest z funkcjonowaniem urzędu gminy. Zadano do niego aż 24 pytania. 4 z nich ocenione zostały na 2 punkty, a 20 na 1 punkt. Wśród wyżej ocenianych pytań badających interesowało czy w BIP gminy podane/udostępnione zostały następujące informacje:

1. Poradnik interesanta (maksymalną ilość punktów otrzymały te gminy, które w prowadzonym przez siebie poradniku zamieściły informacje o ponad 20 sprawach, które można załatwić w urzędzie; te gminy, które w swoim BIP umieściły informacje na temat 10-20 spraw otrzymały 1 punkt, a te, które zamieściły opisy mniej niż 10 spraw do załatwienia, nie otrzymały żadnego punktu).

2. Spis lokali należących do gminy użytkowanych przez organizacje pozarządowe.

3. Prowadzone przez urząd rejestry/zbiory danych osobowych (negatywnie oceniono urzędy, które umieściły w spisie jedynie kilka rekordów).

4. Spis jednostek organizacyjnych i szkół gminy (jeżeli spis był niekompletny lub nie było w nim szkół, to nie przyznawano żadnego punktu).

Pytania ocenione na 1 pkt były następujące. Czy w BIP gminy podane/udostępnione są:

1. Nr tel. do wójta (nie przyznano punktu tym gminom, które podały ten sam nr telefonu do sekretariatu wójta, co do pozostałych wydziałów, nie podając numeru kierunkowego).

2. Adres e-mail wójta (nie przyznano punktu tym gminom, które do wszystkich wydziałów podały ten sam adres e-mail).

3. Imię i nazwisko skarbnika gminy (nie przyznano punktów, jeśli te informacje można znaleźć tylko w oświadczeniach majątkowych).

4. Telefon i/lub e-mail do skarbnika gminy.

5. Imię i nazwisko sekretarza/zastępcy wójta gminy (nie przyznano punktów, jeśli te informacje można znaleźć tylko w oświadczeniach majątkowych).

6. Telefon i/lub e-mail do sekretarza/zastępcy wójta gminy.

7. Spis wydziałów (komórki, referaty, zespoły, samodzielne stanowiska).

8. Kompetencje każdego wydziału (nie przyznano punktów, jeśli te informacje można znaleźć tylko w regulaminie organizacyjnym gminy, chyba że wyraźnie podano tę informację w BIP).

9. Adresy każdego wydziału (w przypadku gmin, w których wydziały znajdują się w różnych budynkach, wystarczyło podanie adresu, a w tych jednostkach, gdzie wszystkie wydziały mieszczą się w tym samym miejscu, punkty otrzymały te urzędy, które podały nr pokoju).

10. Telefon/e-mail do każdego z wydziałów.

11. Imię i nazwisko kierownika każdego wydziału.

12. Godziny otwarcia urzędu.

13. Formularze wniosków, które trzeba złożyć w urzędzie (jeżeli było mniej niż 10 formularzy, to nie przyznawano punktu).

14. Wykaz wymaganych dokumentów niezbędnych do załatwienia określonych spraw (jeżeli było opisanych mniej niż 10 spraw, to nie przyznawano punktu).

15. Wysokości opłaty skarbowej przy załatwianiu określonych spraw (jeżeli było opisanych mniej niż 10 spraw, to nie przyznawano punktu).

16. Miejsce złożenia dokumentów i/lub załatwienia określonych spraw (jeżeli było opisanych mniej niż 10 spraw, to nie przyznawano punktu).

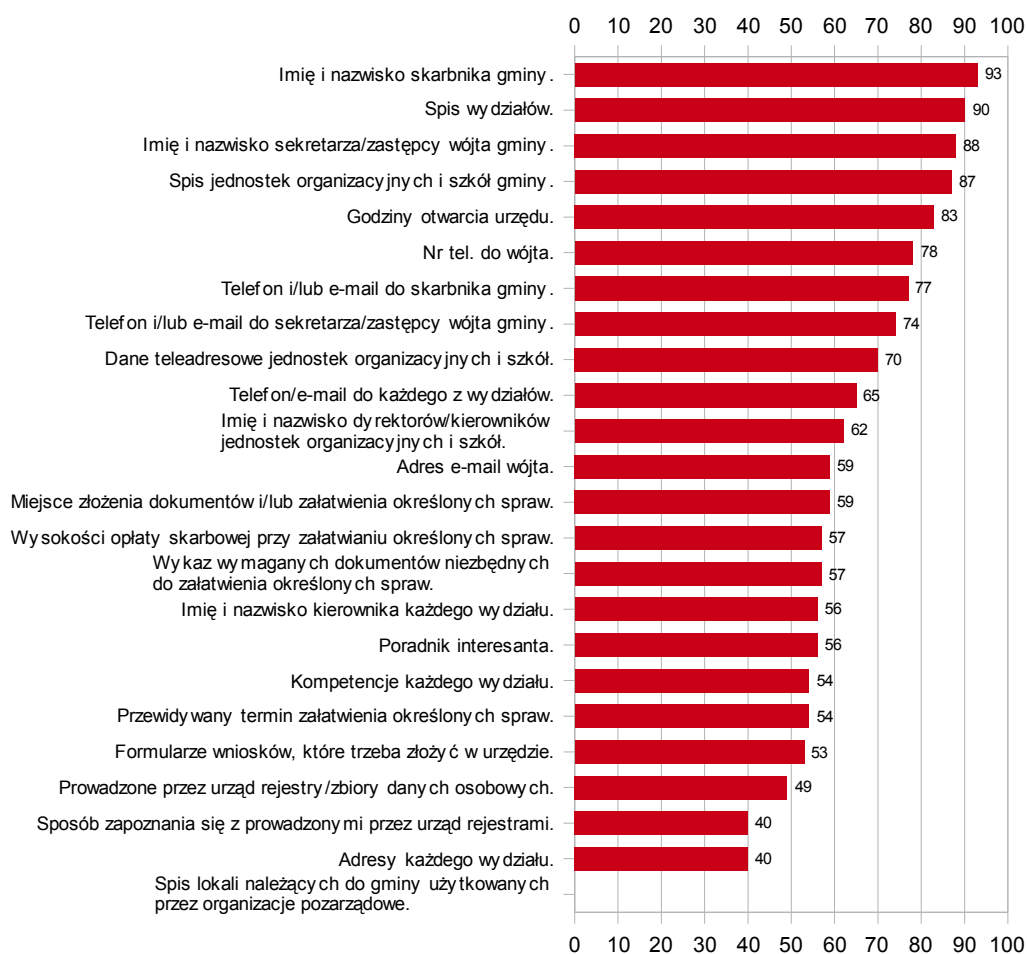
17. Przewidywany termin załatwienia określonych spraw (jeżeli było opisanych mniej niż 10 spraw, to nie przyznawano punktu).

18. Sposób zapoznania się z prowadzonymi przez urząd rejestrami, zbiorami danych osobowych i archiwum.

19. Dane teleadresowe jednostek organizacyjnych i szkół (jeżeli spis jednostek i szkół był niekompletny, to w ogóle nie sprawdzano tego punktu i automatycznie przyznawano ocenę negatywną).

20. Imię i nazwisko dyrektorów/kierowników jednostek organizacyjnych i szkół (jeżeli spis jednostek i szkół był niekompletny, to w ogóle nie sprawdzano tego punktu i automatycznie przyznawano ocenę negatywną).

Procentowy rozkład odpowiedzi na pytania

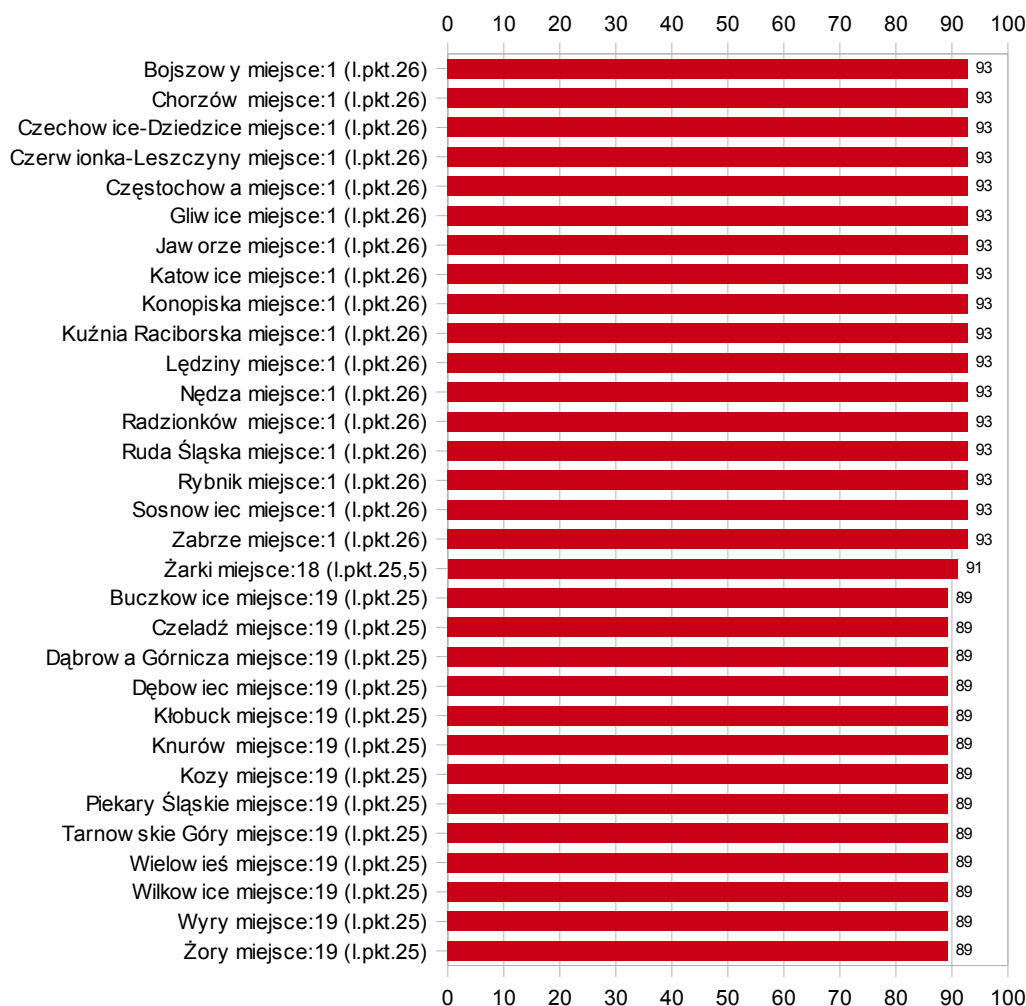

Wykres 7: Funkcjonowanie urzędu gminy. Procentowy rozkład odpowiedzi na pytania.

Wykres nr 7 przedstawia, jaki procent wszystkich zmonitorowanych urzędów uzyskał pozytywne oceny w każdym z zadanych pytań dotyczących funkcjonowania urzędu gminy. Porównując te dane z wynikami uzyskanymi w innych obszarach widać, że jest to jeden z dwóch bloków, w którym przyznanych jest zdecydowanie najwięcej dobrych ocen. Tylko przy czterech pytaniach mniej niż 50% urzędów otrzymało pozytywną notę, a w trzech z nich procent gmin spełniających określone przez badaczy kryteria też był wysoki (min. 40%).

Należy wspomnieć, że znalazł się tu jednak jeden negatywny wyjątek- pytanie dotyczące publikowania informacji na temat lokali należących do gminy, użytkowanych przez organizacje pozarządowe. W żadnym ze sprawdzanych BIP nie znaleziono takiej informacji.

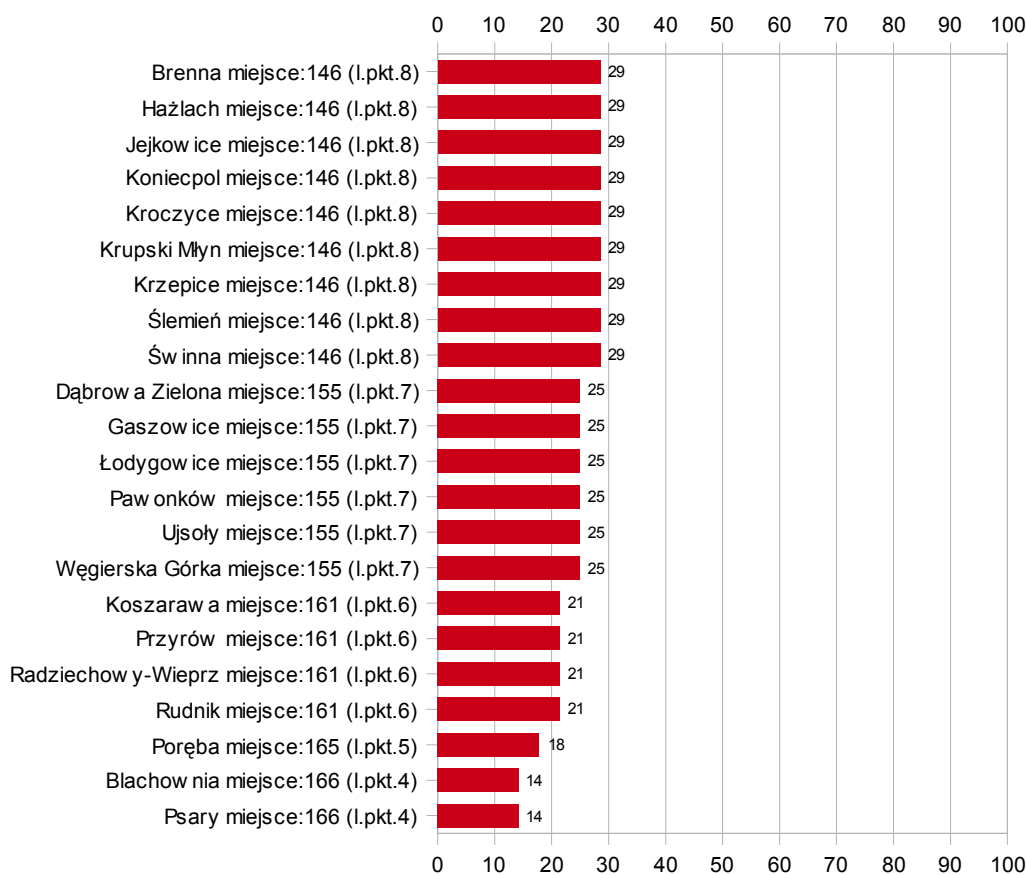
Ranking gmin

Wykres 8: Funkcjonowanie urzędu gminy. Najbardziej przejrzyste urzędy.

Jak widać na wykresie nr 8, aż 17 pierwszych gmin uzyskało tą samą liczbę punktów (93% pozytywnych odpowiedzi). W tym gronie znalazło się 8 miast na prawach powiatu (Chorzów, Sosnowiec, Rybnik, Częstochowa, Gliwice, Katowice, Ruda Śląska i Zabrze), 5 gmin miejskich i miejsko - wiejskich (Czechowice Dziedzice, Czerwionka-Leszczyny, Kuźnia Raciborska, Lędziny i Radzionków) i 4 gminy wiejskie (Bojszowy, Jaworze, Konopiska, Nędza). Każda z ww. gmin uzyskała pozytywne oceny we wszystkich pytaniach związanych z funkcjonowaniem urzędu gminy poza jednym, dotyczącym lokali należących do gminy, użytkowanych przez organizacje pozarządowe. Zaledwie pół punktu mniej uzyskały 18 w zestawieniu Żarki (poza negatywną notą za lokale dla organizacji, otrzymały także połowę możliwych do uzyskania punktów w jednym z pytań dotyczących poradnika interesanta- przewidywanym terminie załatwienia określonych spraw), a 1 punkt mniej kolejnych 13 urzędów.

Wykres 9: Funkcjonowanie urzędu gminy. Najmniej przejrzyste urzędy.

Mimo tego, że ogólny wynik uzyskany przez jednostki w obszarze dotyczącym funkcjonowania urzędu gminy jest wysoki, znajdują się tu negatywne wyjątki (patrz: wykres nr 9). Najgorzej w zestawieniu wypadły Blachownia i Psary, które uzyskały zaledwie 14% możliwych do uzyskania punktów. Blachownia na 24 zadane pytania została pozytywnie oceniona jedynie w czterech, dotyczących: nr telefonu do wójta, imienia i nazwiska skarbnika i sekretarza gminy oraz umieszczenia spisu wydziałów znajdujących się w urzędzie. Psary uzyskały punkty za podanie spisu wydziałów urzędu, spisu jednostek organizacyjnych oraz podanie imion i nazwisk kierowników jednostek.

Niewiele lepiej oceniona została Poręba (18%) oraz Koszarawa, Przyrów, Radziechowy Wieprz i Rudnik (po 21%).

Złe praktyki

Imię i nazwisko wójta

W Świętochłowicach w folderze „Prezydent Miasta Świętochłowice” umieszczona jest następująca informacja: „W wyniku wyborów samorządowych przeprowadzonych w dniach 27 października i 10 listopada 2002 roku prezydentem miasta Świętochłowice został mgr Eugeniusz Moś”.

W Mstowie w zakładce „Władze gminy/wójt” podana jest informacja, że wójtem gminy na kadencję 2002-2006 wybrany został mgr inż. Zbigniew Wawrzyniak.

Nr telefonu do wójta

W Szczyrku nr telefonu do wójta nie jest publikowany w aktualnym BIP lecz na stronie archiwalnej.

Rejestry i archiwa urzędu

W Imielinie w folderze „Prowadzone rejestry ewidencyjne i archiwa” znajduje się spis zarządzeń burmistrza miasta z 2003 r.

Dane teleadresowe jednostek organizacyjnych

W Szczyrku ww. informacje znajdują się na stronie archiwalnej, a nie są dostępne w aktualnym BIP.

Inne złe praktyki związane z funkcjonowaniem urzędu

W BIP gminy Jaworze publikowane są sprawozdania z działalności wójta. Najświeższe pochodzi z listopada 2005 r.

W Świętochłowicach umieszczane są projekty zarządzeń prezydenta (najbardziej aktualne z 2003 r.) oraz informacje o planowanych spotkaniach prezydenta (także z 2003 r.).

Dobre praktyki

Kierownictwo urzędu (nr telefonu i adres e-mail do wójta, imiona i nazwiska skarbnika i sekretarza, nr telefonów/adresy e-mail do skarbnika i sekretarza)

W gminie Czerwionka-Leszczyny, w zakładce „Kierownictwo urzędu”, umieszczone są informacje na temat burmistrza, dwóch zastępców, sekretarza i skarbnika gminy, w których udostępnione są następujące dane: adres, pod którym urzęduje (z podaniem nr pokoju), telefon, e-mail, dni i godziny dyżurów oraz najważniejsze zadania i kompetencje. Całość jest zrobiona bardzo przejrzystie.

Organizacja urzędu (spis wydziałów, kompetencje, adresy, dane teleadresowe oraz imię i nazwisko kierownika każdego wydziału)

W Łędzinach, w zakładce urząd miasta, znajduje się spis wydziałów, referatów i samodzielnych stanowisk. Przy każdej komórce zamieszczone są następujące informacje: adres (wraz z podaniem numerów pokoi), telefon, e-mail, imię i nazwisko kierownika, godziny urzędowania oraz spis realizowanych zadań, podlinkowany do poradnika interesanta, w którym można się dowiedzieć, w jaki sposób daną sprawę załatwia się w urzędzie.

Bardzo ciekawe rozwiązanie zastosowane jest w Wilamowicach, gdzie przy spisie spraw podane są imiona i nazwiska pracowników odpowiedzialnych za ich załatwienie (wraz z informacją o nr pokoi, w których siedzą i nr telefonów).

Innymi gminami, które w tym zakresie udzielają informacji w sposób warty naśladowania, są: Chorzów, Czernichów, Czerwionka-Leszczyny, Jaworzno, Knurów, Kozy, Kuźnia Raciborska, Mikołów, Nędza, Przystajń, Radzionków, Rybnik, Sosnowiec, Tychy, Wojkowice i Zabrze.

Poradnik interesanta

W grupie pytań związanych z przyjmowaniem i załatwianiem spraw przez urzędy odnotowano zdecydowanie najwięcej dobrych praktyk udzielania informacji. Na uwagę zasługują Tychy, które w poradniku interesanta umieściły opisy 183 spraw możliwych do załatwienia w urzędzie. Interesującą informację można wyszukać na cztery sposoby: poprzez wpisanie w wyszukiwarke słowa kluczowego,

według kategorii, według wydziału urzędu lub za pomocą alfabetycznego spisu spraw. Po kliknięciu w określoną sprawę przechodzi się do bardzo przejrzystej rozpisanej informacji na jej temat. Można się tu dowiedzieć jaki wydział zajmuje się daną sprawą (wraz z podaniem nr telefonu i nr pokoju), podstawę prawną, dokładną procedurę załatwienia sprawy wraz z podaniem terminu jej załatwienia i wysokość ewentualnej opłaty, a także ściągnąć wszystkie niezbędne dokumenty do wypełnienia.

Inne urzędy, które mają bardzo dobrze prowadzony poradnik interesanta, to: Chorzów, Czerwionka-Leszczyny, Częstochowa, Dąbrowa Górnicza, Gliwice, Jasienica, Jastrzębie Zdrój, Kłobuck, Knurów, Kozy, Kuźnia Raciborska, Łęczyny, Lubliniec, Łaziska Górne, Miasteczko Śląskie, Mikołów, Mysłowice, Nędza, Ogrodzieniec, Orzesze, Piekary Śląskie, Poczesna, Przystajń, Pszów, Racibórz, Radzionków, Rybnik, Szczekociny, Tarnowskie Góry, Wilamowice, Wodzisław Śląski, Wojkowice i Zabrze.

Prowadzone rejestry, ewidencje i archiwa

W Gliwicach, w wykazie rejestrów publicznych i ewidencji, znajdują się następujące informacje: nazwa rejestru/ewidencji, wydział odpowiedzialny za jego przechowywanie, data rozpoczęcia realizacji zadań przy pomocy rejestru publicznego, podstawa prawna i cel jego utworzenia, dane osoby odpowiedzialnej za prowadzenie rejestru (imię i nazwisko, nr pokoju, nr telefonu), zakres zgromadzonych informacji, sposób zapoznania się z rejestrem i zawarte w nim dane, które podlegają ochronie z uwagi na ustawę o ochronie informacji niejawnej lub innych ustaw.

Jednostki organizacyjne

Bardzo ciekawie rozwiązane jest to w Knurowie. Po wejściu w zakładkę określonej jednostki, poza imieniem i nazwiskiem kierownika oraz wszystkimi danymi teleadresowymi, można znaleźć także regulaminy/statuty jednostek, informacje na temat ogłaszanych przez nie zamówień publicznych i naboru pracowników.

Innymi urzędami, które w tym obszarze udzielają informacji w sposób warty naśladowania, są: Czerwionka-Leszczyny, Częstochowa, Krzyżanowice, Łęczyny, Mysłowice, Nędza, Pilchowice, Pyskowice, Racibórz, Radzionków, Ruda Śląska, Rybnik, Sosnowiec, Suszec, Tarnowskie Góry, Tworóg, Zabrze i Zawiercie.

Inne dobre praktyki związane z funkcjonowaniem urzędu

W BIP Jaworza podana jest informacja o wysokości zarobków wójta, sekretarza i skarbnika.

W Tarnowskich Górach publikowane są projekty zarządzeń burmistrza.

W gminie Wielowieś umieszczona jest zakładka, w której opublikowane są pytania mieszkańców do wójta i odpowiedzi na te pytania.

6. Prawo lokalne

Objaśnienie zasad punktacji pytań

Kolejnym obszarem, który został poddany monitoringowi, było prawo lokalne. Na 11 zadanych pytań związanych z tym zagadnieniem 6 ocenionych zostało na 2 punkty, a 5 na 1 punkt. Wśród wyżej ocenianych pytań badających interesowało czy w BIP gminy udostępnione zostały następujące dokumenty:

1. Uchwały rady gminy (na 2 punkty oceniono te gminy, których najświeższe opublikowane uchwały były nie starsze niż 3 miesiące; 1 punkt dostały gminy, których ostatnie zamieszczone uchwały były sprzed 3-6 miesięcy przed datą monitoringu).

2. Zarządzenia wójta (2 punkty otrzymały te gminy, których ostatnie udostępnione zarządzenia były nie starsze niż 2 miesiące; 1 punkt dostały urzędy, których ostatnie zamieszczone zarządzenia były sprzed 2-4 miesięcy przed datą monitoringu; punktów nie dostały te gminy, w których lista zarządzeń była niekompletna).

3. Statut gminy (nie dostały punktu te gminy, w których BIP statut można było znaleźć tylko w spisie uchwał rady).

4. Regulamin organizacyjny urzędu (nie dostały punktu te gminy, w których BIP regulamin organizacyjny można było znaleźć tylko w spisie zarządzeń wójta).

5. Roczny program współpracy gminy z organizacjami pozarządowymi (nie dostały punktu te gminy, w których BIP roczny program można było znaleźć tylko w spisie uchwał rady).

6. Sprawozdanie z wykonania rocznego programu współpracy z organizacjami pozarządowymi (nie dostały punktu te gminy, w których BIP można było znaleźć ten dokument tylko w spisie uchwał rady).

Pytania, którym przypisano wartość 1 punktu, były następujące. Czy w BIP gminy podane/udostępnione są:

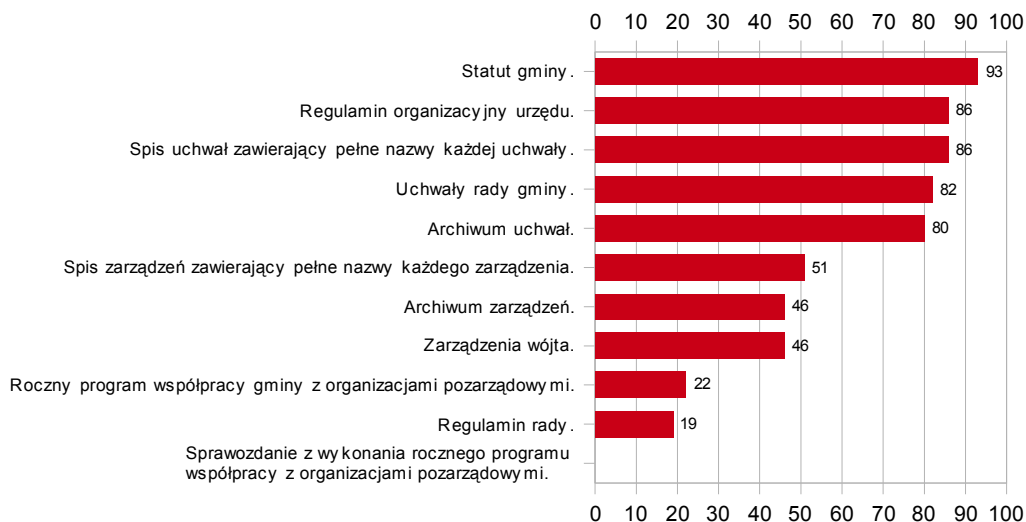
1. Spis uchwał zawierający pełne nazwy każdej uchwały (punktu nie otrzymały te BIP, w których w celu zapoznania się z pełną nazwą uchwały należy ją najpierw otworzyć).

2. Archiwum uchwał- uchwały sprzed 2006 r. (warunkiem otrzymania punktów w tym pytaniu było nie tylko udostępnianie uchwał sprzed 2006 r., ale także aktualnych, nie starszych niż 6 miesięcy).

3. Spis zarządzeń zawierający pełne nazwy każdego zarządzenia (punktu nie otrzymały te BIP, w których w celu zapoznania się z pełną nazwą zarządzenia należy je najpierw otworzyć).

4. Archiwum zarządzeń- zarządzenia sprzed 2006 r. (warunkiem otrzymania punktów w tym pytaniu było nie tylko udostępnianie zarządzeń sprzed 2006 r., ale także aktualnych, nie starszych niż 4 miesięcy).

5. Regulamin rady (punktu za to pytanie nie otrzymały te jednostki, w których regulamin rady można było znaleźć tylko w statucie, chyba że wyraźnie podaną tą informację w BIP).

Wykres 10: Prawo lokalne. Procentowy rozkład odpowiedzi na pytania.

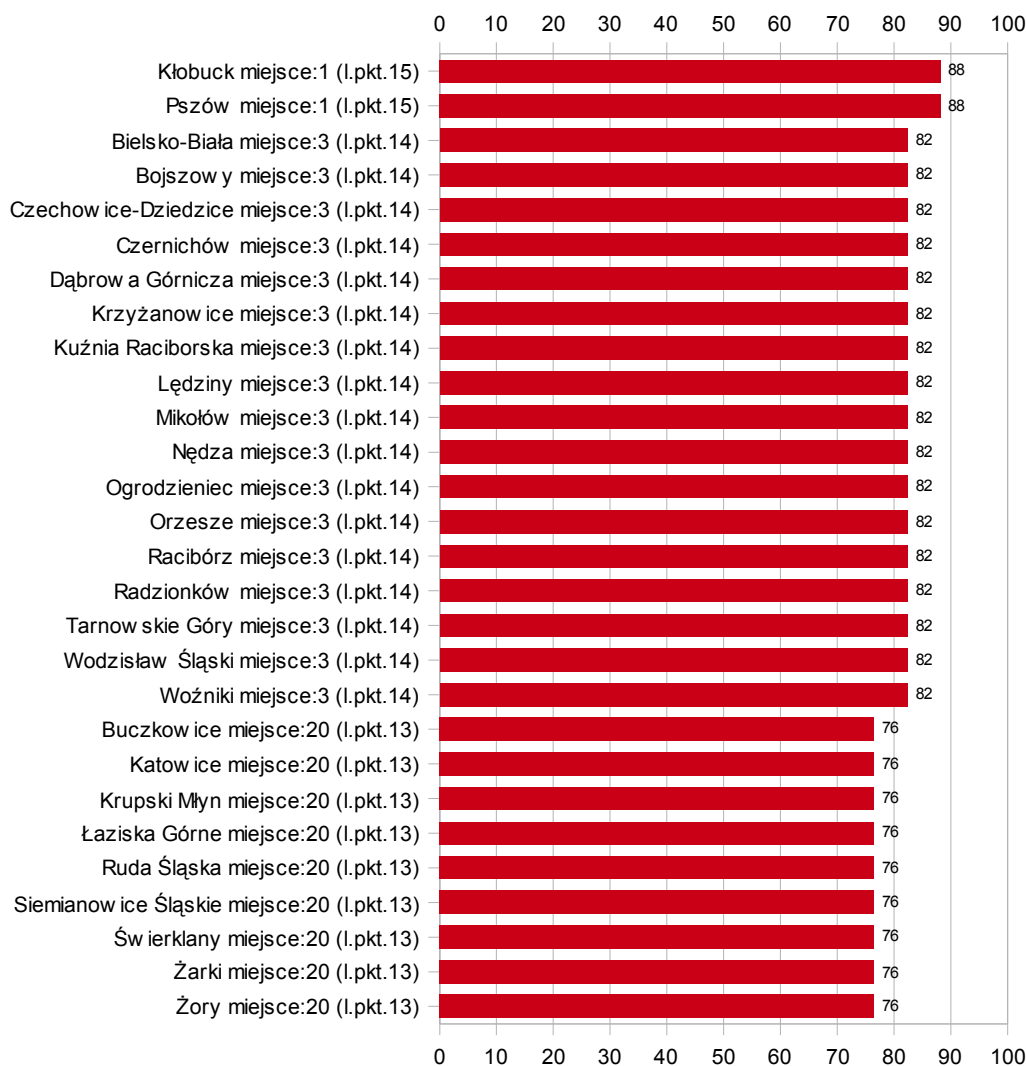
Procentowy rozkład odpowiedzi na pytania

Wykres nr 10 przedstawia jaki procent wszystkich gmin poddanych badaniu uzyskał pozytywne oceny za każde pytanie dotyczące prawa lokalnego. Jedyne w pytaniu o statut ponad 90% monitorowanych urzędów uzyskało maksymalną ilość punktów, ale także w tym przypadku w aż 10 BIP (Częstochowa, Dąbrowa Zielona, Dębowiec, Jasienica, Mszana, Poraj, Poręba, Rudziniec, Ślemień i Tworóg) nie było opublikowanego tego najważniejszego dla gminy dokumentu.

Na uwagę zasługuje także fakt, że prawie co piąta monitorowana gmina nie publikuje w BIP pełnego i aktualnego spisu uchwał rady, a niecała połowa urzędów (46%) umieszcza w BIP aktualny spis zarządzeń wójta.

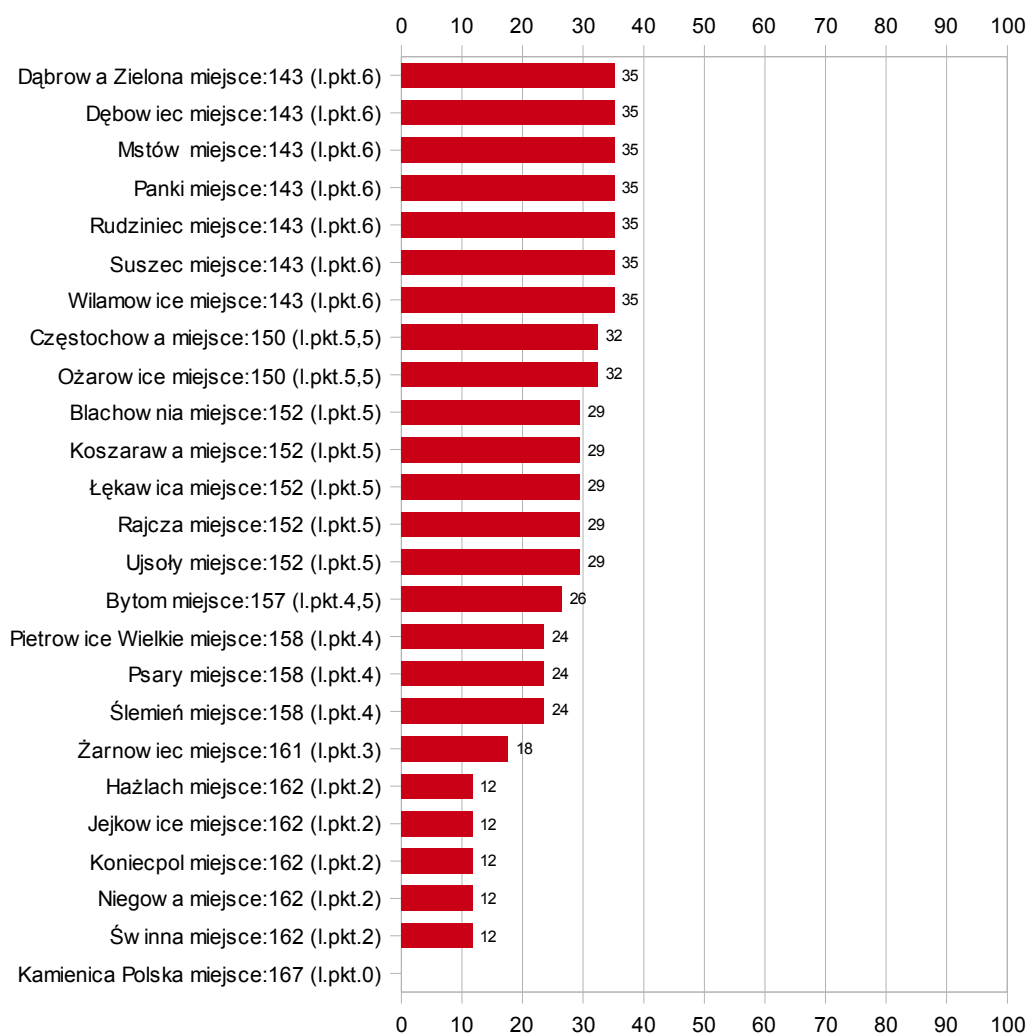
Podkreślić także należy, że w tym obszarze znalazło się kolejne pytanie, dotyczące sprawozdania z wykonania rocznego programu współpracy z organizacjami pozarządowymi, za które ani jedna gmina nie otrzymała pozytywnej oceny.

Ranking gmin

Wykres 11: Prawo lokalne. Najbardziej przejrzyste urzędy.

Ranking gmin dotyczący tego obszaru wygląda niezwykle interesująco (patrz: wykres nr 11). Tak, jak w przypadku innych obszarów, czołowe miejsca zajmują głównie miasta na prawach powiatu, tak tutaj sytuacja wygląda inaczej. Pierwsze dwie pozycje zajęły Kłobuck (gmina miejsko - wiejska) i Pszów (gmina miejska), które otrzymały 88% możliwych do uzyskania punktów. W obydwu BIP znalazły się wszystkie sprawdzane dokumenty poza sprawozdaniem z wykonania rocznego programu współpracy z organizacjami pozarządowymi. Za nimi znalazło się 17 urzędów z 82% punktów. W tej grupie są tylko 2 miasta na prawach powiatu, aż 11 gmin miejskich i miejsko - wiejskich oraz 4 gminy wiejskie.

Wykres 12: Prawo lokalne. Najmniej przejrzyste urzędy.

Wykres nr 12 przedstawia gminy, które w obszarze związanym z prawem lokalnym wypadły najgorzej.

Zdecydowanie najgorszą gminą okazała się Kamienica Polska, która we wszystkich pytaniach zadanych w tym obszarze uzyskała negatywną ocenę. W BIP gminy znajduje się nieaktualny spis uchwał, opublikowanych jest tylko 58 zarządzeń wójta z lat 2004-2006 (nie ma żadnego zarządzenia z 2007 r.), a statut, regulamin organizacyjny i roczny program współpracy dostępne są tylko w spisie uchwał rady.

Kolejnymi jednostkami, które w tym obszarze wypadły słabo, są Hązlach, Jejkowice, Koniecpol, Niegowa i Świnna, które uzyskały jedynie 12% możliwych do uzyskania punktów. Wszystkie ww. gminy otrzymały pozytywne oceny jedynie za opublikowanie w BIP statutu gminy.

Złe praktyki

Uchwały rady gminy

W Mstowie w zakładce „Uchwały” znajduje się następująca informacja:

„Szanowni Państwo. W tym dziale znajdziecie wszystkie Uchwały podjęte na posiedzeniach Rady naszej Gminy. Każda opublikowana tutaj uchwała znajduje się również w formie załącznika do pobrania. Uchwały są publikowane zaraz po ich zatwierdzeniu.

Z poważaniem Przewodniczący Rady Gminy."

Niestety, mimo tych zapowiedzi, w folderze nie umieszczono ani jednej uchwały.

W Jejkowicach w spisie uchwał rady opublikowana została jedna uchwała z 2007 r.

W Koniecpolu umieszczono uchwały z czterech sesji rady. Najbardziej aktualne były z marca 2007 r.

Urząd w Łekawicy publikuje uchwały na bieżąco, ale tylko wybrane.

Także w Psarach publikowane są nie wszystkie uchwały. W dniu monitoringu najświeższe uchwały pochodziły z czerwca 2007 r. (X sesja rady). Uchwały z VII, VIII i IX sesji były niedostępne, ale można było zapoznać się z uchwałami z VI sesji. Te uchwały są wszystkie, ale w dwóch z nich podane zostały tylko numery (bez nazw) i dodatkowo nie można było w ogóle w nie wejść. Z uchwałami z wcześniejszych miesięcy sytuacja wygląda podobnie.

W Strumieniu wiele uchwał znajdujących się w spisie ma tylko początki nazw, często nic nie mówiące, np. „Uchwała nr X/70/2007 Rady Miejskiej w Strumieniu z dnia 27 czerwca 2007 r. w sprawie: wyrażenia zgody na zawarcie umów na okres p”.

Archiwum uchwał

W Kochanowicach opublikowane są uchwały z 2007 r. oraz z lat 2003-2004. Brakuje jednak uchwał z lat 2005-2006.

Podobnie sytuacja wygląda w Milówce. Są uchwały z lat 2002-2003 oraz 2006-2007. Nie ma uchwał z lat 2004-2005.

Zarządzenia wójta

W Kamienicy Polskiej umieszczono w BIP 58 zarządzeń z lat 2004-2006. Nie ma reszty zarządzeń z tych lat oraz ani jednego zarządzenia z 2007 r.

W Buczkowicach i Blachowni w udostępnionym spisie brakuje niektórych zarządzeń.

W Lyskach najbardziej aktualne zarządzenie jest z lutego 2006 r.

W Mykanowie opublikowano zarządzenia z okresu styczeń – listopad 2006 r.

W Strumieniu wiele zarządzeń burmistrza znajdujących się w spisie ma tylko początki nazw, często nic nie mówiące, np. „Zarządzenie nr 180/2007 Burmistrza Strumienia z dnia 20 sierpnia 2007 r. w sprawie: skierowania projektu”.

Roczny program współpracy z organizacjami pozarządowymi

W Katowicach w zakładce „Program współpracy Miasta Katowice z organizacjami pozarządowymi” umieszczony jest program na 2005 i 2006 r., ale brakuje programu na 2007 r.

W BIP gminy Kłomnice w zakładce „Pozostałe” opublikowano projekt uchwały w sprawie programu współpracy wraz z załączonym projektem programu. Nie ma niestety umieszczonego przyjętego programu.

Dobre praktyki

Uchwały rady gminy

W Gliwicach uchwały rady są publikowane zazwyczaj 4 dni po zakończeniu sesji. Po kliknięciu w określoną uchwałę można się dowiedzieć nie tylko kiedy została uchwalona, ale także kiedy weszła w życie, jej obecny status (czy nadal obowiązuje czy utraciła moc), a także dokładny wynik głosowania imiennego (ilu radnych głosowało, kto był za, kto się wstrzymał, a kto był przeciw).

W Piekarach Śląskich ze spisu uchwał rady można nie tylko ściągnąć określoną uchwałę, ale także dowiedzieć się, od kiedy obowiązuje i zapoznać się z ewentualnymi rozstrzygnięciami nadzorczymi (np. decyzjami wojewody o nieważności uchwały) bądź wyrokami sądów administracyjnych dotyczącymi określonej uchwały.

Archiwum uchwał

W Gliwicach w archiwum dostępne są pełne treści uchwał od 1969 r. Przy każdej uchwale podane jest czy nadal obowiązuje, utraciła już moc lub została uchylona. W przypadku utraty mocy podano także przyczynę.

Statut

W Wilamowicach statut dostępny jest do wyboru w czterech formatach: HTML, open office, doc. i pdf.

Roczny program współpracy z organizacjami pozarządowymi

W Gliwicach w BIP umieszczony jest odnośnik do strony Gliwickiego Centrum Organizacji Pozarządowych, gdzie znajduje się nie tylko roczny program współpracy i informacje na temat konkursów ofert dla organizacji, ale dużo więcej przydatnych wiadomości, takich jak np. porady prawne (jak założyć/rozwiązać organizację, biblioteczka najważniejszych ustaw), baza gliwickich organizacji pozarządowych czy informacje na temat organizowanych w okolicy szkoleń.

W Krzepicach i Orzeszu umieszczona jest zakładka „Organizacje pozarządowe”, w której znajdują się najważniejsze informacje dla organizacji: roczny program współpracy oraz ogłoszenia i wyniki konkursów ofert.

7. Finanse gminy

Objaśnienie zasad punktacji pytań

Czwarty obszar związany jest z finansami gminy. Zadano do niego 14 pytań. 9 z nich przypisano wartość 2 punktów, a pozostałych 5 oceniono na 1 pkt. Wśród wyżej ocenianych pytań badających interesowało czy w BIP gminy podane/udostępnione zostały następujące informacje:

1. Udzielone przez urząd ulgi i umorzenia podatkowe (pozytywnie oceniono te urzędy, które zamieściły dane za 2006 r., nie dostały punktu te gminy, w których BIP ww. dokument można było znaleźć tylko w spisie zarządzeń wójta).

2. Uchwała w sprawie procedury uchwalania budżetu (nie dostały punktu te gminy, w których BIP ww. dokument można było znaleźć tylko w spisie uchwał rady).

3. Założenia do projektu budżetu oraz kierunki polityki społecznej i gospodarczej gminy (nie otrzymały punktu te gminy, w których ww. dokument można było znaleźć tylko w spisie zarządzeń wójta).

4. Uchwała budżetowa na 2007 r. (nie przyznano punktu urzędom, w których uchwałę budżetową można znaleźć jedynie w spisie uchwał rady).

5. Opinie Regionalnej Izby Obrachunkowej (dotyczące budżetu na 2007 r.).

6. Przebieg i efekty kontroli wewnętrznych (pozytywnie oceniono te urzędy, które zamieściły dane za 2006 i/lub 2007 r.).

7. Przebieg i efekty kontroli zewnętrznych (pozytywnie oceniono te urzędy, które zamieściły dane za 2006 i/lub 2007 r.).

8. Majątek gminy (pozytywnie oceniono te urzędy, które zamieściły dane za 2006 r.).

9. Stawki podatków lokalnych (pozytywnie oceniono te urzędy, które zamieściły dane za 2007 r., nie przyznano punktu urzędom, w których ww. informacje można znaleźć jedynie w spisie uchwał rady).

Pytania ocenione 1 punktem były następujące. Czy w BIP gminy podane/udostępnione są:

1. Dług gminy (punktu za to pytanie nie otrzymały te jednostki, w których informacje te można znaleźć tylko w formie załącznika do uchwały budżetowej, chyba że wyraźnie jest to w BIP podkreślone; pozytywnie oceniono te urzędy, które zamieściły dane za 2006 r.).

2. Archiwum uchwał budżetowych (punkty dostały gminy, które udostępniają przynajmniej jedną archiwalną uchwałę budżetową; nie przyznano punktu urzędom, w których starsze uchwały budżetowe można znaleźć jedynie w spisie uchwał rady).

3. Sprawozdania wójta z wykonania budżetu gminy za pierwsze półrocze 2007 r. (nie otrzymały punktu te gminy, w których ww. dokument można było znaleźć tylko w spisie zarządzeń wójta).

4. Sprawozdanie wójta z wykonania budżetu za 2006 r. (nie otrzymały punktu te gminy, w których ww. dokument można było znaleźć tylko w spisie zarządzeń wójta).

5. Archiwum udzielonych przez urząd ulg i umorzeń podatkowych (nie otrzymały punktu te gminy, w których ww. informacje można było znaleźć tylko w spisie uchwał rady).

Procentowy rozkład odpowiedzi na pytania

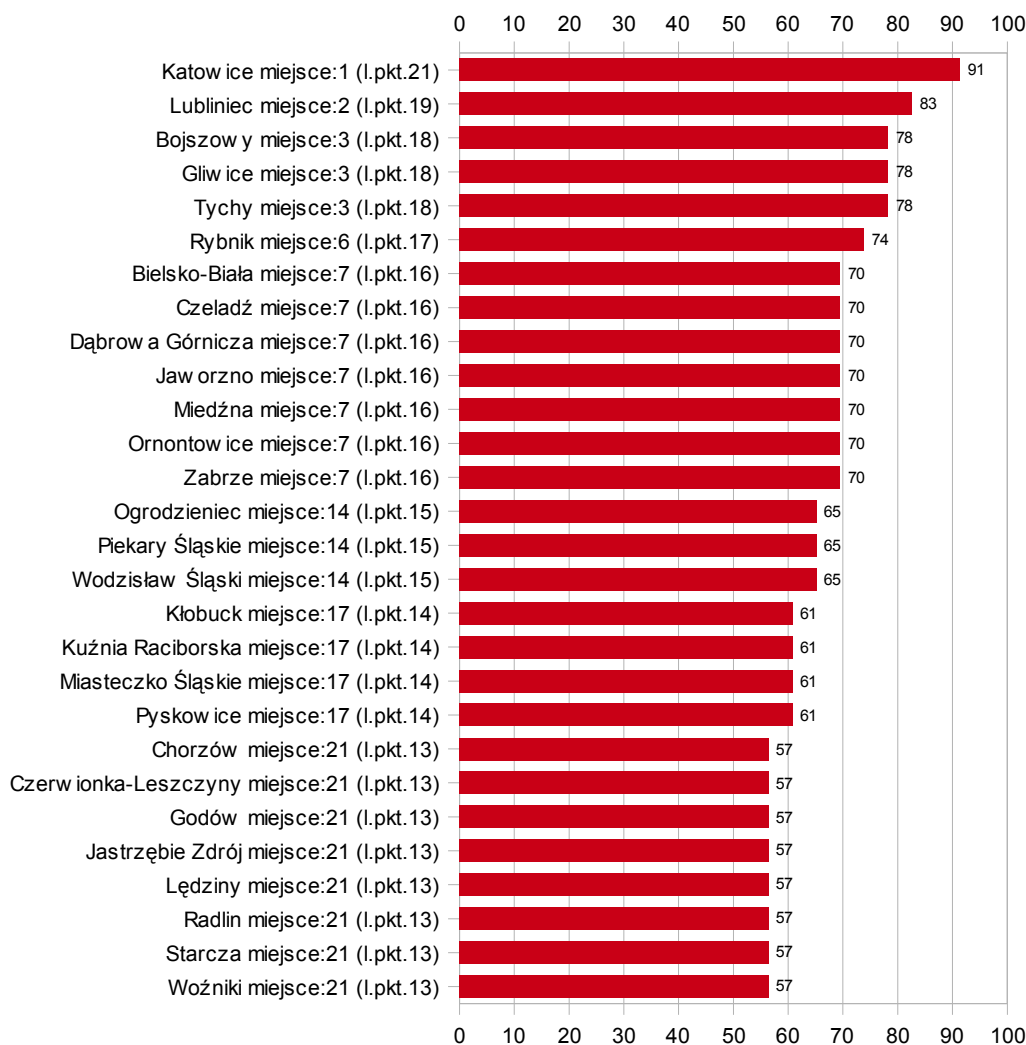

Wykres 13: Finanse gminy. Procentowy rozkład odpowiedzi na pytania.

Na wykresie nr 13 przedstawiono, jaki procent wszystkich gmin poddanych badaniu został pozytywnie oceniony w każdym z pytań dotyczących finansów gminy. Największy odsetek urzędów otrzymał punkty w pytaniu o uchwałę budżetową, ale tutaj też uzyskany wynik nie jest wysoki (74%). Warto podkreślić, że nawet w przypadku pytania o wykaz stawek podatków i opłat lokalnych tylko w 60% monitorowanych gmin można było znaleźć te informacje w BIP.

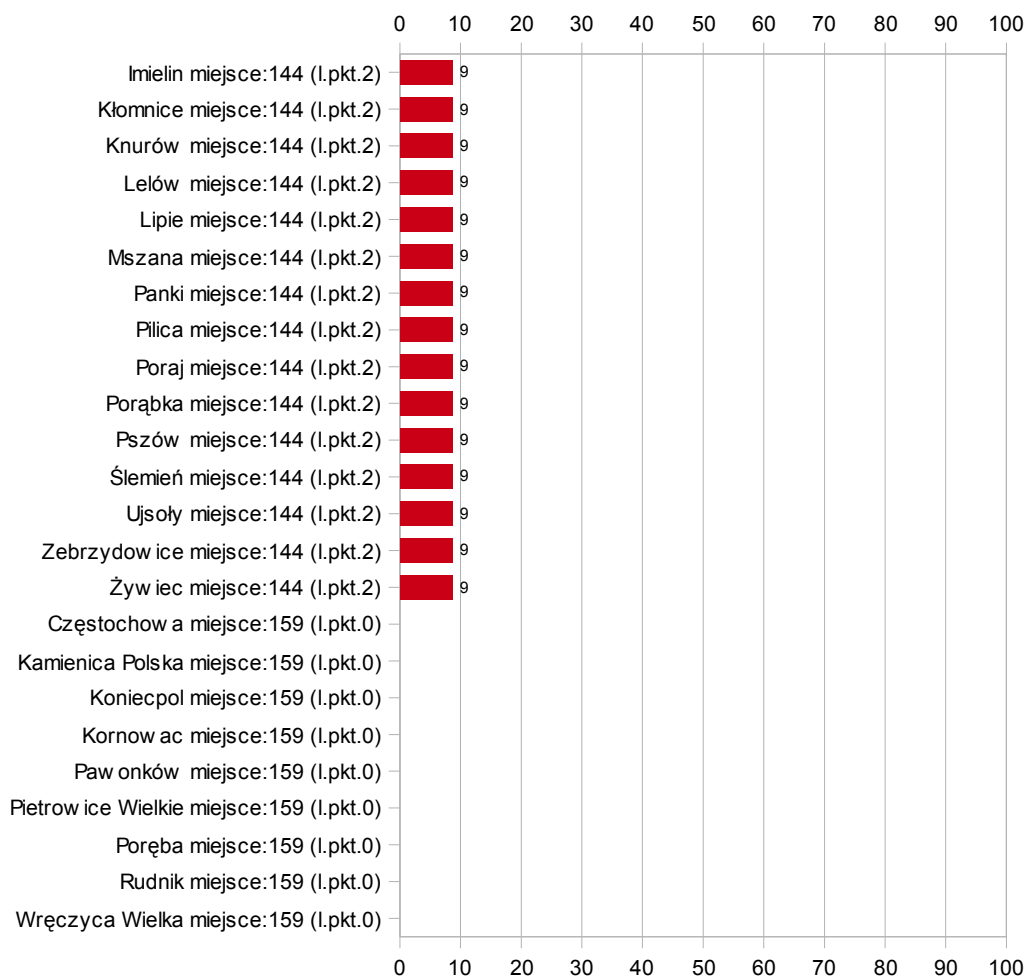
Najgorzej sytuacja wygląda w przypadku pytania o publikację założeń do projektu budżetu oraz kierunków polityki społecznej i gospodarczej gminy. Ww. dokument został znaleziony jedynie w Katowicach, Miedźnej i Pyskowicach. Niewiele więcej jednostek umieszcza w BIP uchwałę w sprawie procedury uchwalania budżetu. Są to: Bobrowniki, Czeladź, Godów, Janów, Katowice, Przystajń, Radzionków, Ruda Śląska, Tychy, Wielowieś i Woźniki. Bardzo mało urzędów publikuje w BIP protokoły z kontroli wewnętrznych (15%) i zewnętrznych (16%).

Ranking gmin

Wykres 14: Finanse gminy. Najbardziej przejrzyste urzędy.

Liderem rankingu gmin, uwzględniającego jedynie publikowanie informacji dotyczących finansów gminy, zostały Katowice, które zdobyły 91% punktów możliwych do uzyskania (patrz: wykres nr 14). Katowice otrzymały pozytywne oceny za wszystkie pytania poza jednym, dotyczącym publikowania protokołów z kontroli zewnętrznych. Kolejne miejsce zajął Lubliniec (83% pkt), który nie otrzymał punktów za pytania o publikację założeń do projektu budżetu oraz kierunków polityki społecznej i gospodarczej gminy, a także za uchwałę w sprawie procedury uchwalania budżetu. Za Lublińcem znalazły się 3 gminy z 78% punktów: Gliwice, Bojszowy i Tychy.

Wykres 15: Finanse gminy. Najmniej przejrzyste urzędy.

Wykres nr 15 prezentuje urzędy, które uzyskały najgorsze oceny w obszarze związanym z finansami gminy. Jak widać na wykresie, aż 9 gmin nie otrzymało żadnego punktu. W tej grupie znajduje się jedno miasto na prawach powiatu- Częstochowa, a także: Kamienica Polska, Koniecpol, Kornowac, Pawonków, Pietrowice Wielkie, Poręba, Rudnik i Wręczyca Wielka. Niewiele lepiej sytuacja wygląda w kolejnych 15 jednostkach, które w tym obszarze zdobyły jedynie 2 punkty na 23 możliwe do uzyskania.

Złe praktyki

Uchwała budżetowa

W BIP urzędu gminy Koniecpol w zakładce „Budżet” umieszczona jest uchwała budżetowa za 2003 r.

W Koziegłowach i Kłomnicach najbardziej aktualne uchwały budżetowe znajdujące się w zakładce „Budżet” dotyczą 2005 r.

Ulgi i umorzenia podatkowe udzielone przez urząd

W Cieszynie najbardziej aktualna informacja dotyczy 2004 r., a w Jaworzcu, Pilchowicach, Poczesnej i Porąbce 2005 r.

Kontrole wewnętrzne i zewnętrzne

W Ustroniu publikowane są informacje na temat kontroli wewnętrznych i zewnętrznych, ale najbardziej aktualne informacje na ten temat pochodzą z 2004 r.

W Jaworzu i Poczesnej najświeższe informacje o kontrolach wewnętrznych pochodzą z 2005 r.

W BIP gminy Chybie umieszczona jest informacja na temat jednej kontroli wewnętrznej z 2004 r.

Majątek gminy

W gminie Rudziniec najświeższa informacja na temat stanu majątku gminy pochodzi z 2002 r., w Wiśle z 2003 r., a w Bestwinie, Dąbrowie Zielonej, Kłomnicach, Mstowie, Poczesnej, Popowie, Skoczowie i Zebrzydowicach z 2004 r.

W Istebnej opublikowana jest aktualna informacja na temat mienia komunalnego ale nie w znajdującej się w BIP zakładce „Mienie komunalne” tylko w folderze „Budżet”.

Stawki podatków lokalnych

W Pietrowicach Wielkich umieszczona jest informacja za 2003 r., w Dąbrowie Zielonej są informacje z 2004 r., a w Koniecpolu z 2005 r.

W Krupskim Młynie aktualne stawki znajdują się w archiwum BIP.

Dług gminy

W Kłomnicach najświeższa zamieszczona informacja na ten temat pochodzi z 2004 r., a w Poczesnej z 2005 r.

Jedna zakładka dotycząca finansów gminy bez podziału na podfoldery

Rozwiązaniem przyjętym w wielu BIP jest publikowanie wszystkich informacji związanych z budżetem jedna pod drugą, w tej samej zakładce, bez stworzenia dodatkowego podziału na podfoldery. W związku z tym, że w wielu gminach dochodzi w trakcie roku do kilkudziesięciu zmian w budżecie i wszystkie te zmiany umieszczane są jedna pod drugą w tej samej zakładce, co uchwała budżetowa, sprawozdania z wykonania budżetu, opinie Regionalnej Izby Obrachunkowej, dług i majątek gminy i inne informacje związane z finansami gminy, powoduje to trudny do opanowania chaos i wielkie problemy ze znalezieniem potrzebnych informacji.

Dobre praktyki

Jedna zakładka dotycząca finansów gminy z podziałem na podfoldery

W Katowicach w zakładce „Finanse i majątek miasta” znajdują się kolejne foldery, w których opublikowane są następujące dokumenty: uchwała w sprawie procedury uchwalania budżetu, informacja o założeniach do projektu budżetu oraz o kierunkach polityki społecznej i gospodarczej miasta, uchwały budżetowe od 2003 r., informacje na temat wykonania budżetu miasta, dług miasta, plany wieloletnie, opinie Regionalnej Izby Obrachunkowej, majątek miasta oraz informacje na temat kontroli wewnętrznych (niestety bez danych dotyczących kontroli przeprowadzanych przez komisję rewizyjną). Wszystkie ww. dokumenty są na bieżąco aktualizowane.

W gliwickim BIP umieszczona jest zakładka „Budżet miasta”, w której umieszczone są następujące podfoldery: projekt i uchwała budżetowa na dany rok, kwartalne, półroczne i roczne sprawozdanie z wykonania budżetu, zobowiązania wymagalne, wykaz udzielonych poręczeń i gwarancji, opinie RIO oraz informacje w zakresie długu i ciężarów publicznych. Wszystkie podfoldery zawierają aktualne informacje.

W Chorzowie w dziale „Budżet miasta” znajdują się kolejne zakładki, w których umieszczone są następujące dokumenty: budżet miasta (od 2003 r.), sprawozdania budżetowe, prognozy kwoty długu, mienie komunalne, opinie RIO. Wszystkie dokumenty są aktualne.

Kontrole wewnętrzne

W Gliwicach w zakładce „Kontrole wewnętrzne” znajdują się dokumenty z lat 2005-2007. Po wejściu w dany rok można wybrać czy chce się przeglądać kontrole przeprowadzone w urzędzie miasta czy w jednostkach organizacyjnych, a następnie kliknąć w określony wydział lub jednostkę i zapoznać się z wystąpieniem pokontrolnym.

Kontrole zewnętrzne

W Gliwicach w zakładce „Kontrole zewnętrzne” można znaleźć informacje o instytucji przeprowadzającej kontrolę, terminie, temacie i wynikach kontroli, a także o sposobie usunięcia nieprawidłowości.

Stawki podatków lokalnych

W Chorzowie, w dziale „Podatki i opłaty lokalne”, po kliknięciu w określony podatek przechodzi się do nowej strony, na której podane są następujące informacje i dokumenty: miejsce załatwienia sprawy (dokładny adres wraz z nr telefonu i nr pokoju), godziny i dni, w których można załatwiać sprawę, dokładne wyjaśnienie kto i z jakiego tytułu jest zobowiązany do płacenia podatku, terminy płatności i wysokość podatku, informacje na temat możliwości rozłożenia na raty lub umorzenia podatku, akty prawa regulujące określone zagadnienie, a także dokumenty niezbędne do załatwienia sprawy.

Innymi gminami, w których odnotowano dobre praktyki udzielania informacji na temat opłat i podatków lokalnych, są: Czernichów, Czerwionka-Leszczyny, Godów, Irządze, Jaworzno, Kłobuck, Łęczyny, Mikołów, Nędza, Opatów, Pawłowice, Pilchowice, Poczesna, Przystajń, Sośnicowice, Starcza, Szczekociny, Wojkowice, Zabrze i Zbrosławice.

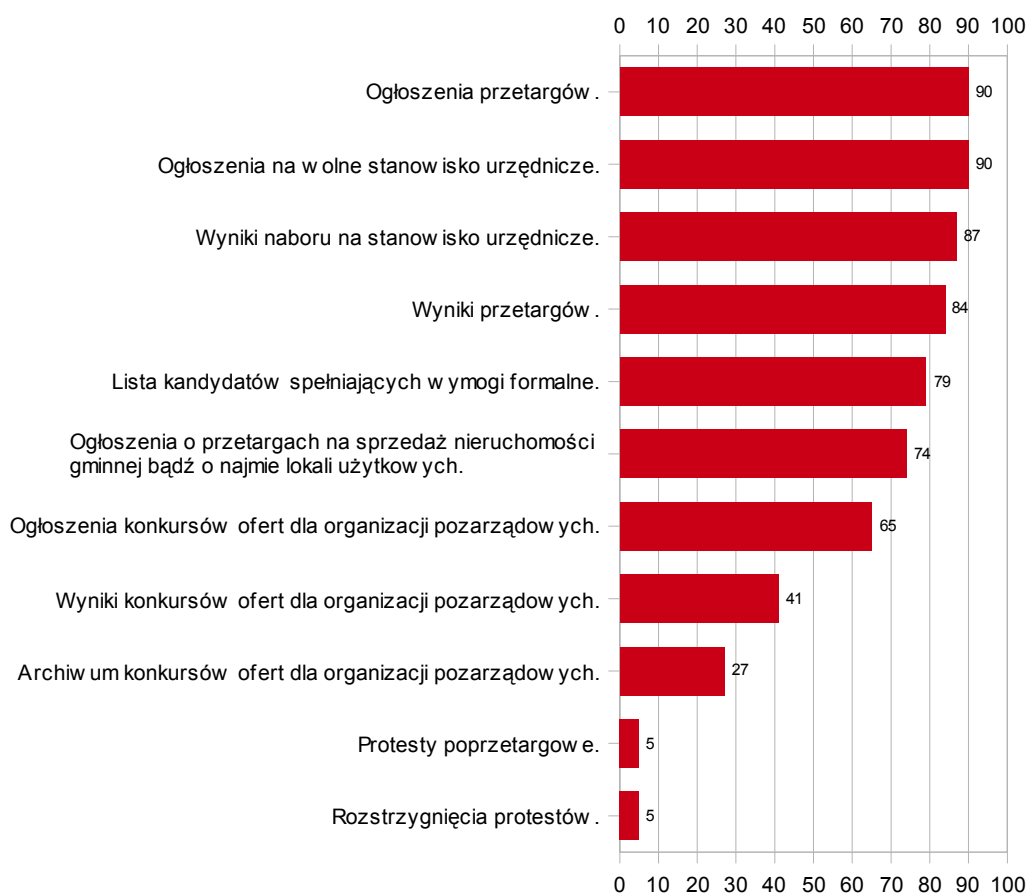
8. Ogłoszenia urzędu

Objaśnienie zasad punktacji pytań

W piątym obszarze tematycznym znalazły się pytania dotyczące ogłoszeń urzędu. Na 11 zadanych pytań dziesięć ocenionych zostało na 2 punkty, a jedno na 1 punkt. Wśród wyżej ocenianych pytań badających interesowało czy w BIP gminy podane/udostępnione zostały następujące informacje:

1. Ogłoszenia na wolne stanowisko urzędnicze i/lub w jednostkach organizacyjnych zawierające wymogi formalne i termin składania dokumentów.
2. Lista kandydatów spełniających wymogi formalne.
3. Wyniki naboru na stanowisko urzędnicze.

4. Ogłoszenia przetargów.
5. Wyniki przetargów (informacja o wyborze najkorzystniejszej oferty).
6. Protesty poprzetargowe.
7. Rozstrzygnięcia protestów.
8. Ogłoszenia konkursów ofert dla organizacji pozarządowych.
9. Wyniki konkursów ofert dla organizacji pozarządowych.
10. Ogłoszenia o przetargach na sprzedaż nieruchomości gminnej bądź o najmie lokali użytkowych.
11. W pytaniu ocenionym na 1 pkt badających interesowało czy urzędy udostępniają w BIP archiwum konkursów ofert dla organizacji pozarządowych.

Wykres 16: Ogłoszenia urzędu. Procentowy rozkład odpowiedzi na pytania.

Procentowy rozkład odpowiedzi na pytania

Jak widać na wykresie nr 16, najwięcej gmin otrzymało pozytywne oceny w pytaniach dotyczących umieszczania w BIP ogłoszeń na wolne stanowisko urzędnicze i przetargów (po 90%). Wydaje się, że jest to wysoka liczba, bo część mniejszych urzędów mogła w 2007 r., który był brany pod uwagę, nie organizować żadnego przetargu czy naboru pracowników do pracy i z tych obiektywnych względów nie dostać punktów w którymś z tych pytań.

Ciekawie wygląda porównanie odsetka gmin, które otrzymały pozytywne noty za publikację ogłoszeń na wolne stanowisko (90%), z procentem jednostek umieszczających w BIP wyniki naboru (87%) i listę kandydatów spełniających wymagania formalne (79%).

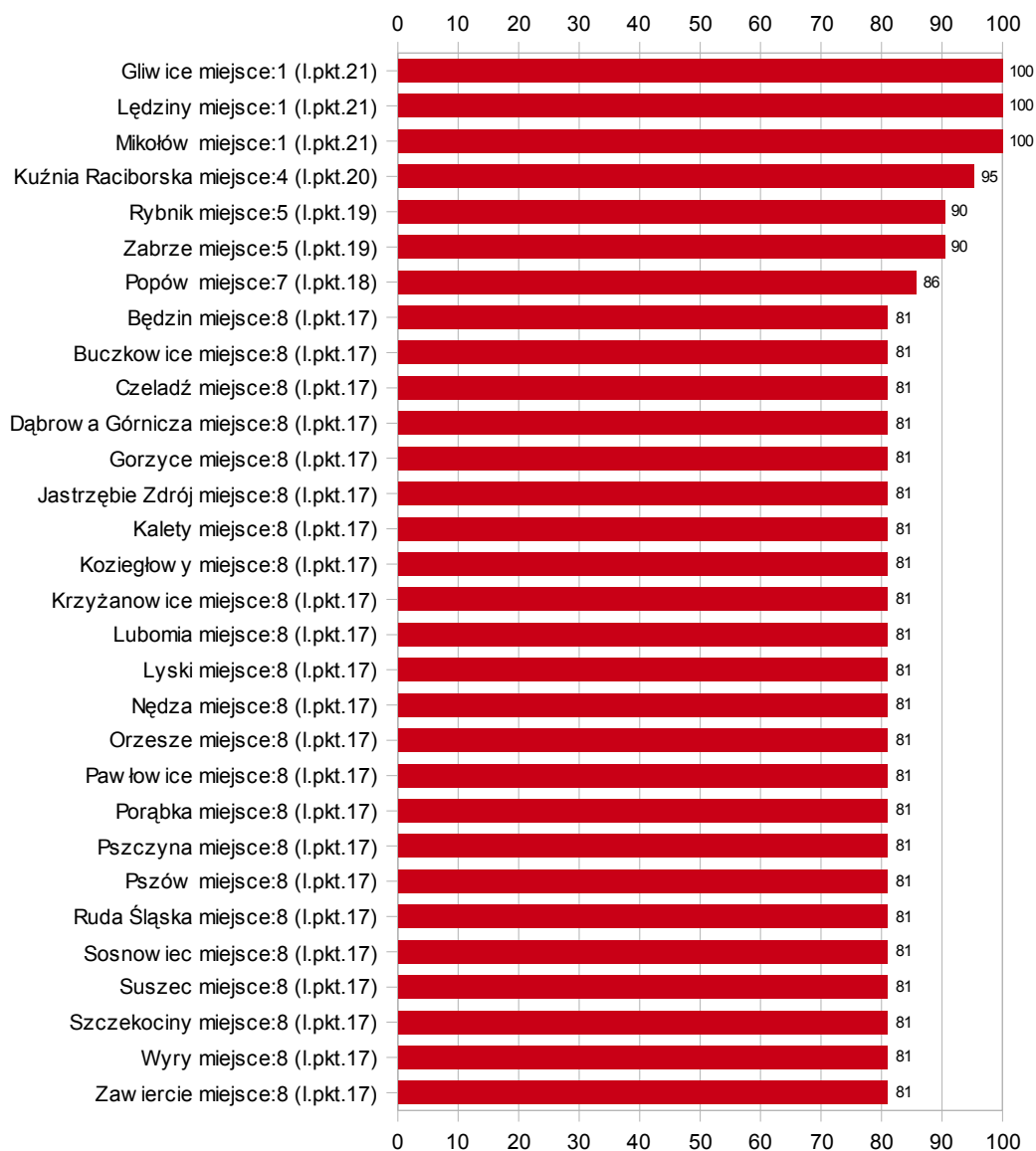
Okazuje się, że 3% gmin, które umieszcza informacje o naborze nie informuje następnie o jego wynikach, a aż 11% nie umieszcza listy kandydatów spełniających wymagania formalne, co jest obowiązkiem wynikającym z ustawy.

Podobnie wygląda porównanie liczby znajdujących się w biuletynach ogłoszeń o przetargach (90%) i informacji o ich wynikach (84%), z którego wynika, że 6% monitorowanych urzędów publikując w BIP ogłoszenia dotyczące przetargów nie umieszcza informacji o wyborze najkorzystniejszej oferty.

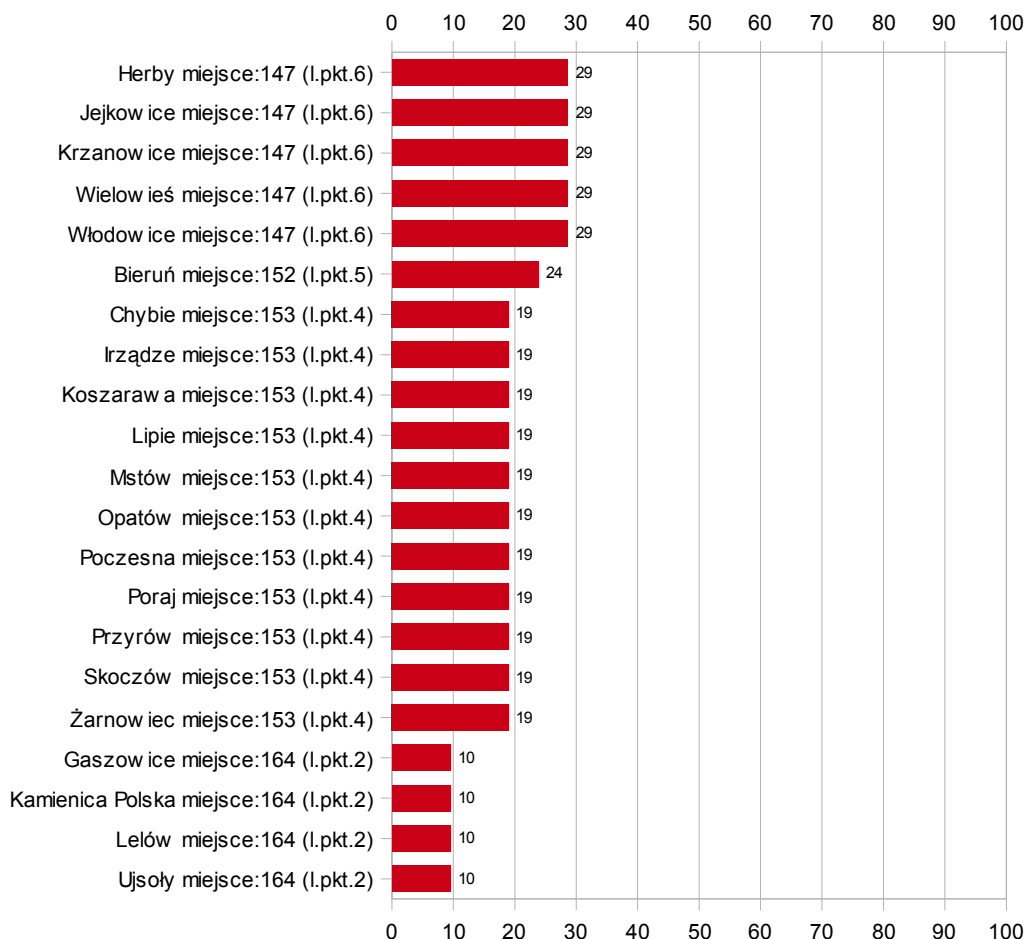
Dwa pytania, za które najmniej jednostek otrzymało pozytywne oceny (po 5%), dotyczą umieszczania w BIP protestów poprzetargowych i rozstrzygnięć protestów. Tak słaby rezultat w pewnym stopniu jest wynikiem tego, że w wielu gminach w badanym 2007 r. nie doszło do żadnej tego typu sytuacji, jednak obecność w grupie urzędów, którym przyznano za to pytanie pozytywną ocenę, tylko 3 miast na prawach powiatu (Gliwice, Rybnik i Zabrze) pokazuje, że nie jest to jedyny powód nieobecności tych informacji w BIP. Poza ww. gminami punkty w tych pytaniach otrzymały także: Kobiór, Konopiska, Kuźnia Raciborska, Lędziny, Mikołów i Popów.

Ranking gmin

Wykres 17: Ogłoszenia urzędu. Najbardziej przejrzyste urzędy.

Część pytań w omawianym obszarze dotyczy informacji, które w niektórych, głównie mniejszych, gminach mogą w ogóle nie istnieć. Stąd wydawało się, że właśnie w tym obszarze różnica pomiędzy małymi gminami wiejskim a miastami na prawach powiatu będzie najbardziej widoczna. Jak widać na wykresie nr 17 obawy te nie sprawdziły się. Pierwsze trzy miejsca w rankingu, z wynikiem 100% uzyskanych punktów, zajęły Gliwice (miasto na prawach powiatu) oraz Łędziny i Mikołów (gminy miejskie). Kolejne miejsce zajęła gmina miejsko - wiejska Kuźnia Raciborska (95%), dwa miasta na prawach powiatu Rybnik i Zabrze (po 90%), gmina wiejska Popów (86%), a za nią następane 23 jednostki (81%), a wśród nich 4 miasta na prawach powiatu, 9 gmin miejskich i miejsko - wiejskich i aż 10 gmin wiejskich. Dla porównania można podać, że Katowice, stolica województwa, uzyskały tylko 57% punktów i zajęły w całym zestawieniu miejsce na początku drugiej setki.

Wykres 18: Ogłoszenia urzędu. Najmniej przejrzyste urzędy.

Urzędami, które w tym obszarze wypadły najgorzej, są Gaszowice, Kamienica Polska, Lelów i Ujsoły (uzyskały 10% możliwych do zdobycia punktów), a tuż przed nimi znalazło się następnich 11 gmin: Chybie, Irządze, Koszarawa, Lipie, Mstów, Opatów, Poczesna, Poraj, Przyrów, Skoczów i Żarnowiec (patrz: wykres nr 18).

W zestawieniu miast na prawach powiatu najsłabiej wypadły wspomniane wcześniej Katowice oraz Bielsko Biała i Mysłowice, które uzyskały po 57% punktów

Złe praktyki

Nabór pracowników

W Poczesnej jest w BIP jedno ogłoszenie z marca 2007 r. i kilka ogłoszeń z 2006 r. Nie ma jednak podanych żadnych informacji o liście kandydatów spełniających wymogi formalne i wynikach konkursu.

W Istebnej są podane ogłoszenia i wyniki konkursów ale tylko w jednym przypadku w 2006 r. podano także listę osób spełniających wymogi formalne.

Konkurs ofert dla organizacji pozarządowych

W Psarach zamieszczone zostało następujące ogłoszenie: „Zarządzenie nr 0151/2/2007 w sprawie: ogłoszenia otwartego konkursu ofert”. Po kliknięciu w tą wiadomość wchodzi się do folderu, w którym znajduje się dokument o tej samej nazwie i dopiero klikając jeszcze raz w ten dokument otwiera się pełna nazwa ogłoszenia i można się dowiedzieć, że ogłoszenie dotyczy działań związanych z kulturą fizyczną i sportem.

W Bieruniu ogłoszenie konkursu ofert dla organizacji pozarządowych znajduje się w zakładce o nazwie „Wolontariat 2007”

Zamówienia publiczne urzędu

W Skoczowie, w folderze „Przetargi Gminy Skoczów”, znajduje się link do strony urzędu gminy i informacja, że treść wszystkich przetargów znajduje się pod tym adresem. Po kliknięciu w ten link wchodzi się w witrynę urzędu, gdzie widnieje następująca wiadomość: „Nie znaleziono w bazie”.

Inne problemy

Rozwiązaniem przyjętym w kilku gminach, które bardzo utrudnia wyszukiwanie informacji, jest umieszczanie najświeższych dokumentów nie od góry strony, ale od dołu, pod starymi dokumentami. Prowadzi to do takich sytuacji, jak np. w Rudzie Śląskiej, gdzie chcąc znaleźć najnowszą wiadomość w rubryce „Ogłoszenia i obwieszczenia” trzeba przejść na 24 stronę.

Dobre praktyki

Zamówienia publiczne

W Zabrze, w zakładce „Zamówienia publiczne”, znajduje się tabela, do której w kolumnach wpisywane są kolejne zamówienia, a w wierszach następujące informacje na temat każdego z zamówień: nazwa postępowania, termin składania oferty, wartość zamówienia, tryb postępowania, treść/dokumentacja, wynik, uwagi/protesty (jeśli były) wraz z odpowiedziami. Jest to zrobione bardzo czytelnie.

Innymi gminami, w których zaznaczono dobre praktyki udzielania informacji w tym obszarze, są: Czerwionka-Leszczyny, Jastrzębie Zdrój, Jaworzno, Knurów, Mikołów, Nędza, Orzesze i Sośnicowice.

Ogłoszenia dotyczące nieruchomości

W Zabrze, w zakładce „Przetargi na nieruchomości”, wprowadzony jest podział na dwie kategorie: sprzedaż oraz najem/dzierżawa. W każdej z kategorii dodatkowo podzielono ogłoszenia na: lokale mieszkalne, lokale użytkowe, grunty i inne.

Kolejnymi gminami z dobrymi praktykami są: Chorzów, Czerwionka-Leszczyny i Nędza.

Ogłoszenia konkursów ofert dla organizacji pozarządowych

Zdecydowanie najbardziej przejrzyste jest to rozwiązane w Gliwicach, gdzie w BIP jest link do strony Gliwickiego Centrum Organizacji Pozarządowych. Na stronach centrum jest osobna zakładka dotycząca dotacji z urzędu miejskiego, w której są informacje o konkursach aktualnych i zakończonych wraz z podaniem wyników zakończonych konkursów. Można też od razu ściągnąć niezbędne dokumenty i przeczytać poradnik dla organizacji starających się o granty.

Dobre praktyki w tym obszarze występują także w Jastrzębiu Zdroju i Krzepicach.

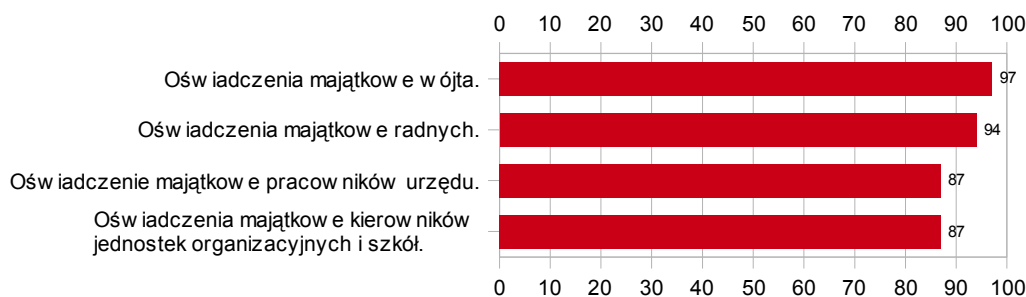
9. Oświadczenia majątkowe

Objaśnienie zasad punktacji pytań

Kolejny monitorowany obszar dotyczył oświadczeń majątkowych. Wszystkie 4 zadane w tym bloku pytania ocenione zostały na 2 punkty. Osoby prowadzące monitoring sprawdzały tu, czy w BIP gminy udostępnione zostały następujące informacje:

1. Oświadczenia majątkowe radnych (pozytywnie zostały ocenione te urzędy, które umieściły informacje według stanu na dzień 31 grudnia 2006 r.).
2. Oświadczenia majątkowe wójta (pozytywnie zostały ocenione te urzędy, które umieściły informacje według stanu na dzień 31 grudnia 2006 r.).
3. Oświadczenie majątkowe pracowników urzędu (pozytywnie zostały ocenione te urzędy, które umieściły informacje według stanu na dzień 31 grudnia 2006 r.).
4. Oświadczenia majątkowe kierowników jednostek organizacyjnych i szkół (pozytywnie zostały ocenione te urzędy, które umieściły informacje według stanu na dzień 31 grudnia 2006 r.).

Procentowy rozkład odpowiedzi na pytania

Wykres 19: Oświadczenia majątkowe. Procentowy rozkład odpowiedzi na pytania.

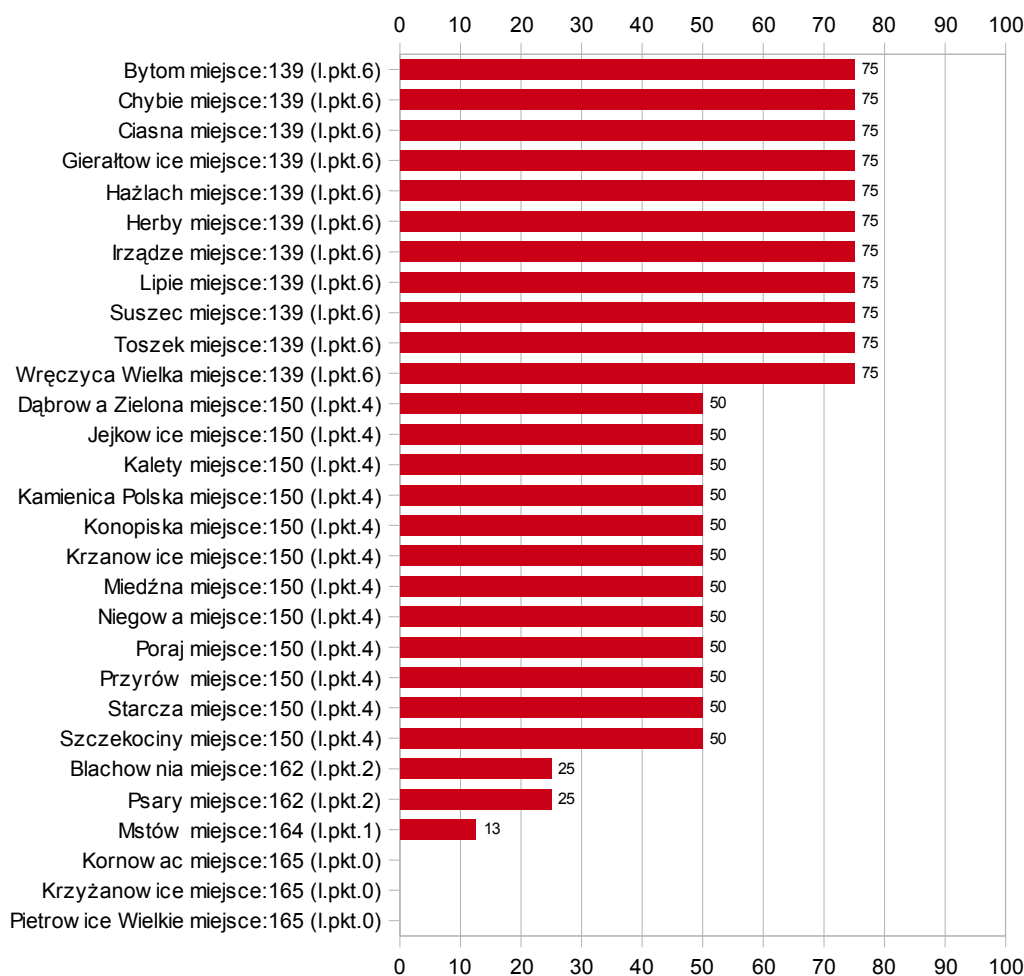
W tym obszarze znalazły się tylko cztery pytania i za każde z nich zdecydowana większość gmin uzyskała pozytywne oceny (patrz: wykres nr 19). Najlepiej wypadło pytanie o oświadczenie majątkowe wójta, w którym 97% urzędów uzyskało pozytywne odpowiedzi.

Wśród 3% gmin, które mają w BIP opublikowane nieaktualne oświadczenia wójta, znalazły się: Dąbrowa Zielona, Kornowac, Krzyżanowice i Pietrowice Wielkie.

W przypadku oświadczeń radnych, 94% gmin zdobyło punkty. Urzędami, które mają w BIP nieaktualne bądź niepełne dane, są: Blachownia, Hażlach, Herby, Kamienica Polska, Kornowac, Krzyżanowice, Lipie, Mstów, Pietrowice Wielkie i Psary.

W ostatnich dwóch pytaniach, dotyczących pracowników urzędu gminy wydających decyzje administracyjne w imieniu wójta oraz kierowników jednostek organizacyjnych, odsetek jednostek, które uzyskały pozytywne noty, wyniósł 87%.

Ranking gmin

Wykres 20: Oświadczenia majątkowe. Najmniej przejrzyste urzędy.

Wykres nr 20 przedstawia 29 najgorszych gmin w tym obszarze. Nie zamieszczono tu tabeli przedstawiającej najlepsze urzędy, bo po prostu pozostałe 138 jednostek uzyskało za te cztery pytania 100% pozytywnych odpowiedzi.

Najgorszymi gminami w tym obszarze, które w żadnym z czterech pytań dotyczących oświadczeń majątkowych nie opublikowały pełnych i/lub aktualnych danych, są: Kornowac, Krzyżanowice i Pietrowice Wielkie.

Mniejsze lub większe problemy z publikacją rzetelnych informacji mają także miejsce w następujących gminach: Mstów (13% możliwych do uzyskania punktów), Blachownia i Psary (po 25%), Dąbrowa Zielona, Jejkowice, Kalety, Kamienica Polska, Konopiska, Krzanowice, Miedźna, Niegowa, Poraj, Przyrów, Starcza i Szczekociny (po 50%) oraz w kolejnych 11 urzędach z wynikiem 75% pozytywnych odpowiedzi.

Złe praktyki

Oświadczenia majątkowe radnych

W Pietrowicach Wielkich najbardziej aktualne oświadczenia majątkowe radnych dotyczą 2004 r., w Lipiu i Psarach 2005 r., a w gminach Kornowac i Krzyżanowice złożone zostały na zakończenie poprzedniej kadencji rady (2006 r.).

W Mstowie opublikowane jest jedynie oświadczenie majątkowe przewodniczącego rady.

W Hażlach umieszczone są oświadczenia tylko 6 spośród 15 radnych i w dodatku wszystkie zostały złożone w poprzedniej kadencji rady.

Oświadczenia majątkowe wójta

W gminach Dąbrowa Zielona i Kornowac najbardziej aktualne oświadczenie wójta dotyczy 2005 r., a w Krzyżanowicach i Pietrowicach Wielkich złożone zostało na zakończenie poprzedniej kadencji (2006 r.).

Oświadczenie majątkowe pracowników urzędu

W Blachowni najświeższe oświadczenie jest za 2003 r., w Pietrowicach Wielkich za 2004 r., a w BIP gmin Niegowa, Poraj, Przyrów, Psary, Starcza, Wręczyca Wielka za 2005 r.

Oświadczenia majątkowe kierowników jednostek organizacyjnych i szkół

W Pietrowicach Wielkich najbardziej aktualne oświadczenia są za 2003 lub 2004 r., a w gminach Blachownia, Krzanowice, Krzyżanowice, Mstów, Niegowa, Poraj, Przyrów, Psary i Starcza za 2005 r.

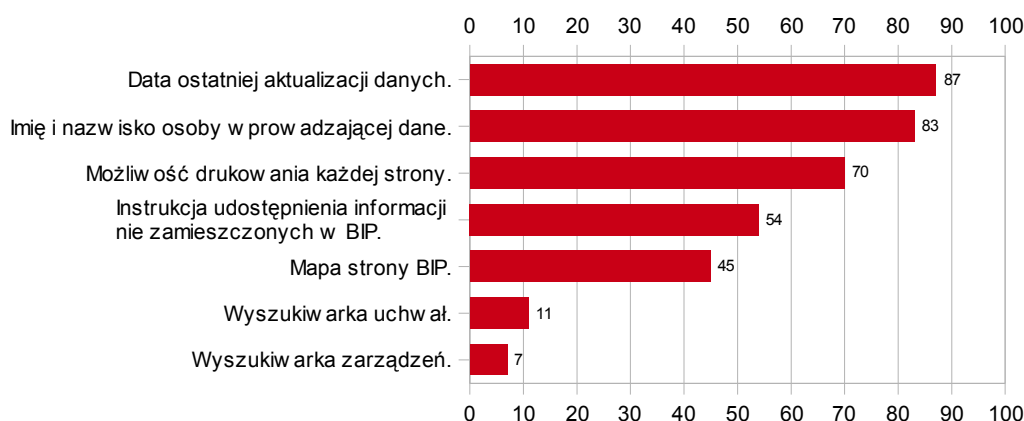
10. Organizacja BIP

Objaśnienie zasad punktacji pytań

Pytania zawarte w siódmym obszarze dotyczą organizacji Biuletynu Informacji Publicznej. Wszystkie 7 zadanych pytań ocenionych zostało na 1 punkt. W tym bloku badających interesowało czy w BIP urzędów znajdują się:

1. Wyszukiwarka uchwał/wyszukiwarka ogólna z możliwością szukania tylko uchwał.
2. Wyszukiwarka zarządzeń/wyszukiwarka ogólna z możliwością szukania tylko zarządzeń.
3. Mapa BIP.
4. Możliwość drukowania każdej strony.
5. Imię i nazwisko osoby wprowadzającej dane.
6. Data ostatniej aktualizacji danych.
7. Instrukcja udostępnienia informacji nie zamieszczonych w BIP.

Procentowy rozkład odpowiedzi na pytania

Wykres 21: Organizacja BIP. Procentowy rozkład odpowiedzi na pytania.

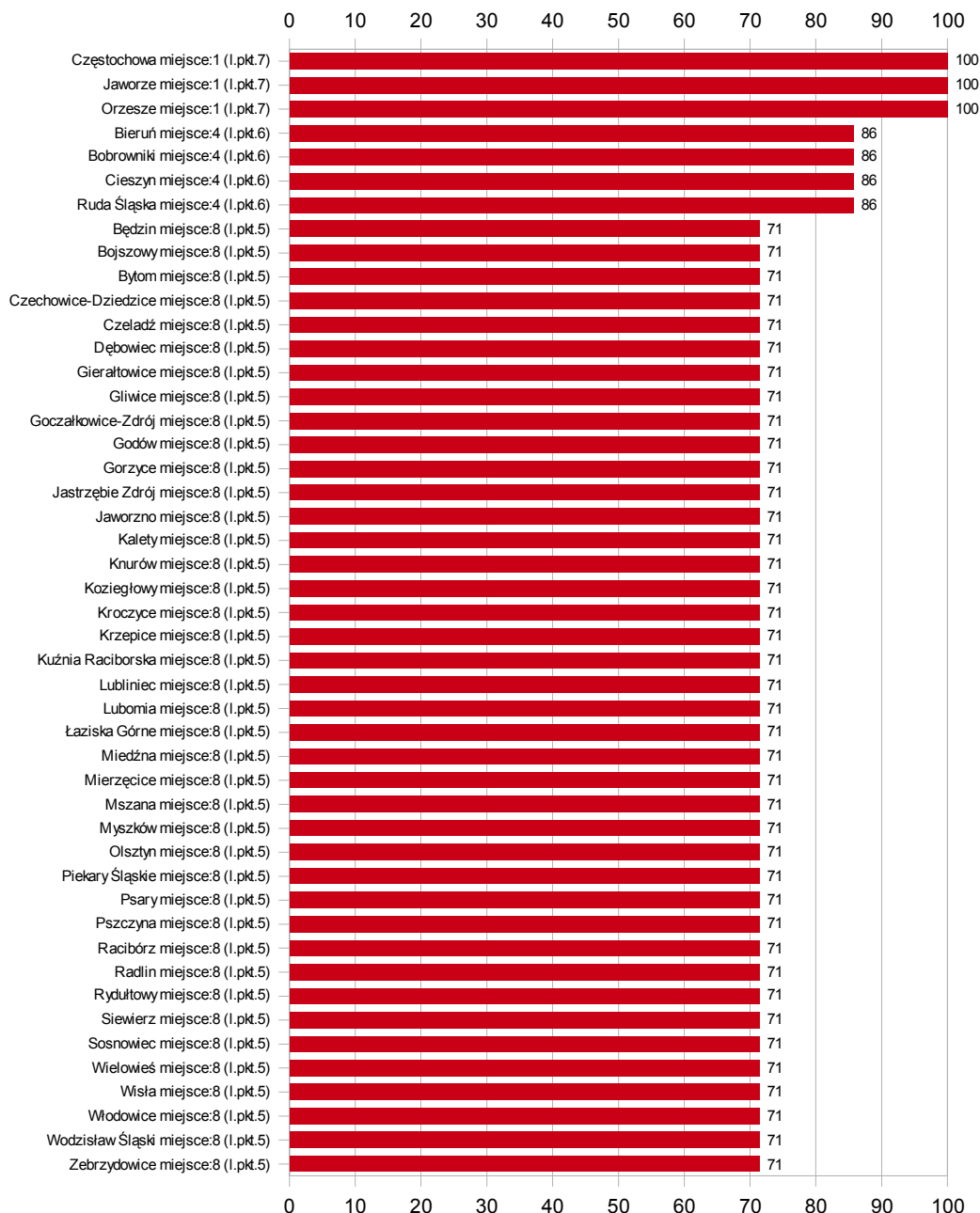
Wykres nr 21 przedstawia odsetek pozytywnych odpowiedzi, jakie uzyskały gminy w każdym z siedmiu pytań zadanych w tym obszarze. Najwięcej urzędów otrzymało punkty za pytania dotyczące ostatniej aktualizacji danych (87%) oraz imion i nazwisk osób wprowadzających dane (83%). W związku z faktem, że konieczność udostępniania tych informacji zapisana jest w ustawie o dostępie do informacji publicznej (art 8.6) wydaje się, że te wyniki powinny być zdecydowanie wyższe.

Jeszcze gorzej wygląda sytuacja w przypadku publikowania instrukcji udostępniania informacji nie zamieszczonych w BIP, co także wynika z art. 8.6 ww. ustawy. W tym przypadku aż 46% badanych gmin narusza prawo i nie publikuje w swoich biuletynach tych informacji.

O tym, jak trudno korzystać ze zdecydowanej większości BIP, najlepiej świadczą dwa pytania, za które najmniej jednostek otrzymało pozytywne oceny. Wyszukiwarkę, na której można wyszukiwać same uchwały posiada tylko 11% urzędów, a taką, na której można wyszukiwać tylko rozporządzenia, jeszcze mniej, bo tylko 7% badanych gmin. W zdecydowanej większości jednostek albo w ogóle nie ma wyszukiwarek, albo są, ale znalezienie na nich określonych dokumentów jest bardzo trudne lub wręcz niemożliwe.

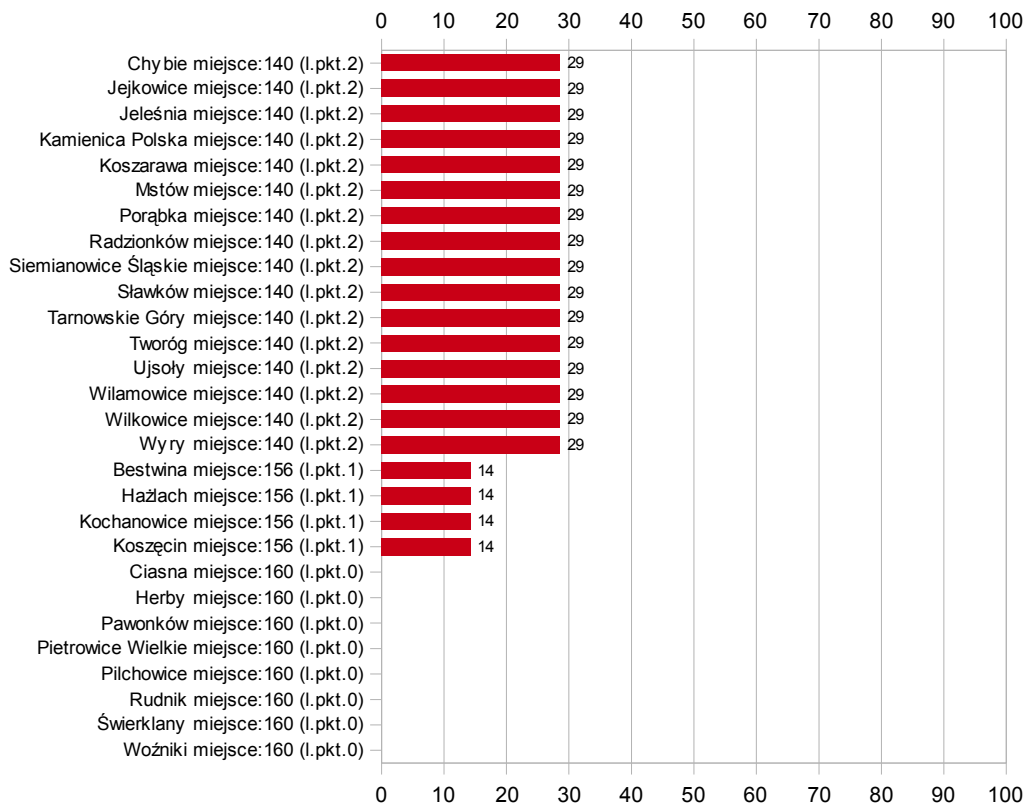

Ranking gmin

Wykres 22: Organizacja BIP. Najbardziej przejrzyste urzędy.

Najlepszymi gminami w tym obszarze zostały Częstochowa, Jaworze i Orzesze, które otrzymały pozytywne oceny za każde z siedmiu zadanych pytań (patrz: wykres nr 22). Dalej znajdują się cztery gminy z jedną oceną negatywną (Bieruń, Bobrowniki, Cieszyn i Ruda Śląska). Na podkreślenie zasługuje fakt, że wśród pierwszej siódemki znalazło się tyle samo miast na prawach powiatu co gmin wiejskich (po 2). Dalsze miejsca w rankingu zajęło kolejnych 40 urzędów z pięcioma pozytywnymi notami.

Wykres 23: Organizacja BIP. Najmniej przejrzyste urzędy.

Najgorsze gminy przedstawione są na wykresie nr 23. Aż 8 urzędów nie otrzymało w tym obszarze ani jednego punktu. Są to: Ciasna, Herby, Pawonków, Pietrowice Wielkie, Pilchowice, Rudnik, Świerklany i Woźniki. Niewiele lepiej wypadły następne cztery jednostki z jednym zdobytym punktem. Są to: Bestwina, Hażlach, Kochanowice i Koszęcin. Najmniej punktów w tym obszarze, wśród miast na prawach powiatu otrzymały Siemianowice Śląskie (29% pozytywnych ocen).

Złe praktyki

Mapa BIP

W Kamienicy Polskiej mapa serwisu jest powieleniem menu, co powoduje, że jest całkowicie bezużyteczna.

Imię i nazwisko osoby wprowadzającej dane

W Mstowie pod większością informacji napisane jest, że dane wprowadzane są przez administratora, ale w zakładce „Redakcja biuletynu”, ani w żadnym innym miejscu w BIP, nie ma ani słowa o tym, kim jest i jak się nazywa administrator.

Data ostatniej aktualizacji danych

W Rudniku pod informacjami dotyczącymi rady wybranej w wyborach w 2006 r. napisane jest, że ostaną zmiana dokumentu została dokonana w listopadzie 2003 r.

W Hażlach pod wieloma dokumentami zapisana jest następująca data wprowadzenia danych: 1970-01-01 01:00:00Q

Instrukcja udostępnienia informacji nie zamieszczonych w BIP

W gminach Gaszowice i Jejkowice w folderze „dokumenty nieudostępniowane” znajduje się dokument o dokładnie takiej samej nazwie „Plan finansowy wydziału”. W obu gminach jest on nieaktywny.

Wyszukiwarki

W wielu gminach istniejące wyszukiwarki to tak naprawdę atrapy. Teoretycznie mają możliwość sortowania dokumentów na różne sposoby, ale w praktyce to zupełnie nie działa. Dla przykładu w BIP Siewierza, po wpisaniu w wyszukiwarce słowa „budżet” i zaznaczeniu opcji szukania tylko uchwał rady miejskiej, wyskakują 2 wyniki: Statut szkoły podstawowej nr 2 w Siewierzu i zarządzenie burmistrza nr 37/06 w sprawie rozbudowy jednolitego rzeczowego wykazu akt.

Dobre praktyki

Wyszukiwarka uchwał

Najlepsza wyszukiwarka uchwał w całym województwie znajduje się w BIP Gliwic. Sortuje dokumenty ze względu na: kategorię (np. budżet, kultura i sport, nazwy ulic itp.), nr sesji, nr uchwały, rok, wnioskodawcę (np. prezydent, określona komisja, grupa radnych), radnego, sposób głosowania, akt prawa miejscowego i treść.

Bardzo sprawna wyszukiwarka znajduje się w Bielsku Białej. Można tu sortować dane ze względu na słowa kluczowe, numer uchwały, datę wejścia w życie i datę rozpoczęcia obowiązywania.

Wyszukiwarka zarządzeń

Tak, jak w przypadku uchwał, bardzo sprawna wyszukiwarka znajduje się w Bielsku Białej. Można sortować dane ze względu na słowa kluczowe, numer zarządzenia, datę wejścia w życie i datę rozpoczęcia obowiązywania.

11. E-urząd

Objaśnienie zasad punktacji pytań

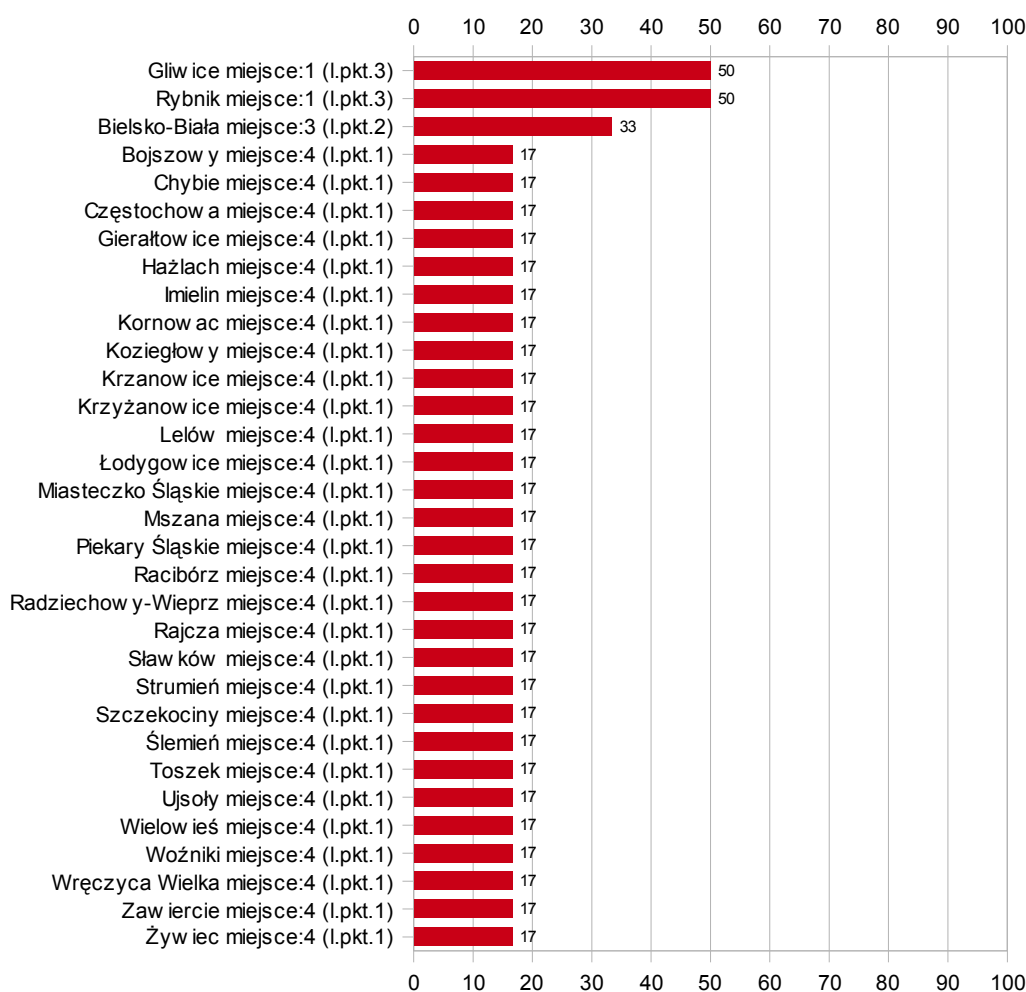
W ostatnim obszarze znalazły się pytania dotyczące e-urzędu. Na pięć zadanych pytań jedno ocenione zostało na 2 punkty, a cztery na 1 punkt. W wyżej ocenionym pytaniu badających interesowało czy BIP gminy posiada możliwość konsultacji społecznych (zgłaszania uwag, wniosków i pytań do przedsięwzięć podejmowanych przez gminę).

Pytania punktowane 1 punktem były następujące. Czy w BIP gminy istnieje możliwość:

1. Przejrzenia danych znajdujących się w prowadzonych przez urząd rejestrach (przynajmniej jeden).
2. Rezerwacji wizyty w urzędzie.
3. Sprawdzenia stanu realizacji sprawy załatwianej w urzędzie.

4. Wysyłania dokumentów bez konieczności pojawiania się w urzędzie.

Ranking gmin

Wykres 24: E-urząd. Najbardziej przejrzyste urzędy.

Ze wszystkich badanych obszarów ten, dotyczący e-urzędu, wypadł zdecydowanie najgorzej. Właściwie tylko w przypadku Gliwic i Rybnika oraz ewentualnie Bielska Białej można napisać, że wykorzystują w swoich BIP możliwości, jakie niesie ze sobą internet (patrz: wykres nr 24). Poza ww. urzędami jeszcze 29 innych jednostek otrzymało punkty w pytaniu dotyczącym możliwości sprawdzenia stanu realizacji sprawy załatwianej w urzędzie. Wszystkie urzędy, które na swoich stronach posiadały taką opcję dostały 1 pkt, choć w przypadku kilku bardzo słabych BIP, z wieloma pustymi zakładkami, wydaje się mało prawdopodobnym, żeby ta opcja rzeczywiście działała. Żeby to jednak sprawdzić należałoby wcześniej załatwiać jakąś sprawę w danym urzędzie, czego ten monitoring nie przewidywał.

Dobre praktyki

Wirtualne Biuro Obsługi

Ze wszystkich monitorowanych BIP Wirtualne Biura Obsługi prowadzone są tylko w Gliwicach i Rybniku. Są to pod tym względem zdecydowanie najbardziej profesjonalne urzędy w województwie śląskim i warto brać przykład z ich osiągnięć i doświadczeń w tym zakresie.

Możliwość sprawdzenia stanu realizacji sprawy załatwianej w urzędzie

Na uwagę zasługuje rozwiązanie zastosowane w biuletynie w Bojszowach. Ta mała gmina wiejska stara się być otwarta dla swoich mieszkańców mimo tego, że nie posiada wystarczających możliwości technicznych do dostarczania usług w trybie on-line. W związku z tym w zakładce „Stan załatwianych spraw, kolejność ich załatwiania i rozstrzygania” umieszczona została następująca informacja podpisana przez wójta: „W związku z brakiem możliwości technicznych wprowadzenia elektronicznego Dziennika Podawczego połączonego z Elektronicznym Obiegiem dokumentów w chwili obecnej nie możemy informować na naszej stronie BIP-u o stanie przyjmowanych spraw oraz o kolejności ich załatwiania i rozstrzygania. Sprawa tworzenia sieci jest w trakcie załatwiania. Wszystkich zainteresowanych stanem przyjmowanych spraw, kolejnością ich załatwiania i rozstrzygania prosimy o kontakt e-mail: wójt_bojszowy@pro.onet.pl. Po złożeniu zapytania w ciągu 48 godzin podamy Państwu odpowiedź na jakim etapie jest Państwa sprawa, kto jest odpowiedzialny za realizację”.

Możliwość konsultacji społecznych

Jako, że żadna gmina nie otrzymała w tym pytaniu pozytywnej oceny, warto zaprezentować dobrą praktykę występującą w Poznaniu, gdzie w BIP znajduje się Platforma Konsultacji Społecznych. Mieszkańcy miasta mają możliwość zapoznania się w internecie z projektami i opisami najważniejszych przedsięwzięć podejmowanych przez władze samorządowe oraz zgłaszania do nich swoich uwag, propozycji i pytań. Ważne jest, że na każdą propozycję i pytanie obywatele otrzymują wyjaśnienia i odpowiedź za strony kompetentnego w danej dziedzinie pracownika Urzędu Miasta. Oprócz forum internetowego udostępnianego użytkownikom, poznański urząd może uruchomić czat z osobami odpowiedzialnymi za realizację przedsięwzięć konsultowanych w ramach Platformy. Niektóre dyskusje i debaty odbywające się w Sali Sesyjnej Urzędu Miasta Poznania mogą być również transmitowane online.

12. Podsumowanie

Art. 8 ustawy o dostępie do informacji publicznej z dnia 6 września 2001 r. mówi, że w celu powszechnego udostępnienia informacji publicznej władze publiczne oraz inne podmioty wykonujące działania publiczne mają obowiązek stworzenia internetowych Biuletynów Informacji Publicznej (BIP). Podsumowując cały raport należy stwierdzić, że mimo, iż artykuł ten wszedł w życie, w zależności od rodzaju udostępnianych informacji, od 18 do 36 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy (a więc nawet przepisy, które weszły w życie najpóźniej obowiązują już od ponad 3,5 roku), to zawartość stron BIP z reguły pozostawia wiele do życzenia.

Dokładne przeanalizowanie uzyskanych wyników pokazuje, że nawet w przypadku urzędów, które uzyskały w całym rankingu czołowe miejsca i mają najbardziej przejrzyste biuletyny, z największą ilością opublikowanych dokumentów, występują obszary do poprawy. Czym gmina jest niżej w rankingu, tym tych obszarów jest więcej, a już sposób prowadzenia biuletynów przez niektóre jednostki, które zajęły ostatnie miejsca w całym zestawieniu, świadczyć może o zupełnym braku zainteresowania udzielaniem informacji publicznych mieszkańcom.

Poniżej przedstawione jest krótkie streszczenie całego monitoringu, w którym przedstawione są najważniejsze informacje uzyskane podczas badania. Przypomnieć należy, że monitoring przeprowadzony został w okresie październik - grudzień 2007 r. i wszystkie opisywane informacje dotyczą tego okresu.

Wyniki badania

1. Najwyższe miejsce w całym rankingu zajęły Gliwice (otrzymały 112 punktów na 138 możliwych do uzyskania), za którymi uplasowały się Dąbrowa Górnicza i Zabrze (po 110 pkt) (patrz str. 11).

2. Buczkowice, najlepsza gmina wiejska, znalazły się w zestawieniu na bardzo wysokim 7 miejscu (105 pkt) (patrz str. 11).

3. Ostatnie miejsce w rankingu zajęła gmina Kamienica Polska, która uzyskała 31 punktów, czyli 22% ogólnej liczby punktów do zdobycia, 27% punktów uzyskanych przez lidera rankingu (Gliwice) i 29% punktów najlepszej gminy wiejskiej (Buczkowice). Tuż przed nią, z niewiele lepszym wynikiem, uplasowały się Pietrowice Wielkie (34 pkt), Jejkowice i Poraj (po 35), Psary (36), Ujsoły (39) oraz Gaszowice i Mstów (po 40) (patrz str. 12).

Procentowy rozkład odpowiedzi na pytania

1. Jedyne pytanie, spośród 92 zadanych w narzędziu, za które każda gmina otrzymała pozytywną ocenę, dotyczy imienia i nazwiska wszystkich radnych (patrz str. 18).

2. Tylko 5% monitorowanych gmin (Bielsko Biała, Ogrodzieniec, Ornontowice, Piekary Śląskie, Radzionków, Szczekociny, Tychy, Zabrze i Żory) umieszcza informacje o interpelacjach i zapytaniach radnych nie tylko w protokołach z sesji rady, ale także w osobnym, łatwo dostępnym miejscu (patrz str. 17).

3. W żadnym ze sprawdzanych BIP nie znaleziono informacji na temat lokali należących do gminy, użytkowanych przez organizacje pozarządowe (patrz str. 29).

4. W 10 monitorowanych biuletynach (Częstochowa, Dąbrowa Zielona, Dębowiec, Jasienica, Mszana, Poraj, Poręba, Rudziniec, Ślemień i Tworóg) nie było umieszczonego statutu gminy (patrz str. 29).

5. Prawie co piąta monitorowana gmina nie publikuje w BIP pełnego i aktualnego spisu uchwał rady, a niecała połowa urzędów (46%) umieszcza w BIP aktualny spis zarządzeń wójta (patrz str. 29).

6. Ani jedna gmina nie otrzymała pozytywnej oceny za pytanie dotyczące sprawozdania z wykonania rocznego programu współpracy z organizacjami pozarządowymi (patrz str. 29).

7. Tylko 74% gmin publikuje uchwałę budżetową w osobnym, łatwo dostępnym, folderze (patrz str. 35).

8. Wykaz stawek podatków i opłat lokalnych można znaleźć tylko w 60% BIP (patrz str. 35).

9. Niewiele urzędów publikuje w BIP protokoły z kontroli wewnętrznych (16%) i wewnętrznych (20%) (patrz str. 35).

10. 3% gmin, które umieszcza informacje o naborze na stanowisko urzędnicze, nie informuje następnie o jego wynikach, a aż 11% nie umieszcza listy kandydatów spełniających wymogi formalne (patrz str. 40).

11. 6% monitorowanych urzędów umieszczając w BIP ogłoszenia dotyczące przetargów nie publikuje informacji o wyborze najkorzystniejszej oferty (patrz str. 40).

12. W 3% przebadanych gmin w BIP opublikowane są nieaktualne oświadczenia wójta (patrz str. 45).

13. 6% urzędów ma w biuletynach umieszczone nieaktualne bądź niepełne dane dotyczące oświadczeń majątkowych radnych (patrz str. 45).

14. Aż 46% badanych gmin narusza art. 8.6 ustawy o dostępie do informacji publicznej i nie publikuje instrukcji udostępniania informacji nie zamieszczonych w BIP (patrz str. 48).

15. Zaledwie 11% urzędów posiada wyszukiwarke, na której można wyszukiwać same uchwały, a taką, na której można wyszukiwać tylko rozporządzenia, jeszcze mniej, bo 7% badanych jednostek. W zdecydowanej większości gmin albo w ogóle nie ma wyszukiwarek, albo są, ale znalezienie na nich określonych dokumentów jest bardzo trudne lub wręcz niemożliwe (patrz str. 48).

Złe praktyki

1. Najczęstszym problemem, spotykanym w prawie wszystkich gminach, były puste zakładki. W Lipiach znaleziono aż 141 pustych zakładek i dodatkowo 17 kolejnych folderów, w których były nieaktualne informacje (patrz str. 13).

2. Innym problemem, spotykanym w prawie wszystkich biuletynach, jest brak aktualizacji danych i zostawianie na stronie już dawno nieaktualnych dokumentów. Wiele nieaktualnych informacji z lat 2003-2004 (w najlepszym razie z 2005 r.) znajduje się w gminie Panki (patrz str. 13).

3. Rozwiązaniem, przyjętym w kilku gminach, które bardzo utrudnia wyszukiwanie informacji, jest umieszczanie najświeższych dokumentów nie od góry strony, ale od dołu, pod starymi dokumentami. Prowadzi to do takich sytuacji, jak np. w Rudzie Śląskiej, gdzie chcąc znaleźć najnowszą wiadomość w rubryce „Ogłoszenia i obwieszczenia” trzeba przejść na 24 stronę (patrz str. 13).

4. Problemem, napotykanym podczas monitorowania BIP, jest umieszczanie informacji w zakładkach o dziwnie brzmiących nazwach, w ogóle nie mających związku z tematem dokumentów. W gminach Gaszowice i Jejkowice w folderze „dokumenty nieudostępnione” znajduje się dokument o dokładnie takiej samej nazwie „Plan finansowy wydziału”. W obu gminach jest on nieaktywny. W Imielinie w folderze „Prowadzone rejestry ewidencje i archiwa” znajduje się spis zarządzeń burmistrza miasta (na dodatek z 2003 r.) (patrz str. 13).

5. W Szczyrku na stronie głównej biuletynu umieszczony jest komunikat, że informacje do dnia 12 grudnia 2006 r. dostępne są na stronie archiwalnej. Po wejściu na tą stronę okazuje się, że znajduje się na niej wiele aktualnych informacji, których nie ma w BIP i tak np. numery tel. do radnych i wójta, dane teleadresowe jednostek organizacyjnych czy poradnik interesanta dostępne są tylko w archiwum (patrz str. 13).

6. W Mykanowie w BIP znajdują się 3 zakładki zatytułowane: „Protokoły z sesji rady gminy”, „Protokoły z sesji” i „Protokoły”. W pierwszej umieszczone są protokoły z sesji, a kolejne dwie są puste (patrz str. 13).

7. W Kamienicy Polskiej najświeższe zamieszczone protokoły z posiedzeń rady były z 2004 r., a w Ujszałach i Dębowcu z 2005 r. W Niegowej w zakładce „Protokoły” umieszczone są 3 protokoły z posiedzeń rady. Wszystkie z 2006 r. (patrz str. 19).

8. W Kruszynie, w zakładce „Sesje/Harmonogram roczny”, udostępnione są informacje na 2003, 2004 i 2005 r. W Pankach można się dowiedzieć, że najbliższe posiedzenie rady gminy odbędzie się 26 października 2006 r. (patrz str. 19).

9. W Jaworzu najbardziej aktualne projekty uchwał są z 2006 r., a w Poczesnej z 2004 r. ([patrz str. 19](#)).
10. W Olsztynie najświeższe opublikowane protokoły z posiedzeń komisji rady pochodzą z 2005 r., w Dębowcu z 2004 r., a we Wręcycy Wielkiej z 2003 r. ([patrz str. 19](#)).
11. W Hażlach, na 6 komisji, tylko w przypadku dwóch podane są składy. Do tego nie ma zamieszczonych informacji na temat przewodniczących tych komisji. W BIP gminy Lipie podane są nazwy 7 komisji, ale tylko w przypadku czterech umieszczono jakiegokolwiek informacje poza samą nazwą. W Lelowie na cztery komisje tylko w przypadku jednej podane jest imię i nazwisko przewodniczącego ([patrz str. 19](#)).
12. W Kruszyńcu w folderze „Plany pracy komisji” najświeższa zamieszczona informacja jest z 2004 r. W Olsztynie i Wilamowicach podane są informacje o posiedzeniach komisji z 2005 r. ([patrz str. 19](#)).
13. W Świętochłowicach i w Mstowie, w folderze dotyczącym wójta gminy, umieszczona jest informacja o wynikach wyborów samorządowych przeprowadzonych w 2002 r. ([patrz str. 25](#)).
14. W Jaworzu najświeższe sprawozdanie z działalności wójta pochodzi z listopada 2005 r. ([patrz str. 25](#)).
15. W Świętochłowicach umieszczane są projekty zarządzeń prezydenta (najbardziej aktualne z 2003 r.) oraz informacje o planowanych spotkaniach prezydenta (także z 2003 r.) ([patrz str. 25](#)).
16. W Mstowie, w zakładce „Uchwały”, znajduje się następująca informacja: „Szanowni Państwo. W tym dziale znajdziecie wszystkie Uchwały podjęte na posiedzeniach Rady naszej Gminy. Każda opublikowana tutaj uchwała, znajduje się również w formie załącznika do pobrania. Uchwały są publikowane zaraz po ich zatwierdzeniu. Z poważaniem Przewodniczący Rady Gminy”. Niestety, mimo tych zapowiedzi, w folderze nie ma umieszczonej ani jednej uchwały ([patrz str. 31](#)).
17. W Jejkowicach, w spisie uchwał rady, umieszczona została jedna uchwała z 2007 r. W Koniecpolu umieszczono uchwały z czterech sesji rady. Najbardziej aktualne były z marca 2007 r. Urząd w Łekawicy publikuje uchwały na bieżąco, ale tylko wybrane ([patrz str. 31](#)).
18. W Kamienicy Polskiej umieszczono w BIP 58 zarządzeń z lat 2004-2006. Nie ma reszty zarządzeń z tych lat oraz ani jednego zarządzenia z 2007 r. W Lyskach najbardziej aktualne zarządzenie jest z lutego 2006 r. W Mykanowie opublikowano zarządzenia z okresu styczeń – listopad 2006 r. ([patrz str. 31](#)).
19. W Katowicach, w zakładce „Program współpracy Miasta Katowice z organizacjami pozarządowymi”, umieszczony jest program na 2005 i 2006 r., ale brakuje programu na 2007 r. ([patrz str. 31](#)).
20. W Koniecpolu, w zakładce „Budżet”, umieszczona jest uchwała budżetowa za 2003 r. ([patrz str. 37](#)).
21. W Cieszynie najbardziej aktualna informacja dotycząca ulg i umorzeń podatkowych udzielonych przez urząd pochodzi z 2004 r., a w Jaworzu, Pilchowicach, Poczesnej i Porąbce z 2005 r. ([patrz str. 37](#)).
22. W Ustroniu najświeższe informacje o kontrolach wewnętrznych i zewnętrznych pochodzą z 2004 r. W Chybiu umieszczona jest informacja na temat jednej kontroli wewnętrznej z 2004 r. ([patrz str. 37](#)).
23. W Rudzińcu najbardziej aktualna informacja na temat stanu majątku gminy pochodzi z 2002 r., a w Wiśle z 2003 r. ([patrz str. 37](#)).
24. W Pietrowicach Wielkich umieszczona jest informacja na temat stawek podatków lokalnych za 2003 r., w Dąbrowie Zielonej są informacje z 2004 r., a w Koniecpolu z 2005 r. ([patrz str. 37](#)).
25. W Krupskim Młynie aktualne stawki znajdują się w archiwum BIP. ([patrz str. 37](#)).
26. W Kłomnicach najświeższa informacja na temat długu gminy pochodzi z 2004 r. ([patrz str. 37](#)).

27. W Poczesnej jest w BIP jedno ogłoszenie dotyczące naboru pracowników z marca 2007 r. i kilka ogłoszeń z 2006 r. Nie ma jednak podanych żadnych informacji o liście kandydatów spełniających wymogi formalne i wynikach konkursu (patrz str. 43).

28. W Bieruniu ogłoszenie konkursu ofert dla organizacji pozarządowych znajduje się w zakładce o nazwie „Wolontariat 2007” (patrz str. 43).

29. W Pietrowicach Wielkich najbardziej aktualne oświadczenia majątkowe radnych dotyczą 2004 r., a w Lipiu i Psarach 2005 r. (patrz str. 47).

30. W Mstowie opublikowane jest jedynie oświadczenie majątkowe przewodniczącego rady, a w Hażlach umieszczone są oświadczenia tylko 6 spośród 15 radnych i w dodatku wszystkie zostały złożone w poprzedniej kadencji rady. (patrz str. 47).

31. W gminach Dąbrowa Zielona i Kornowac najbardziej aktualne oświadczenie wójta dotyczy 2005 r., a w Krzyżanowicach i Pietrowicach Wielkich złożone zostało na zakończenie poprzedniej kadencji (2006 r.) (patrz str. 47).

32. W Blachowni najświeższe oświadczenia majątkowe pracowników urzędu są za 2003 r., a w Pietrowicach Wielkich za 2004 r. (patrz str. 47).

33. W Pietrowicach Wielkich najbardziej aktualne oświadczenia majątkowe kierowników jednostek organizacyjnych są za 2003 lub 2004 r. (patrz str. 47).

34. W Kamienicy Polskiej mapa serwisu jest powieleniem menu, co powoduje, że jest całkowicie bezużyteczna (patrz str. 50).

35. W Rudniku pod informacjami dotyczącymi rady wybranej w wyborach w 2006 r. napisane jest, że ostaną zmiana dokumentu została dokonana w listopadzie 2003 r. (patrz str. 50).

36. W Hażlach pod wieloma dokumentami zapisana jest następująca data wprowadzenia danych: 1970-01-01 01:00:00Q (patrz str. 51).

37. W Gaszowicach i Jejkowicach, w folderze „dokumenty nieudostępnione”, znajduje się dokument o takiej samej nazwie „Plan finansowy wydziału”. W obu gminach jest on nieaktywny (patrz str. 50).

38. W BIP Siewierza po wpisaniu w wyszukiwarce słowa „budżet” i zaznaczeniu opcji szukania tylko uchwał rady miejskiej wyskakują 2 wyniki: Statut szkoły podstawowej nr 2 w Siewierzu i zarządzenie burmistrza nr 37/06 w sprawie rozbudowy jednolitego rzeczowego wykazu akt (patrz str. 50).

Dobre praktyki

1. Po zrealizowaniu całego monitoringu przynajmniej jedną dobrą praktykę publikowania informacji, która może być wzorem do naśladowania przez inne urzędy, znaleziono w 69 biuletynach. Najwięcej dobrych praktyk znajduje się w Czerwionce-Leszczynie i Nędzy (po 30). Dalej w kolejności jest Zabrze (29), Łęczyny (28), Chorzów i Knurów (po 23) oraz Dąbrowa Górnicza (20) (patrz str. 15).

2. Najwięcej dobrych praktyk (35) znaleziono przy udzielaniu informacji na temat sposobu załatwiania spraw w urzędzie (poradnik interesanta). Kolejnym obszarem, w którym zaznaczono najwięcej wartych naśladowania przykładów, jest organizacja urzędu (spis wydziałów, kompetencje, adresy, dane teleadresowe oraz imię i nazwisko kierownika każdego wydziału), gdzie, w zależności od pytania, zostało znalezionych 19-21 dobrych praktyk, a także sposób informowania o wysokości podatków lokalnych (21) (patrz str. 15).

3. W Dąbrowie Górniczej i Katowicach po kliknięciu w nazwisko każdego radnego można się dowiedzieć kiedy i gdzie pełni dyżury, w jakim okręgu został wybrany oraz nr telefonu i adres e-mail (patrz str. 21).

4. W Bielsku Białej znajduje się zakładka „Interpelacje i wnioski radnych”. W środku, po kliknięciu na nazwisko określonego radnego, można znaleźć informacje o zgłaszanych przez niego interpelacjach i odpowiedziach na interpelacje (patrz str. 21).

5. W Chorzowie, w zakładce „Sesje”, można wejść w dowolną sesję rady. Na stronie pojawia się protokół, w którym w punktach zaznaczony jest porządek obrad. Po kliknięciu w każdy punkt wchodzi się na nową stronę, gdzie przedstawiona jest cała dyskusja dotycząca danego tematu, jaka miała miejsce podczas sesji. Takie rozwiązanie bardzo ułatwia znalezienie w protokole interesujących zagadnień i skraca czas wyszukiwania informacji (patrz str. 21).

6. W Dąbrowie Górniczej, w zakładce „Komisje”, można wejść w każdą komisję i znaleźć następujące informacje: skład i przewodniczący komisji, zadania oraz plan pracy na całe półrocze, z dokładnym podaniem dni i godzin każdego posiedzenia i najważniejszych poruszanych tematów (patrz str. 21).

7. W Bielsku Białej dostępny jest materiał filmowy z sesji rady (patrz str. 21).

8. W gminie Czerwionka-Leszczyny, w zakładce „Kierownictwo urzędu”, umieszczone są informacje na temat burmistrza, dwóch zastępców, sekretarza i skarbnika gminy, w których podane są następujące dane: adres, pod którym urzęduje (z podaniem nr pokoju), telefon, e-mail, dni i godziny dyżurów oraz najważniejsze zadania i kompetencje. Całość jest zrobiona bardzo przejrzysto (patrz str. 26).

9. W Łędzinach w zakładce urząd miasta znajduje się spis wydziałów, referatów i samodzielnych stanowisk. Przy każdej komórce zamieszczone są następujące informacje: adres (wraz z podaniem numerów pokoi), telefon, e-mail, imię i nazwisko kierownika, godziny urzędowania oraz spis realizowanych zadań podlinkowany do poradnika interesanta, w którym można się dowiedzieć, w jaki sposób daną sprawę załatwia się w urzędzie (patrz str. 26).

10. W Wilamowicach przy spisie zadań realizowanych przez wydziały podani są poszczególni pracownicy, jacy za nie odpowiadają (wraz z informacją o nr pokoi, w których siedzą i nr telefonów) (patrz str. 26).

11. Tychy w poradniku interesanta umieściły opisy 183 spraw możliwych do załatwienia w urzędzie. Interesującą informację można wyszukać na cztery sposoby: poprzez wpisanie w wyszukiwarce słowa kluczowego, według kategorii, według wydziału urzędu lub za pomocą alfabetycznego spisu spraw. Po kliknięciu w określoną sprawę przechodzi się do bardzo przejrzysto rozpisanej informacji na jej temat. Można się tu dowiedzieć jaki wydział zajmuje się daną sprawą (wraz z podaniem nr telefonu i nr pokoju), podstawę prawną, dokładną procedurę załatwienia sprawy wraz z podaniem terminu jej załatwienia i wysokość ewentualnej opłaty, a także ściągnąć wszystkie niezbędne dokumenty (patrz str. 26).

12. W Gliwicach, w wykazie rejestrów publicznych i ewidencji, znajdują się następujące informacje: nazwa rejestru/ewidencji, wydział odpowiedzialny za jego przechowywanie, data rozpoczęcia realizacji zadań przy pomocy rejestru publicznego, podstawa prawna i cel jego utworzenia, dane osoby odpowiedzialnej za prowadzenie rejestru (imię i nazwisko, nr pokoju, nr telefonu), zakres zgromadzonych informacji, sposób zapoznania się z rejestrem i zawarte w nim dane, które podlegają ochronie z uwagi na ustawę o ochronie informacji niejawnej lub innych ustaw (patrz str. 26).

13. W Knurowie, po wejściu w zakładkę określonej jednostki organizacyjnej, poza imieniem i nazwiskiem kierownika oraz wszystkimi danymi teleadresowymi, można znaleźć także regulaminy/statuty jednostek, informacje na temat ogłaszanych przez nie zamówień publicznych i naboru pracowników (patrz str. 26).

14. W Tarnowskich Górach w BIP publikowane są projekty zarządzeń burmistrza (patrz str. 26).

15. W gminie Wielowieś umieszczona jest zakładka, w której opublikowane są pytania mieszkańców do wójta i odpowiedzi na te pytania (patrz str. 26).

16. W Gliwicach uchwały rady są publikowane zazwyczaj 4 dni po zakończeniu sesji. Po kliknięciu w określoną uchwałę można się dowiedzieć nie tylko kiedy została uchwalona, ale także kiedy weszła w życie, jej obecny status (czy nadal obowiązuje czy utraciła moc), a także dokładny wynik głosowania imiennego (ilu radnych głosowało, kto był za, kto się wstrzymał, a kto był przeciw) (patrz str. 33).

17. W Piekarach Śląskich ze spisu uchwał rady można nie tylko ściągnąć określoną uchwałę, ale także dowiedzieć się, od kiedy obowiązuje i zapoznać się z ewentualnymi rozstrzygnięciami nadzorczymi (np. decyzjami wojewody o nieważności uchwały) bądź wyrokami sądów administracyjnych dotyczącymi określonej uchwały (patrz str. 33).

18. W Gliwicach w archiwum dostępne są pełne treści uchwał od 1969 r. Przy każdej uchwale podane jest czy nadal obowiązuje, utraciła już moc lub została uchylona. W przypadku utraty mocy podano także przyczynę (patrz str. 33).

19. W Gliwicach w BIP umieszczony jest odnośnik do strony Gliwickiego Centrum Organizacji Pozarządowych, gdzie znajduje się nie tylko roczny program współpracy i informacje na temat konkursów ofert dla organizacji, ale dużo więcej przydatnych wiadomości, takich jak np. porady prawne (jak założyć/ rozwiązać organizację, biblioteczka najważniejszych ustaw), baza gliwickich organizacji pozarządowych czy informacje na temat organizowanych w okolicy szkoleń (patrz str. 33).

20. W Katowicach w zakładce „Finanse i majątek miasta” znajdują się kolejne foldery, w których opublikowane są następujące dokumenty: uchwała w sprawie procedury uchwalania budżetu, informacja o założeniach do projektu budżetu oraz o kierunkach polityki społecznej i gospodarczej miasta, uchwały budżetowe od 2003 r., informacje na temat wykonania budżetu miasta, dług miasta, plany wieloletnie, opinie Regionalnej Izby Obrachunkowej, majątek miasta oraz informacje na temat kontroli wewnętrznych. Wszystkie ww. dokumenty są na bieżąco aktualizowane (patrz str. 39).

21. W Gliwicach w zakładce „Kontrole wewnętrzne” znajdują się dokumenty z lat 2005-2007. Po wejściu w dany rok można wybrać czy chce się przeglądać kontrole przeprowadzone w urzędzie miasta czy w jednostkach organizacyjnych, a następnie kliknąć w określony wydział lub jednostkę i zapoznać się z wystąpieniem pokontrolnym (patrz str. 39).

22. W Gliwicach w zakładce „Kontrole zewnętrzne” znajdują się informacje o instytucji przeprowadzającej kontrolę, terminie, temacie i wynikach kontroli oraz o sposobie usunięcia nieprawidłowości (patrz str. 39).

23. W Chorzowie, w dziale „Podatki i opłaty lokalne”, po kliknięciu w określony podatek przechodzi się do nowej strony, na której podane są następujące informacje i dokumenty: miejsce załatwienia sprawy (dokładny adres wraz z nr telefonu i nr pokoju), godziny i dni, w których można załatwiać sprawę, dokładne wyjaśnienie kto i z jakiego tytułu jest zobowiązany do płacenia podatku, terminy płatności i wysokość podatku, informacje na temat możliwości rozłożenia na raty lub umorzenia podatku, akty prawa regulujące określone zagadnienie, a także dokumenty niezbędne do załatwienia sprawy (patrz str. 39).

24. W Zabrze w zakładce „Zamówienia publiczne” znajduje się tabela, do której w kolumnach wpisywane są kolejne zamówienia, a w wierszach następujące informacje na temat każdego z zamówień: nazwa postępowania, termin składania oferty, wartość zamówienia, tryb postępowania, treść/dokumentacja, wynik, uwagi/protesty (jeśli były) wraz z odpowiedziami. Jest to wszystko zrobione przejrzysto (patrz str. 65).

25. W Zabrze w zakładce „Przetargi na nieruchomości” wprowadzony jest podział na dwie kategorie: sprzedaż oraz najem/dzierżawa. W każdej z kategorii dodatkowo podzielono ogłoszenia na: lokale mieszkalne, lokale użytkowe, grunty i inne (patrz str. 65).

26. Najlepsza wyszukiwarka uchwał w całym województwie znajduje się w BIP Gliwic. Sortuje dokumenty ze względu na: kategorię (np. budżet, kultura i sport, nazwy ulic itp.), nr sesji, nr uchwały, rok, wnioskodawcę (np. prezydent, określona komisja, grupa radnych), radnego, sposób głosowania, akt prawa miejscowego i treść (patrz str. 75).

27. Bardzo sprawna wyszukiwarka zarządzeń znajduje się w Bielsku Białej. Można sortować dane ze względu na: słowa kluczowe, numer zarządzenia, datę wejścia w życie i datę rozpoczęcia obowiązywania (patrz str. 75).

28. Ze wszystkich monitorowanych BIP Wirtualne Biura Obsługi prowadzone są tylko w Gliwicach i Rybniku. Są to pod tym względem zdecydowanie najbardziej profesjonalne urzędy w województwie śląskim i warto brać przykład z ich osiągnięć i doświadczeń w tym zakresie (patrz str. 78).

Załączniki

Podstawa prawna

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej

Art. 61.

1. Obywatel ma prawo do uzyskiwania informacji o działalności organów władzy publicznej oraz osób pełniących funkcje publiczne. Prawo to obejmuje również uzyskiwanie informacji o działalności organów samorządu gospodarczego i zawodowego a także innych osób oraz jednostek organizacyjnych w zakresie, w jakim wykonują one zadania władzy publicznej i gospodarują mieniem komunalnym lub majątkiem Skarbu Państwa.

2. Prawo do uzyskiwania informacji obejmuje dostęp do dokumentów oraz wstęp na posiedzenia kolegialnych organów władzy publicznej pochodzących z powszechnych wyborów, z możliwością rejestracji dźwięku lub obrazu.

3. Ograniczenie prawa, o którym mowa w ust. 1 i 2, może nastąpić wyłącznie ze względu na określone w ustawach ochronę wolności i praw innych osób i podmiotów gospodarczych oraz ochronę porządku publicznego, bezpieczeństwa lub ważnego interesu gospodarczego państwa.

4. Tryb udzielania informacji, o których mowa w ust. 1 i 2, określają ustawy, a w odniesieniu do Sejmu i Senatu ich regulaminy.

USTAWA z dnia 6 września 2001 o dostępie do informacji publicznej

Art. 1. 1. Każda informacja o sprawach publicznych stanowi informację publiczną w rozumieniu ustawy i podlega udostępnieniu na zasadach i w trybie określonych w niniejszej ustawie.

Art. 3. 2. Prawo do informacji publicznej obejmuje uprawnienie do niezwłocznego uzyskania informacji publicznej zawierającej aktualną wiedzę o sprawach publicznych.

Art. 4. 1. Obowiązane do udostępniania informacji publicznej są władze publiczne oraz inne podmioty wykonujące zadania publiczne, w szczególności:

1) organy władzy publicznej (...).

Art. 6. 1. Udostępnieniu podlega informacja publiczna, w szczególności o:

1) polityce wewnętrznej i zagranicznej, w tym o:

a) zamierzeniach działań władzy ustawodawczej oraz wykonawczej,

b) projektowaniu aktów normatywnych,

c) programach w zakresie realizacji zadań publicznych, sposobie ich realizacji, wykonywaniu i skutkach realizacji tych zadań,

2) podmiotach, o których mowa w art. 4 ust. 1, w tym o:

- a) statusie prawnym lub formie prawnej,
- b) organizacji,
- c) przedmiocie działalności i kompetencjach,
- d) organach i osobach sprawujących w nich funkcje i ich kompetencjach,
- e) strukturze własnościowej podmiotów, o których mowa w art. 4 ust. 1 pkt 3-5,
- f) majątku, którym dysponują,

3) zasadach funkcjonowania podmiotów, o których mowa w art. 4 ust. 1, w tym o:

- a) trybie działania władz publicznych i ich jednostek organizacyjnych,
- b) trybie działania państwowych osób prawnych i osób prawnych samorządu terytorialnego w zakresie wykonywania zadań publicznych i ich działalności w ramach gospodarki budżetowej i pozabudżetowej,
- c) sposobach stanowienia aktów publicznoprawnych,
- d) sposobach przyjmowania i załatwiania spraw,
- e) stanie przyjmowanych spraw, kolejności ich załatwiania lub rozstrzygania,
- f) prowadzonych rejestrach, ewidencjach i archiwach oraz o sposobach i zasadach udostępniania danych w nich zawartych,

4) danych publicznych, w tym:

- a) treść i postać dokumentów urzędowych, w szczególności:
  - treść aktów administracyjnych i innych rozstrzygnięć,
  - dokumentacja przebiegu i efektów kontroli oraz wystąpienia, stanowiska, wnioski i opinie podmiotów ją przeprowadzających,
- b) stanowiska w sprawach publicznych zajęte przez organy władzy publicznej i przez funkcjonariuszy publicznych w rozumieniu przepisów Kodeksu karnego,
- c) treść innych wystąpień i ocen dokonywanych przez organy władzy publicznej,
- d) informacja o stanie państwa, samorządów i ich jednostek organizacyjnych,

5) majątku publicznym, w tym o:

- a) majątku Skarbu Państwa i państwowych osób prawnych,
- b) innych prawach majątkowych przysługujących państwu i jego długach,
- c) majątku jednostek samorządu terytorialnego oraz samorządów zawodowych i gospodarczych oraz majątku osób prawnych samorządu terytorialnego, a także kas chorych,
- d) majątku podmiotów, o których mowa w art. 4 ust. 1 pkt 5, pochodzącym z zadysponowania majątkiem, o którym mowa w lit. a)-c), oraz pożytkach z tego majątku i jego obciążeniach,
- e) dochodach i stratach spółek handlowych, w których podmioty, o których mowa w lit. a)-c), mają pozycję dominującą w rozumieniu przepisów Kodeksu spółek handlowych, oraz dysponowaniu tymi dochodami i sposobie pokrywania strat,
- f) długi publiczny,
- g) pomocy publicznej,
- h) ciężarach publicznych.

Art. 7. 1. Udostępnianie informacji publicznych następuje w drodze:

- 1) ogłaszania informacji publicznych, w tym dokumentów urzędowych, w Biuletynie Informacji Publicznej, o którym mowa w art. 8.

Art. 8. 1. Tworzy się urzędowy publikator teleinformatyczny - Biuletyn Informacji Publicznej - w celu powszechnego udostępniania informacji publicznej, w postaci ujednoczonego systemu stron w sieci teleinformatycznej, zwany dalej "Biuletynem Informacji Publicznej".

2. Informacje publiczne są udostępniane w Biuletynie Informacji Publicznej przez podmioty, o których mowa w art. 4 ust. 1 i 2.

3. Podmioty, o których mowa w art. 4 ust. 1 i 2, obowiązane są do udostępniania w Biuletynie Informacji Publicznej informacji publicznych, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1-3, pkt 4 lit. a) tiret drugie, lit. c) i d) i pkt 5. Podmioty, o których mowa w zdaniu pierwszym, mogą udostępniać w Biuletynie Informacji Publicznej również inne informacje publiczne.

4. Podmioty, o których mowa w art. 4 ust. 1 i 2, są obowiązane do udostępniania w Biuletynie Informacji Publicznej informacji dotyczących sposobu dostępu do informacji publicznych będących w ich posiadaniu i nieudostępnionych w Biuletynie Informacji Publicznej.

5. W przypadku wyłączenia jawności informacji publicznej, w Biuletynie Informacji Publicznej podaje się zakres wyłączenia, podstawę prawną wyłączenia jawności oraz wskazuje się organ lub osobę, które dokonały wyłączenia, a w przypadku, o którym mowa w art. 5 ust. 2, podmiot, w interesie którego dokonano wyłączenia jawności.

6. Podmioty udostępniające informacje publiczne w Biuletynie Informacji Publicznej są obowiązane do:

- 1) oznaczenia informacji danymi określającymi podmiot udostępniający informację,
- 2) podania w informacji danych określających tożsamość osoby, która wytworzyła informację lub odpowiada za treść informacji,
- 3) dołączenia do informacji danych określających tożsamość osoby, która wprowadziła informację do Biuletynu Informacji Publicznej,
- 4) oznaczenia czasu wytworzenia informacji i czasu jej udostępnienia,
- 5) zabezpieczenia możliwości identyfikacji czasu rzeczywistego udostępnienia informacji.

Art. 9. 1. Minister właściwy do spraw administracji publicznej tworzy stronę główną Biuletynu Informacji Publicznej zawierającą wykaz podmiotów, o których mowa w art. 4 ust. 1 i 2, wraz z odnośnikami umożliwiającymi połączenie z ich stronami.

2. Podmioty, o których mowa w art. 4 ust. 1 i 2, tworzą własne strony Biuletynu Informacji Publicznej, na których udostępniają informacje podlegające udostępnieniu w tej drodze.

3. Podmioty, o których mowa w art. 4 ust. 1 i 2, są obowiązane przekazać ministrowi właściwemu do spraw administracji publicznej informacje niezbędne do zamieszczenia na stronie, o której mowa w ust. 1.

4. Minister właściwy do spraw administracji publicznej określi w drodze rozporządzenia:

- 1) szczegółowe standardy ujednoliconego systemu stron Biuletynu Informacji Publicznej, w szczególności:
  - a) strukturę strony głównej, o której mowa w ust. 1,
  - b) standardy struktury stron, o których mowa w ust. 2,
- 2) zakres i tryb przekazywania informacji, o których mowa w ust. 3,
- 3) standardy zabezpieczania treści informacji publicznych udostępnianych w Biuletynie Informacji Publicznej - mając na względzie sprawność i jednolitość działania systemu stron Biuletynu Informacji Publicznej.

USTAWA z dnia 22 marca 1990 r. o pracownikach samorządowych

Art. 3a. 1. Nabór kandydatów na wolne stanowiska urzędnicze, w tym na kierownicze stanowiska urzędnicze (...) jest otwarty i konkurencyjny.

4. Ogłoszenie o stanowisku urzędniczym oraz naborze kandydatów na to stanowisko umieszcza się w Biuletynie Informacji Publicznej, o którym mowa w ustawie z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (...) oraz na tablicy informacyjnej w jednostce, w której jest prowadzony nabór.

Art. 3b. 1. Po upływie terminu do złożenia dokumentów, określonego w ogłoszeniu o naborze, upowszechnia się w Biuletynie listę kandydatów, którzy spełniają wymagania formalne określone w ogłoszeniu o naborze.

Art. 3d. 1. Informację o wyniku naboru upowszechnia się w terminie 14 dni od dnia zatrudnienia wybranego kandydata albo zakończenia procedury naboru, w przypadku gdy w jego wyniku nie doszło do zatrudnienia żadnego kandydata.

3. Informację o wyniku naboru upowszechnia się w Biuletynie i na tablicy informacyjnej w jednostce, w której był prowadzony nabór, przez okres co najmniej 3 miesiące.

USTAWA z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami

Art. 35. 1. Właściwy organ sporządza i podaje do publicznej wiadomości wykaz nieruchomości przeznaczonych do sprzedaży, do oddania w użytkowanie wieczyste, użytkowanie, najem lub dzierżawę. Wykaz ten

wywiesza się na okres 21 dni w siedzibie właściwego urzędu, a ponadto informację o wywieszeniu tego wykazu podaje się do publicznej wiadomości przez ogłoszenie w prasie lokalnej oraz w inny sposób zwyczajowo przyjęty w danej miejscowości.

USTAWA z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie

Art. 11. 1. Organy administracji publicznej:

- 1) wspierają (...) realizację zadań publicznych przez organizacje pozarządowe oraz podmioty wymienione w art. 3 ust. 3, prowadzące działalność statutową w danej dziedzinie;
  - 2) powierzają w sferze, o której mowa w art. 4, organizacjom oraz podmiotom wymienionym w pkt 1 realizację zadań publicznych.
2. Wspieranie oraz powierzanie, o których mowa w ust. 1, odbywa się po przeprowadzeniu otwartego konkursu ofert, chyba że przepisy odrębne przewidują inny tryb zlecenia.

Art. 13. 1. Organ administracji publicznej ogłasza otwarty konkurs ofert co najmniej z trzydziestodniowym wyprzedzeniem.

3. Ogłoszenie, o którym mowa w ust. 1, zamieszcza się, w zależności od rodzaju zadania, w dzienniku o zasięgu ogólnopolskim lub lokalnym oraz Biuletynie Informacji Publicznej (...).

USTAWA z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym

Art. 24h. 1. Radny, wójt, zastępca wójta, sekretarz gminy, skarbnik gminy, kierownik jednostki organizacyjnej gminy, osoba zarządzająca i członek organu zarządzającego gminną osobą prawną oraz osoba wydająca decyzje administracyjne w imieniu wójta są obowiązani do złożenia oświadczenia o swoim stanie majątkowym, zwanego dalej "oświadczeniem majątkowym". Oświadczenie majątkowe dotyczy ich majątku odrębnego oraz majątku objętego małżeńską wspólnością majątkową.

4. Radny i wójt składają pierwsze oświadczenie majątkowe w terminie 30 dni od dnia złożenia ślubowania (...). Kolejne oświadczenia majątkowe są składane przez radnego i wójta co roku do dnia 30 kwietnia, według stanu na dzień 31 grudnia roku poprzedniego, oraz na 2 miesiące przed upływem kadencji.

5. Zastępca wójta, sekretarz gminy, skarbnik gminy, kierownik jednostki organizacyjnej gminy, osoba zarządzająca i członek organu zarządzającego gminną osobą prawną oraz osoba wydająca decyzje administracyjne w imieniu wójta składają pierwsze oświadczenie majątkowe w terminie 30 dni od dnia powołania na stanowisko lub od dnia zatrudnienia (...). Kolejne oświadczenia majątkowe są składane przez nich co roku do dnia 30 kwietnia, według stanu na dzień 31 grudnia roku poprzedniego, oraz w dniu odwołania ze stanowiska lub rozwiązania umowy o pracę.

Art. 61. 1. Gospodarka finansowa gminy jest jawna.

2. Wójt niezwłocznie ogłasza uchwałę budżetową i sprawozdanie z jej wykonania w trybie przewidzianym dla aktów prawa miejscowego.

3. Wójt informuje mieszkańców gminy o założeniach projektu budżetu, kierunkach polityki społecznej i gospodarczej oraz wykorzystywaniu środków budżetowych.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I ADMINISTRACJI z dnia 18 stycznia 2007 r. w sprawie Biuletynu Informacji Publicznej.

Rozdział 1 Przepisy ogólne

Art. 1. Rozporządzenie określa:

- 1) szczegółowe wymagania dotyczące układu ujednoczonego systemu stron Biuletynu Informacji Publicznej, w szczególności:
  - a) strukturę strony głównej Biuletynu Informacji Publicznej,
  - b) standardy struktury stron podmiotowych Biuletynu Informacji Publicznej;
- 2) zakres i tryb przekazywania ministrowi właściwemu do spraw informatyzacji informacji do zamieszczenia na stronie głównej Biuletynu Informacji Publicznej;
- 3) wymagania dotyczące zabezpieczania treści informacji publicznych udostępnianych w Biuletynie Informacji Publicznej.

Art. 2. Użyte w rozporządzeniu określenia i skróty oznaczają:

- 1) ustawa - ustawę z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej;
- 2) BIP - Biuletyn Informacji Publicznej, o którym mowa w art. 8 ust. 1 ustawy;
- 3) URL - adres wskazujący lokalizację zasobu w Internecie, w szczególności adres strony WWW;
- 4) baza danych – bazę danych w rozumieniu ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. o ochronie baz danych (Dz. U. Nr 128, poz. 1402 oraz z 2004 r. Nr 96, poz. 959);
- 5) mechanizmy baz danych - elementy oprogramowania pozwalające na gromadzenie, porządkowanie, aktualizowanie i udostępnianie informacji;
- 6) spis podmiotów – zamieszczony na stronie głównej BIP wykaz podmiotów określonych w art. 4 ust. 1 i 2 ustawy, które zgłosiły fakt prowadzenia strony podmiotowej;
- 7) menu przedmiotowe – podział tematyczny lub wykaz grup tematycznych, w które są zestawione informacje publiczne udostępniane w BIP;
- 8) moduł wyszukiwający - element oprogramowania umożliwiający znalezienie informacji dostępnych na stronach BIP zawierających poszukiwane wyrażenie;
- 9) moduł administracyjny - element oprogramowania zawierający mechanizm identyfikacji i autoryzacji umożliwiający dostęp do stron BIP, w szczególności w celu dokonania niezbędnych zmian w treści udostępnianych informacji publicznych.

Art. 3. Dostęp do informacji publicznych zawartych w BIP jest możliwy poprzez stronę główną BIP posiadającą URL - <http://www.bip.gov.pl>, według spisu podmiotów lub menu przedmiotowego albo poprzez strony podmiotowe BIP.

Art. 4. Informacje publiczne zawarte w BIP organizuje się w postaci baz danych, a ich udostępnianie odbywa się w oparciu o mechanizmy baz danych.

Art. 5. Informacje publiczne zawarte w BIP udostępnia się odwiedzającym BIP przez całą dobę bez przerwy, z zastrzeżeniem § 21.

Art. 6. Informacje publiczne udostępniane w BIP nie mogą zawierać niewyjaśnionych skrótów, z wyjątkiem skrótów powszechnie przyjętych i zrozumiałych.

Art. 7. 1. Strony BIP:

- 1) spełniają minimalne wymagania dla systemów teleinformatycznych określone w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 11 października 2005 r. w sprawie minimalnych wymagań dla systemów teleinformatycznych;
- 2) projektuje się w sposób umożliwiający ich modyfikację, uwzględniając technologiczny rozwój systemu teleinformatycznego, w którym działa BIP.

2. Treści zgromadzone na stronach BIP:

- 1) są udostępniane w jakości nie pozostawiającej wątpliwości co do ich zawartości;
- 2) nie są zabezpieczone przed drukowaniem i kopiowaniem.

Rozdział 2 Struktura strony głównej Biuletynu Informacji Publicznej

Art. 8. Strona główna BIP zawiera w szczególności:

- 1) logo (znak graficzny) BIP, umieszczone w górnej części strony;
- 2) adres redakcji strony głównej BIP;
- 3) imię i nazwisko, numer telefonu, numer telefaksu i adres poczty elektronicznej co najmniej jednej z osób redagujących stronę główną BIP;
- 4) instrukcję korzystania z BIP;
- 5) spis podmiotów;
- 6) menu przedmiotowe;
- 7) informacje o podmiotach (w szczególności URL strony podmiotowej BIP) prowadzących strony podmiotowe BIP;
- 8) moduł wyszukiwający.

Rozdział 3 Standardy struktury stron podmiotowych Biuletynu Informacji Publicznej

Art. 9. 1. Strony podmiotowe BIP prowadzone są w formie odrębnych stron WWW.

2. W przypadku gdy podmiot, o którym mowa w art. 4 ust. 1 i 2 ustawy, posiada własną stronę WWW, stronę podmiotową BIP utworzoną przez ten podmiot wydziela się z tej strony, poprzez umieszczenie na stronie głównej WWW linku zawierającego logo BIP, umożliwiającego bezpośredni dostęp do podmiotowej strony BIP.

3. Strona WWW podmiotu może być jednocześnie stroną podmiotową BIP, o ile spełnia wszystkie wymogi ustawy i rozporządzenia. W takich przypadkach ust. 2 nie stosuje się.

Art. 10. Na stronach podmiotowych BIP umieszcza się czytelny link do strony głównej BIP oraz do strony głównej istniejącego internetowego serwisu informacyjnego podmiotu, o którym mowa w art. 4 ust. 1 i 2 ustawy.

Art. 11. 1. Strona podmiotowa BIP zawiera w szczególności:

- 1) logo (znak graficzny) BIP, umieszczone w górnej części strony;
- 2) adres redakcji strony podmiotowej BIP;
- 3) imię i nazwisko, numer telefonu, numer telefaksu i adres poczty elektronicznej co najmniej jednej z osób redagujących stronę podmiotową BIP;
- 4) instrukcję korzystania z strony podmiotowej BIP;
- 5) menu przedmiotowe umożliwiające odnalezienie:
  - a) informacji publicznych, o którym mowa w art. 8 ust. 3 zdanie pierwsze ustawy,
  - b) innych informacji publicznych, o którym mowa w art. 8 ust. 3 zdanie drugie ustawy, a w szczególności takich, których publikacja leży w interesie publicznym, zaspokaja potrzeby obywateli i ich wspólnot, wspiera rozwój społeczeństwa obywatelskiego lub przyczynia się do polepszenia działalności podmiotu udostępniającego informacje,
  - c) informacji publicznych przeznaczonych do publikacji w BIP na podstawie przepisów odrębnych;
- 6) moduł wyszukiwający.

2. Strona podmiotowa BIP nie może zawierać reklam.

Rozdział 4 Zakres i tryb przekazywania informacji niezbędnych do zamieszczenia na stronie głównej Biuletynu Informacji Publicznej

Art. 12. 1. Podmioty, o których mowa w art. 4 ust. 1 i 2 ustawy, przekazują ministrowi właściwemu do spraw informatyzacji informacje niezbędne do prowadzenia strony głównej BIP, w tym o URL utworzonej przez siebie strony podmiotowej BIP.

2. Podmioty, o których mowa w art. 4 ust. 1 i 2 ustawy, powiadamiają niezwłocznie ministra właściwego do spraw informatyzacji o zmianach w treści informacji, które przekazały w celu zamieszczania na stronie głównej BIP.

Art. 13. Przekazywanie informacji, o których mowa w § 12 ust. 1, oraz powiadamianie ministra właściwego do spraw informatyzacji o zmianach w treści tych informacji następuje w terminie zapewniającym zachowanie zgodności treści strony głównej i stron podmiotowych BIP, niezwłocznie po wprowadzeniu na stronie podmiotowej BIP tych zmian.

Art. 14. 1. Przekazywanie informacji, o których mowa w § 13, odbywa się poprzez moduł administracyjny strony głównej BIP.

2. Administrator strony głównej BIP jest obowiązany niezwłocznie potwierdzić odbiór i zamieścić na stronie głównej BIP informacje, o których mowa w ust. 1.

Rozdział 5 Wymagania dotyczące zabezpieczania treści informacji publicznych udostępnianych w Biuletynie Informacji Publicznej

Art. 15. 1. Podmioty, o których mowa w art. 4 ust. 1 i 2 ustawy, wyznaczają osoby odpowiedzialne za:

- 1) przekazywanie ministrowi właściwemu do spraw informatyzacji informacji niezbędnych do zamieszczenia na stronie głównej BIP oraz powiadamianie tego ministra o zmianach w treści tych informacji;
- 2) dokonywanie zmian treści informacji publicznych udostępnianych na stronach podmiotowych BIP.

2. Osoby, o których mowa w ust. 1 pkt 2, mają dostęp do modułu administracyjnego strony podmiotowej BIP w oparciu o mechanizmy identyfikacji i autoryzacji nadzorowane przez administratora strony podmiotowej BIP.

Art. 16. 1. Strony BIP są wyposażone w mechanizm dziennika, w którym odnotowywane są zmiany w treści informacji publicznych udostępnianych w BIP oraz próby dokonywania takich zmian przez osoby nieuprawnione.

2. Dzienniki dla tych stron prowadzone są w sposób automatyczny.

3. Administratorzy stron BIP dokonują kontroli dzienników, o których mowa w ust. 1, w odniesieniu do podlegających im stron, w każdy dzień powszedni.

Art. 17. Strony BIP ochrania się przez moduł bezpieczeństwa - programowe lub sprzętowoprogramowe rozwiązanie techniczne uniemożliwiające zniszczenie lub modyfikację informacji publicznych zawartych w BIP przez osoby nieuprawnione.

Art. 18. Informacje zgromadzone w bazie danych stron BIP kopiuje się na odrębne informatyczne nośniki informacji nie później niż dobę po zaistnieniu zmiany treści tych informacji. Jeżeli zmiany treści zachodzą częściej niż raz na dobę, informacje kopiuje się na odrębne informatyczne nośniki informacji raz na dobę.

Art. 19. Strony BIP zawierają rozwiązania chroniące przed celowym spowolnieniem lub uniemożliwieniem dostępu do zasobów tych stron.

Art. 20. 1. Minister właściwy do spraw informatyzacji jest odpowiedzialny za zapewnienie ciągłości dostępu do informacji zgromadzonych na stronie głównej BIP.

2. Podmioty, o których mowa w art. 4 ust. 1 i 2 ustawy, są zobowiązane do zapewnienia ciągłości dostępu do informacji zgromadzonych na ich stronach podmiotowych BIP.

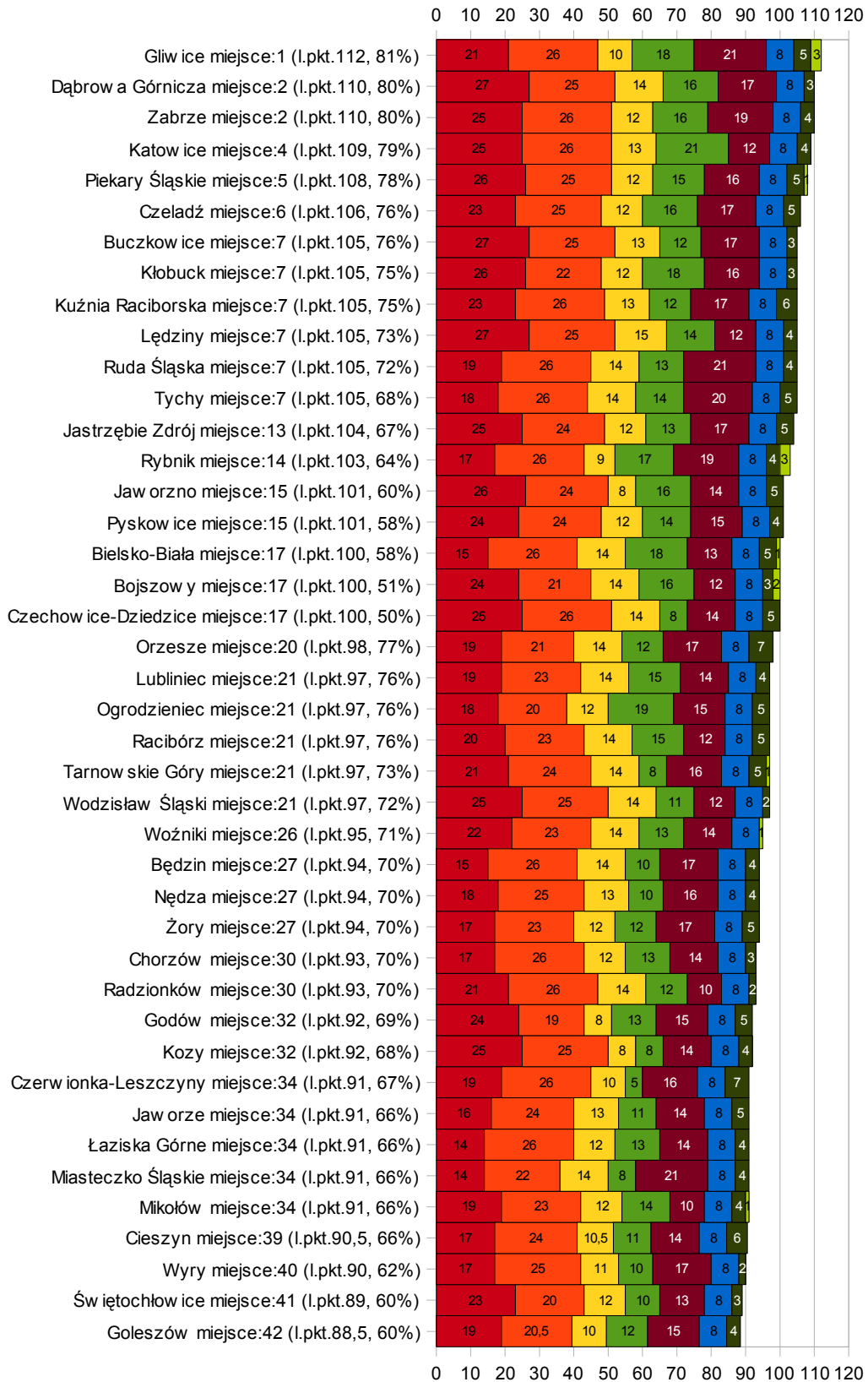
Art. 21. 1. W przypadku awarii brak dostępności strony głównej BIP dla odwiedzającego stronę nie powinien być dłuższy niż 8 godzin.

2. W przypadku awarii brak dostępności strony podmiotowej BIP dla odwiedzającego stronę nie powinien być dłuższy niż 24 godziny.

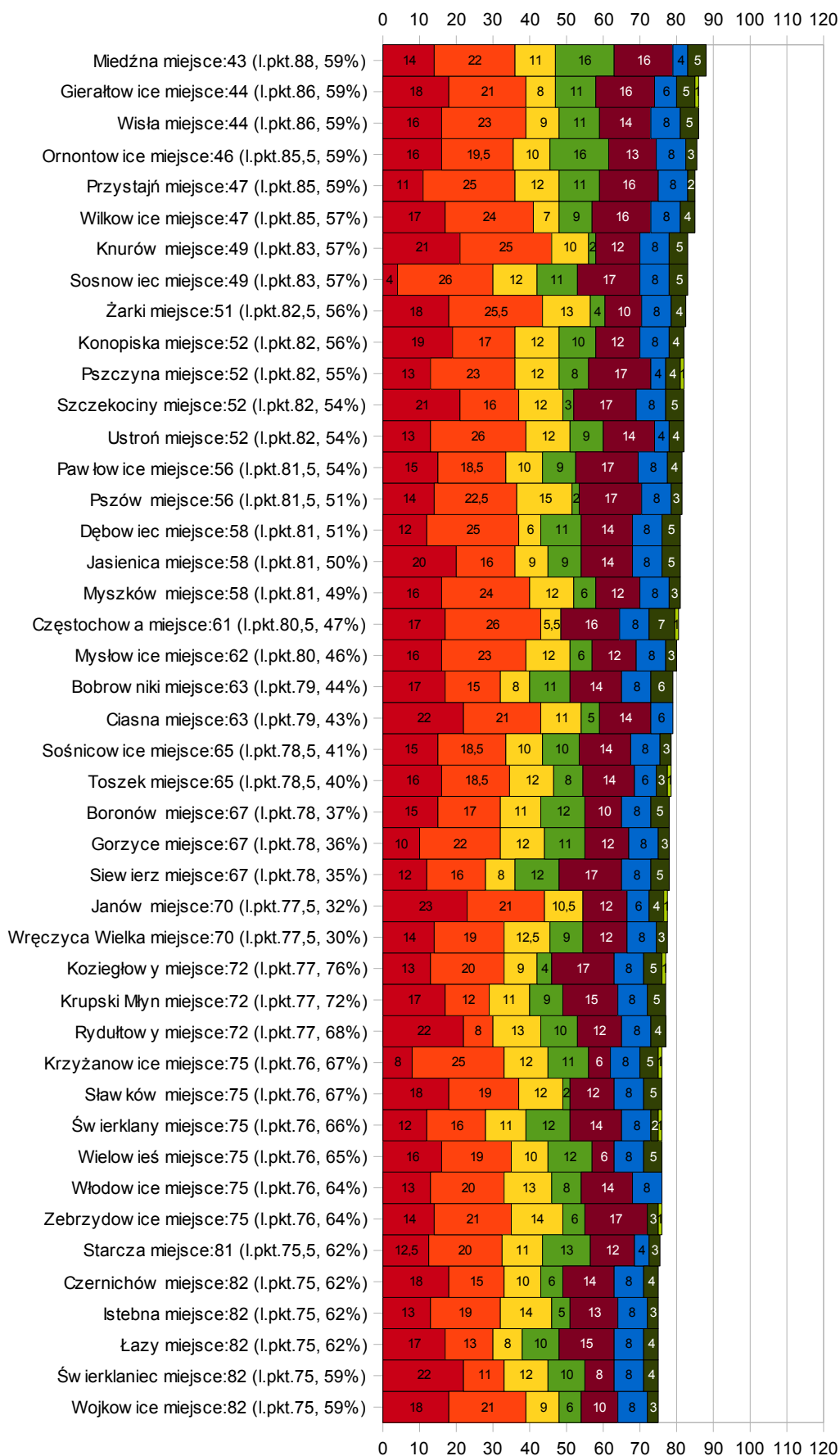
Spis wykresów

Wykres 1: Indeks przejrzystości BIP. Pierwsze 30 urzędów.....	11
Wykres 2: Indeks przejrzystości BIP. Ostatnie 30 urzędów.....	12
Wykres 3: Urzędy z największą ilością dobrych praktyk publikowania informacji.....	15
Wykres 4: Funkcjonowanie rady gminy. Procentowy rozkład odpowiedzi na pytania.....	17
Wykres 5: Funkcjonowanie rady gminy. Najbardziej przejrzyste urzędy.....	18
Wykres 6: Funkcjonowanie rady gminy. Najmniej przejrzyste urzędy.....	19
Wykres 7: Funkcjonowanie urzędu gminy. Procentowy rozkład odpowiedzi na pytania.....	23
Wykres 8: Funkcjonowanie urzędu gminy. Najbardziej przejrzyste urzędy.....	24
Wykres 9: Funkcjonowanie urzędu gminy. Najmniej przejrzyste urzędy.....	25
Wykres 10: Prawo lokalne. Procentowy rozkład odpowiedzi na pytania.....	29
Wykres 11: Prawo lokalne. Najbardziej przejrzyste urzędy.....	30
Wykres 12: Prawo lokalne. Najmniej przejrzyste urzędy.....	31
Wykres 13: Finanse gminy. Procentowy rozkład odpowiedzi na pytania.....	35
Wykres 14: Finanse gminy. Najbardziej przejrzyste urzędy.....	36
Wykres 15: Finanse gminy. Najmniej przejrzyste urzędy.....	37
Wykres 16: Ogłoszenia urzędu. Procentowy rozkład odpowiedzi na pytania.....	40
Wykres 17: Ogłoszenia urzędu. Najbardziej przejrzyste urzędy.....	42
Wykres 18: Ogłoszenia urzędu. Najmniej przejrzyste urzędy.....	43
Wykres 19: Oświadczenia majątkowe. Procentowy rozkład odpowiedzi na pytania.....	45
Wykres 20: Oświadczenia majątkowe. Najmniej przejrzyste urzędy.....	46
Wykres 21: Organizacja BIP. Procentowy rozkład odpowiedzi na pytania.....	48
Wykres 22: Organizacja BIP. Najbardziej przejrzyste urzędy.....	49
Wykres 23: Organizacja BIP. Najmniej przejrzyste urzędy.....	50
Wykres 24: E-urząd. Najbardziej przejrzyste urzędy.....	52
Wykres 25: Indeks Przejrzystości BIP. Wszystkie gminy. (1/4).....	68
Indeks Przejrzystości BIP. Wszystkie gminy. (2/4).....	69
Indeks Przejrzystości BIP. Wszystkie gminy. (3/4).....	70
Indeks Przejrzystości BIP. Wszystkie gminy. (4/4).....	71
Wykres 26: Indeks Przejrzystości BIP. Miasta na prawach powiatu.....	72
Wykres 27: Indeks Przejrzystości BIP. Gminy miejskie i miejsko - wiejskie.....	73
Wykres 28: Indeks Przejrzystości BIP. Gminy wiejskie. (1/2).....	74
Indeks Przejrzystości BIP. Gminy wiejskie. (2/2).....	75

Załącznik 3

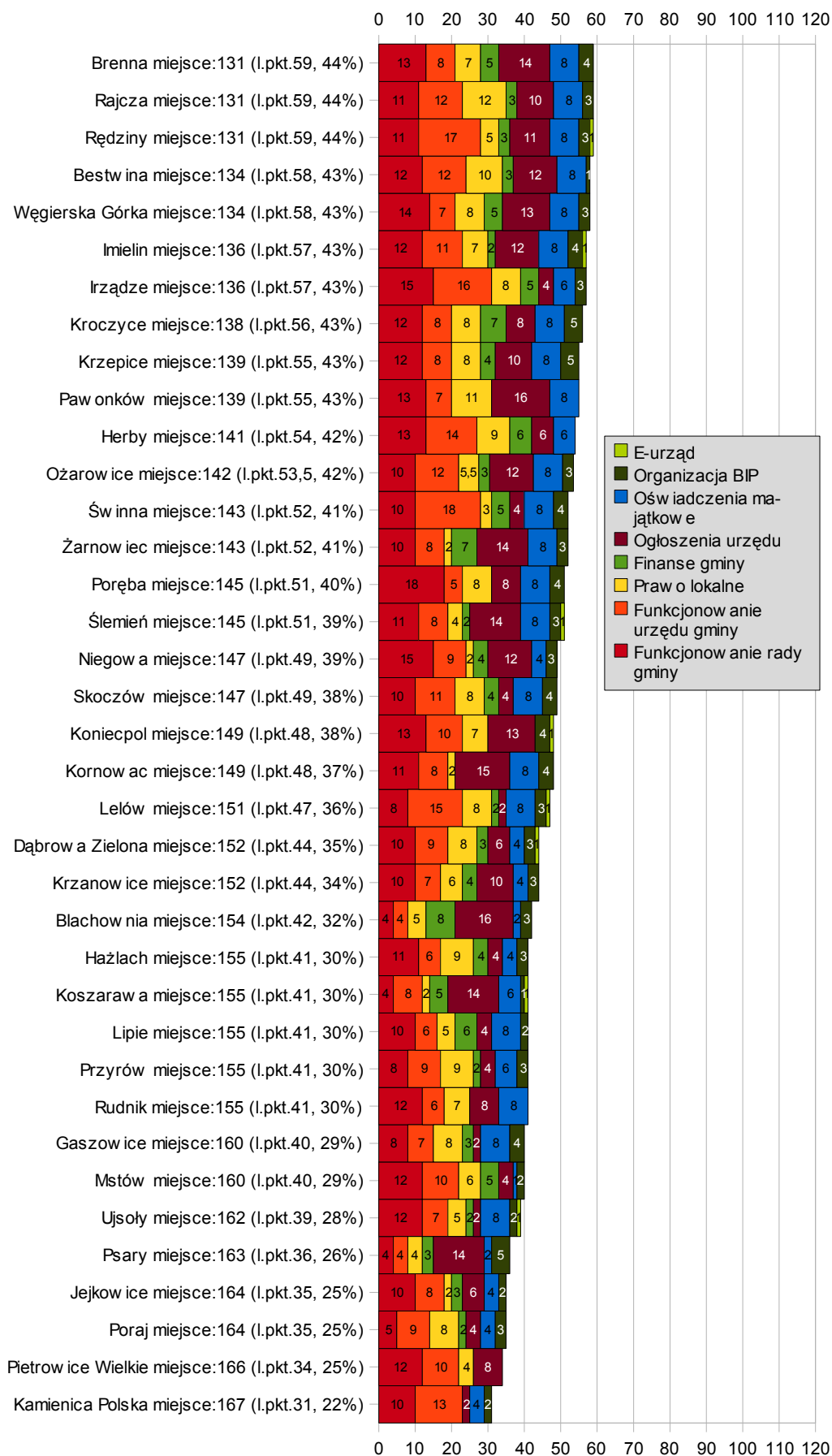
Wykres 25: Indeks Przejrzystości BIP. Wszystkie gminy. (1/4)

Indeks Przejrzystości BIP. Wszystkie gminy. (2/4)

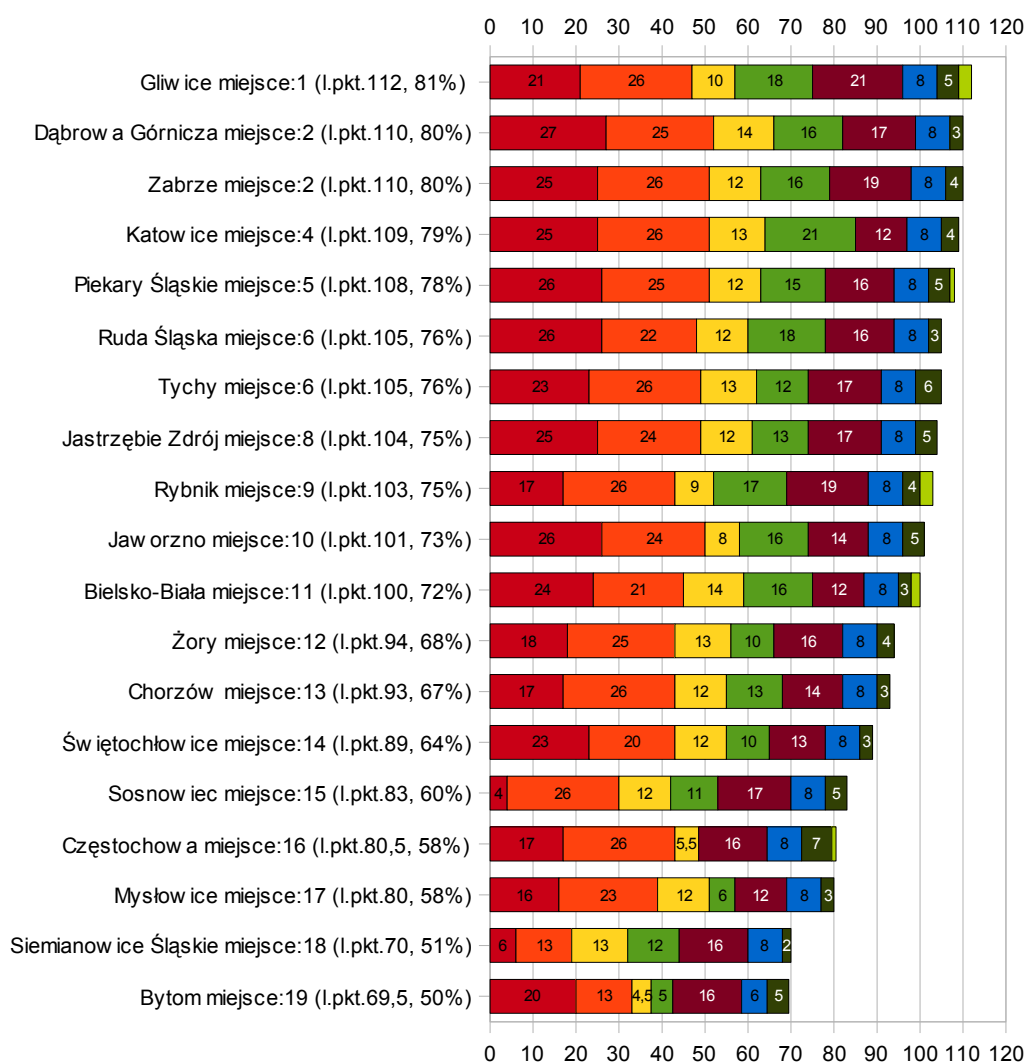

Indeks Przejrzystości BIP. Wszystkie gminy. (3/4)

Indeks Przejrzystości BIP. Wszystkie gminy. (4/4)

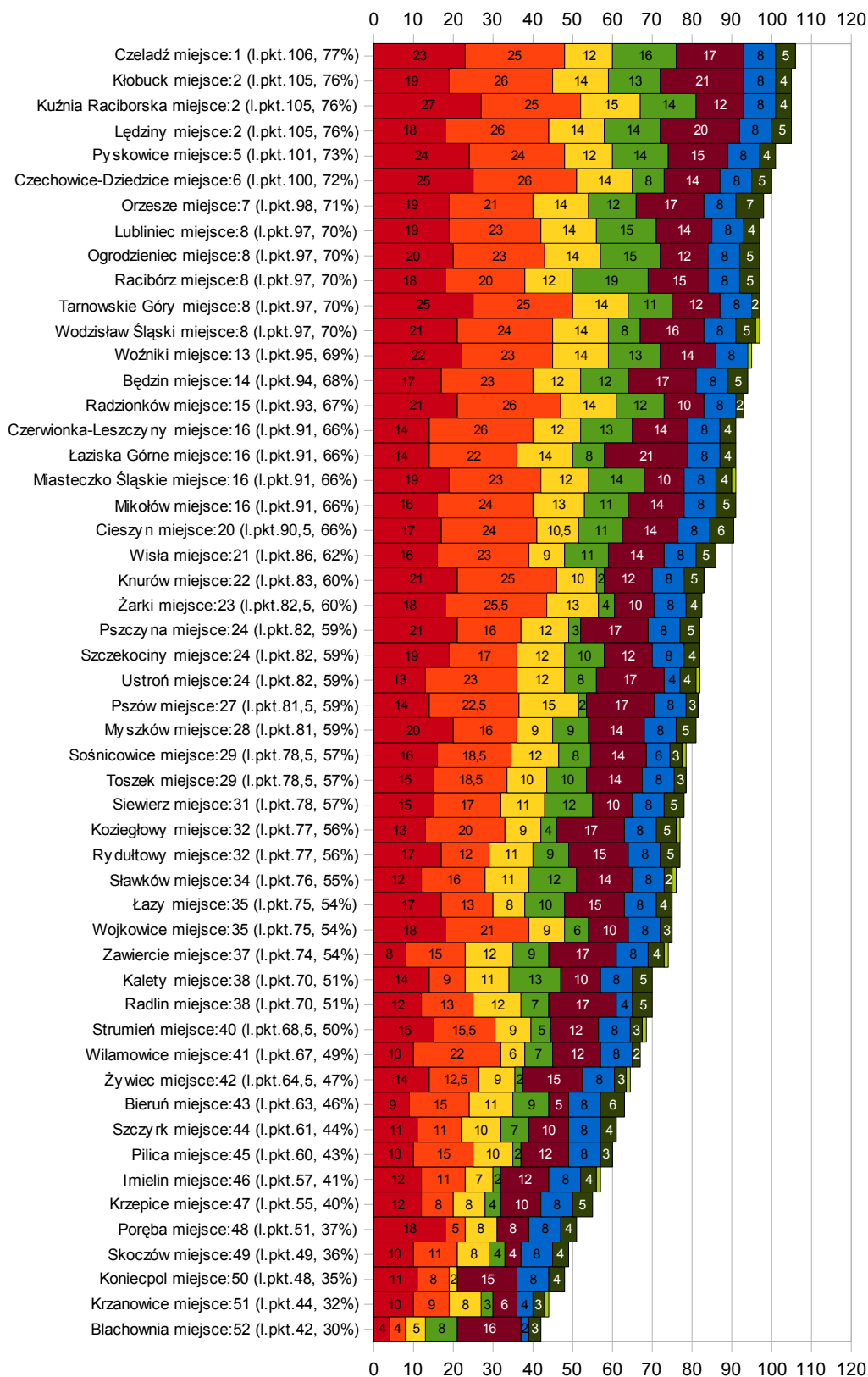
Załącznik 4

Wykres 26: Indeks Przejrzystości BIP. Miasta na prawach powiatu.

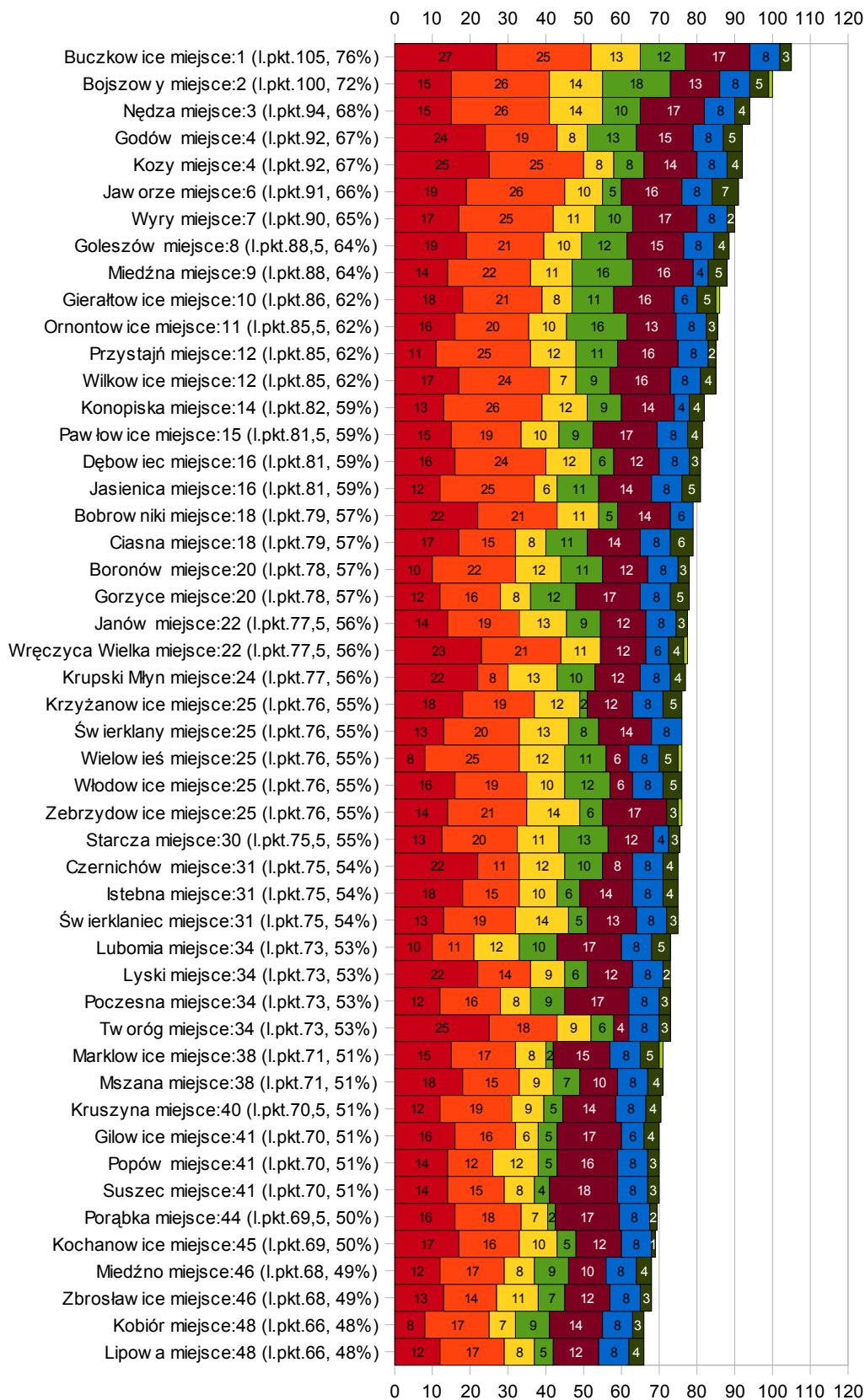

Załącznik 5

Wykres 27: Indeks Przejrzystości BIP. Gminy miejskie i miejsko-wiejskie.

Załącznik 6

Wykres 28: Indeks Przejrzystości BIP. Gminy wiejskie. (1/2)

Indeks Przejrzystości BIP. Gminy wiejskie. (2/2)